Camelia Muha

RELIGIE

creștin - ortodoxă

Clasa a VIII-a

CAIET PENTRU ELEVI

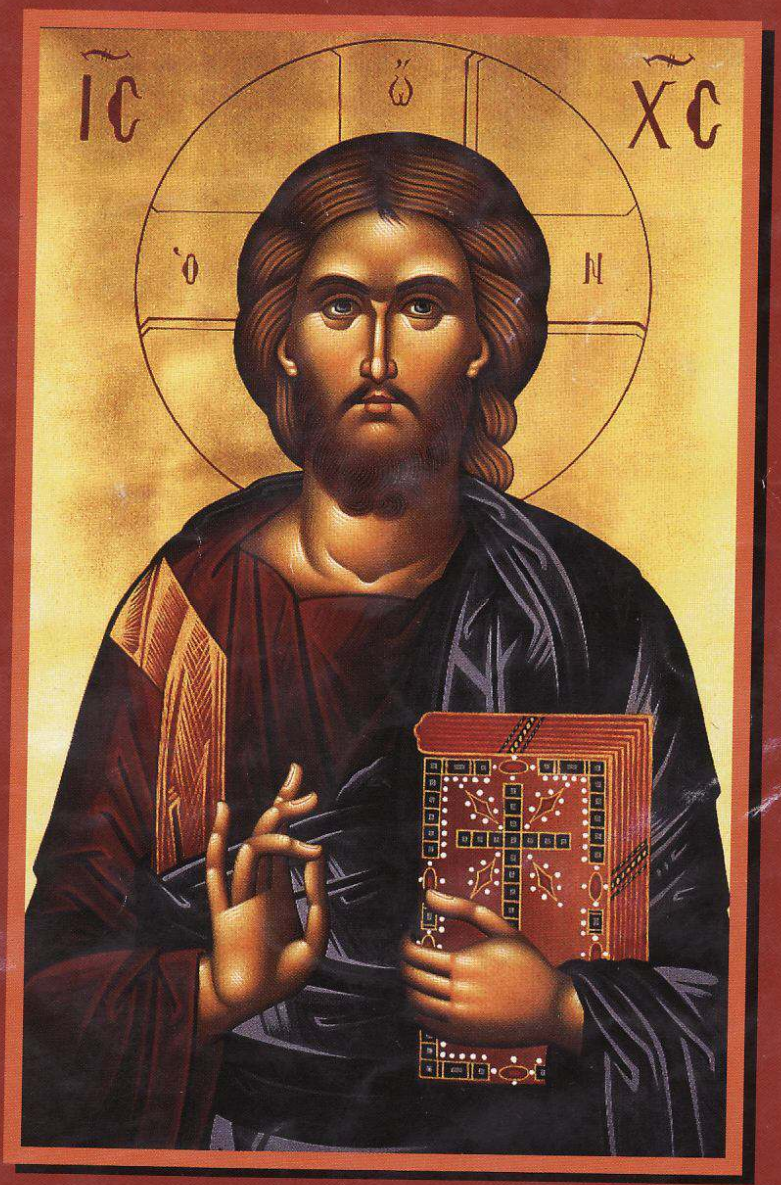

Realizat în conformitate cu noua programă aprobată de Ministerul Educaţiei, Cercetării și Inovării

Editura Sf. Mina

CAMELIA MUHA

RELIGIE

creștin-ortodoxă

CAIET PENTRU ELEVI

CLASA a VIII-a

Editura Sf. Mina

Acest caiet preia şi dezvoltă, conform cerinţelor noii programe şcolare, conţinutul auxiliarului avizat de Direcţia Generală pentru Învăţământul Preuniversitar din cadrul M.Ed.C, cu nr. 31758/2001.

Referenţi de specialitate:
Lector Univ. Dr. Pr. Alexandrel Barnea
Prof. Gr. I Elena Mocanu
Tehnoredactare computerizată: **Andreea Dimitriu**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MUHA, CAMELIA
Religie creştin-ortodoxă : caiet pentru elevi : clasa a VIII-a
/ Camelia Muha. - Iaşi : Editura Sf. Mina, 2009
ISBN 978-606-8078-08-3

28(075.33)

Copyright © Editura Sf. Mina
Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă în niciun mod, fără acordul scris, dat în prealabil de Editura Sf. Mina.

Editura Sf. Mina*
Telefon: 0232222810, 0332401315
Telefon/fax: 0232233919
E-mail: esm@editurasfmina.ro, edsfmina@yahoo.com
Web: www.editurasfmina.ro
Adresă de corespondenţă: OP 1. CP 130, Iaşi, România

* Editură acreditată de Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior.

CUPRINS

I. CREDINȚA CREȘTINĂ
1. Crezul - sinteza învățăturii de credință 3
2. Învățătura despre Sfânta Treime în Crez 6
3. Credința în Înviere și viața veșnică 13
II. TRĂIREA ÎNVĂȚĂTURII CREȘTINE
1. Pilda vițeiului și a mlădiței 17
2. Pilda semănătorului - primire și împlinire a cuvântului lui Dumnezeu 20
3. Pilda neghinei - îndelunga răbdare și dreptatea lui Dumnezeu 23
III. EXPRIMAREA ÎNVĂȚĂTURII CREȘTINE
1. Biserica, locaș de închinare 26
2. Icoana - fereastră către cer 29
3. Cântarea religioasă - formă de rugăciune 32
4. Călătorind cu Dumnezeu - pelerinajul la biserici și mănăstiri 34
IV. SFÂNTA SCRIPTURĂ - IZVOR DE ÎNȚELEPCIUNE ȘI IUBIRE
1. Răbdare și încredere în Dumnezeu - Dreptul Iov 37
2. Iubirea față de Dumnezeu și de aproapele 40
3. Imnul dragoste creștine 43
V. ORGANIZAREA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
1. Semnificația întemeierii mitropoliilor românești 46
2. Întemeierea Patriarhiei Române 49
3. Organizarea actuală a Bisericii Ortodoxe Române 51
Naşterea Domnului 54
Învierea Domnului 55
Evaluări 60

„Nu este în puterea oricui să cugete despre Dumnezeu, fiindcă aceasta pot să o facă numai cei ce s-au cercetat cu de-amănuntul... care și-au curățit sufletul și trupul sau care cel puțin se silesc să se curețe." (Sfântul Grigorie Teologul)

Crezul - sinteza învățăturii de credință

Sinodul I ecumenic

Una dintre datoriile principale ale creştinului ortodox este de a cunoaşte cuprinsul credinţei sale. Învățătura creştin-ortodoxă pe care avem datoria să o cunoaştem, ne-a dat-o Dumnezeu Însuşi prin Fiul Său, Domnul nostru Iisus Hristos: *„învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis"* (Ioan 7, 16). Cât timp a fost pe pământ, Iisus Hristos a propovăduit-o oamenilor, iar după *Înălțarea Sa la Cer* şi *Pogorârea Sfântului Duh*, Sfinții Apostoli şi urmaşii lor au răspândit-o în lumea întreagă.

În decursul timpului, s-a simțit nevoia ca învățătura descoperită prin viu grai de Mântuitorul Hristos să fie clar formulată şi păstrată, ca nimic să nu se piardă din cele ce ne-a lăsat El. La aceasta s-a adăugat şi apariția de învățături greşite, *erezii*, care au răstălmăcit adevărata învățătură de credință. De aceea, la primele *Sinoade Ecumenice*, *Sfânta Biserică*, reprezentată de toți episcopii săi, sub supravegherea *Duhului Sfânt*, a formulat, pe baza *Sfintei Scripturi* şi a *Sfintei Tradiții*, **dreapta credință**.

Primul *Sinod Ecumenic* a avut loc în anul 325, la Niceea, iar al II-lea Sinod Ecumenic a avut loc în anul 381, la Constantinopol. La aceste două *Sinoade ecumenice* s-a stabilit şi s-a aşternut în scris dreapta învățătură despre: ***Sfânta Treime, Sfânta Biserică, Sfintele Taine, învierea morților şi viața veşnică***. Toate acestea au fost aşezate de Părinții participanți în douăsprezece articole care, împreună, poartă numele de **Simbolul credinței** sau **Crezul**.

Începând de atunci, Biserica Ortodoxă a rostit *Crezul* în forma sa originală, inspirată de Dumnezeu, fără modificări, adaosuri sau eliminări.

Cuvântul „crez" vine din latinescul „credo"şi se traduce prin „eu cred", arătând prin aceasta că fiecare credincios ce îl rosteşte mărturiseşte credința sa în tot ceea ce cuprinde *Simbolul de Credință*.

Sinodul al II-lea ecumenic

Aflați mai mult!

În orice cetate sau sat veți intra, cercetați cine este în el vrednic şi acolo rămâneți până ce veți ieşi. Şi intrând în casă, urați-i, zicând: „Pace casei acesteia". Şi dacă este casa aceea vrednică, vină pacea voastră peste ea. Iar de nu este vrednică, pacea voastră întoarcă-se la voi. Cine nu vă va primi pe voi, nici nu va asculta cuvintele voastre, ieşind din casa sau din cetatea aceea, scuturați praful de pe picioarele voastre.

(Matei 10, 11-14)

Dicționar

a purcede - a proveni, a lua naştere, a izvorî.
Atotțiitorul - purtătorul de grijă.
apostolească Biserică - (aici) Biserică ce are toate învățăturile şi lucrările sfinte primite direct de la Sfinții Apostoli.
întrupat - care a luat trup, ființă.
pogorât - coborât.
Sinod ecumenic - adunare a tuturor episcopilor Bisericii creştine cea a avut scopul de a compate anumite erezii şi de a formula învățături de credință şi norme morale.
sobornicească Biserică - (aici) Biserică ce îi cuprinde pe toți oamenii de aceeaşi credință.
erezie - învățătură greşită, contrară învățăturii Bisericii, rătăcire de la adevăr.
de o ființă - a fi de aceeaşi ființă, a avea aceeaşi natură.

Reţineţi!

- Fiecare credincios trebuie să-şi însuşească această învăţătură nu numai cu mintea, ci şi cu simţirea şi cu voinţa. Deci nu e de ajuns numai *a crede*, ci *trebuie să punem în practică această credinţă* pe care o mărturisim, pentru că de Dumnezeu nu ne putem apropia decât ducând o viaţă în curăţie sufletească şi trupească.

Aflaţi mai mult!

În 589, la sinodul de la Toledo, Biserica din apus, a hotărât ca în articolul: „[cred] întru Duhul Sfânt... care de la Tatăl purcede" să se adauge „şi de la Fiul", rezultând: „şi întru Duhul Sfânt... care de la Tatăl şi de la Fiul purcede". Acest adaos se numeşte Filioque („şi de la Fiul"), fiind una din principalele neînţelegeri care a provocat schisma dintre Biserica Ortodoxă şi cea Romano-Catolică, iar această dispută continuă şi în ziua de astăzi.

În Biserica Ortodoxă *Simbolul credinţei* se rosteşte:
a) la *Sfânta Taină a Botezului*, de către naşi, pentru a mărturisi credinţa pe care o primeşte şi pe care o va urma cel botezat.
b) la *Sfânta Liturghie*, mărturisind prin aceasta credinţa celor care participă la viaţa Bisericii.
c) la *slujbele Bisericii* şi la *rugăciunile particulare* ale creştinilor evlavioşi.

Aplicaţii

1. Identifică în ***Simbolul credinţei*** fragmentele care cuprind învăţăturile de credinţă despre:

- *Dumnezeu Tatăl;*
- *Dumnezeu Fiul;*
- *Dumnezeu Duhul Sfânt;*
- *Sfânta Biserică;*
- *Sfintele Taine;*
- *Învierea morţilor şi viaţa veşnică.*

1. Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl atotţiitorul, făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
2. Şi într-Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toţi vecii: Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut;
3. Care, pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Fecioara Maria şi S-a făcut om;
4. Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont şi a pătimit şi S-a îngropat;
5. Şi a înviat a treia zi, după Scripturi;
6. Şi S-a înălţat la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui;
7. Şi iarăşi va să vină cu slavă să judece viii şi morţii, a Cărui împărăţie nu va avea sfârşit.
8. Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă făcătorul, Care din Tatăl purcede, cel ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, Care a grăit prin prooroci.
9. Într-una, sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică;
10. Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor;
11. Aştept învierea morţilor;
12. Şi viaţa veacului ce va să vie. Amin.

2. Alege varianta corectă de răspuns:

a) *Simbolul credinţei* este:
- un verset din Sfânta Scriptură;
- Rugăciunea Domnească;
- înfăţişarea pe scurt a învăţăturii creştine.

b) Necesitatea formulării *Simbolului credinţei* a fost dată de:
- faptul că toţi oamenii se închinau aceluiaşi Dumnezeu;
- apariţia ereticilor care răspândeau învăţături greşite.

c) *Simbolul credinţei* a fost alcătuit:
- de prooroci în timpul Vechiului Testament;
- de Sfinţii Apostoli;
- de Sfinţii Părinţi adunaţi în sinoade: la Niceea în anul 325 şi la Constantinopol, în anul 381.

d) Învăţătura despre Sfânta Treime:
- arată că există trei Dumnezei;
- arată că Dumnezeu este Unul în fiinţă şi întreit în Persoane;
- este străină Sfintei Scripturi.

3. Memorează *Crezul* şi rosteşte-l zilnic.

4. Care crezi că este diferența între a spune *Crezul* şi *a crede cu adevărat*?

5. Domnul nostru Iisus Hristos îți cere să fii „lumina lumii" şi „sarea pământului". Oare de ce? (Imaginează-ți că cel mai bun prieten al tău s-a rătăcit într-o pădure întunecată iar tu, având o lumânare în mână, ai veni să-l cauți? Ce reprezintă lumina mică a lumânării pentru el? Ce putere are un vârf de lunguriță de cristale de sare într-o mâncare fără gust?) Există vreo legătură între această dorință a lui Hristos şi *mărturisirea propriei credințe*? Argumentează.

6. Uneori nu ne mărturisim propria credință (nici prin cuvânt, nici prin fapte) pentru că ne este teamă să nu fim ținta bătăii de joc a celor din jurul nostru. Crezi că suntem răspunzători în fața lui Dumnezeu că cei din jurul nostru nu-L cunosc pe Hristos? Argumentează.

7. Realizează împreună cu profesorul şi colegii tăi un *plan de mărturisire a dreptei credințe* (în clasă, în şcoală, în blocul în care locuieşti.) Atenție! **De mărturisire**, nu **de prozelitism**. (În demersul vostru țineți cont atât de cuvântul Mântuitorului care spune „Credința fără fapte moartă este", cât şi de dificultățile care vă pot împiedica să respectați această învățătură).

8. Te-ai gândit vreodată cât de mult te iubeşte Dumnezeu dacă ți-a încredințat o lucrare atât de importantă cum este *mărturisirea credinței*? El ar fi putut face ca orice parte a creației să-l rostească numele? Dar te-a ales pe tine. Nicăieri nu scrie (nici în Sfânta Scriptură, nici în scrierile Sfintei Tradiții sau ale Sfinților Părinți) că *mărturisirea de credință* trebuie făcută doar de preoți sau de profesorii de religie. Cunoscând aceasta, explică cu ajutorul profesorului de religie versetele:

Şi strâmtă este poarta şi îngustă este calea care duce la viață şi puțini sunt care o află. (Matei 7, 14)

Atunci a zis ucenicilor Lui: Secerişul e mult, dar lucrătorii sunt puțini. (Matei 9, 37)

Notițe

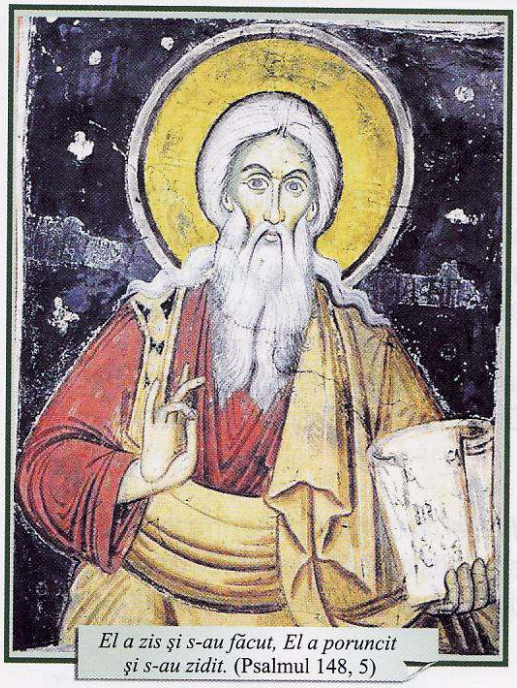

El a zis şi s-au făcut, El a poruncit şi s-au zidit. (Psalmul 148, 5)

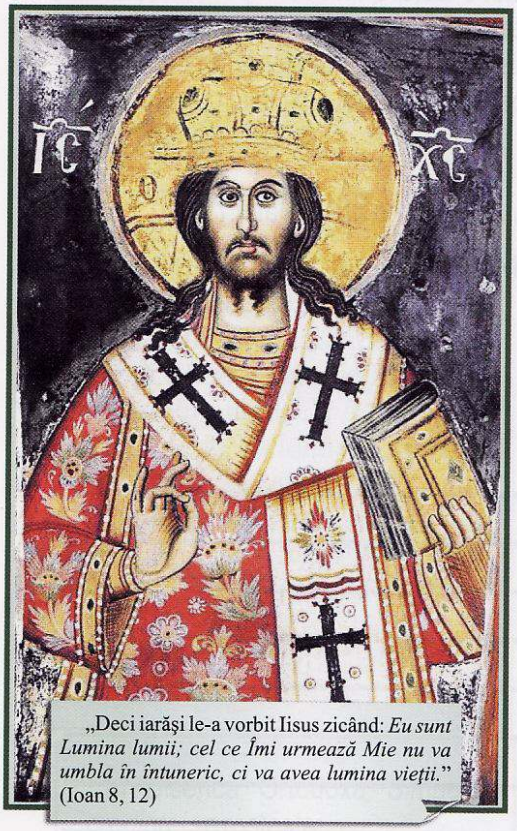

„Deci iarăşi le-a vorbit Iisus zicând: *Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii.*" (Ioan 8, 12)

Aflați mai mult!

Sfinții Părinți au asemănat naşterea ***Fiului*** din ***Tatăl*** cu naşterea gândului din minte. S-a spus că, aşa cum naşterea gândului din minte e duhovnicească, tot aşa şi naşterea ***Fiului*** din ***Tatăl*** este duhovnicească şi, aşa cum îndată ce există mintea, există şi gândul, iar minte fără gând nu există, tot aşa, de când există ***Tatăl***, există şi ***Fiul***, şi ***Tatăl*** fără ***Fiul*** nu există.

„Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt, Treime Sfântă, Slavă Ție." (Rugăciunea Sfântului Ioanichie)

Învățătura despre Sfânta Treime în Simbolul Credinței

Principala învățătură de credință a creştinismului este **dogma Sfintei Treimi**, adică credința potrivit căreia ***Dumnezeu*** este ***Unul în ființă***, dar ***întreit în Persoane: Tatăl, Fiul*** şi ***Sfântul Duh***, ființa divină nefiind împărțită în trei, ea existând întreagă în fiecare Persoană.

Această învățătură fundamentală a creştinilor se regăseşte expusă pe larg în *Simbolul de credință*.

a) Dumnezeu Tatăl

Dumnezeu Tatăl este cea dintâi Persoană a *Sfintei Treimi*.

De ce este numit Dumnezeu, „Tatăl", în articolul I din *Simbolul credinței*?

Pentru că El naşte pe ***Fiul*** şi din El purcede ***Duhul Sfânt***. Adică ***Fiul*** şi ***Duhul Sfânt*** îşi datorează existența ***Tatălui***. ***Dumnezeu Tatăl*** este dintotdeauna Tată, adică dintotdeauna naşte pe ***Fiul*** şi din El purcede ***Duhul Sfânt***.

Mai numim pe ***Dumnezeu, „Tatăl"***, pentru că aşa ne-a învățat Domnul nostru Iisus Hristos: atunci când ne rugăm, să ne rugăm către „Tatăl nostru", Care este în ceruri. El este Tatăl nostru şi ne iubeşte nespus de mult, căci El ne-a făcut şi doreşte binele şi mântuirea noastră.

Dumnezeu Tatăl este „Atotțiitorul". El le ține pe toate cu bunătatea şi milostivirea Sa. Toată făptura, Lui Îi datorează existența. De altfel, în articolul I din Crez mărturisim că El este „Făcătorul cerului şi al pământului, al celor tuturor celor văzute şi nevăzute", deci credem că El a făcut pământul şi marea, cerul şi stelele, toate plantele şi animalele, omul, precum şi cetele îngerilor, locuitorii nevăzuți ai cerurilor.

Dumnezeu Tatăl a făcut întreaga creație din iubire şi îi poartă de grijă prin înțelepciunea şi milostivirea Sa nemărginită.

b) Dumnezeu Fiul

Dumnezeu Fiul, a doua Persoană a ***Sfintei Treimi***, mai este numit *Cuvântul lui Dumnezeu* sau *Dumnezeu Cuvântul*.

Spunem că este ***Fiul lui Dumnezeu*** pentru că El S-a născut din ***Tatăl*** „mai înainte de toți vecii". Însă ce anume este această naştere şi cum s-a petrecut ea, rămâne o taină de nepătruns pentru mintea omenească. Biserica ne învață că El este Dumnezeu adevărat „din Dumnezeu adevărat" şi că El este „de o ființă cu Tatăl".

Pentru a încerca să înțelegem cum ***Fiul*** este deodată cu ***Tatăl*** - nici înaintea Lui, nici după El - să privim la soare şi vom vedea lămurit că, deodată cu el, pretutindeni şi mereu cu el, sunt şi razele.

Despre ***Fiul*** mărturisim că prin El „toate s-au făcut"; iar în articolul I, că ***Tatăl*** este „Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute". Deci, noi trebuie să înțelegem că Tatăl a lucrat împreună cu ***Fiul*** la crearea lumii, Aşadar, ***Tatăl***, prin ***Fiul*** (împreună cu El), a făcut toate cele văzute şi nevăzute.

Cea mai importantă şi mai plină de iubire lucrare a ***Fiului*** a fost Întruparea Sa „de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara". Rămânând ceea ce era, adică Dumnezeu adevărat, El S-a făcut om adevărat, om ca fiecare dintre noi. S-a întrupat, adică a devenit om şi a viețuit ca un om obişnuit pe acest pământ. S-a născut din Fecioara Maria şi a trăit printre oameni, învățând cu fapta şi cu cuvântul despre Împărăția cerurilor. A purtat un nume, Iisus, care I S-a dat la opt zile după naştere. Mai înainte de Întrupare, El nu Se numea ***Iisus Hristos***.

Fiecare dintre noi avem păcate şi greşeli; însă El, Care era şi Dumnezeu, a fost fără de păcat. Dumnezeu adevărat şi om adevărat fiind, a binevoit să Se răstignească pentru noi „în zilele lui Pilat din Pont" şi să pătimească şi să moară.

Toate acesta le-a făcut din nesfârşita Sa iubire de oameni, pentru mântuirea lor.

Domnul nostru Iisus Hristos a biruit moartea şi „a Înviat a treia zi", după cum reiese din Sfânta Scriptură. El ne-a eliberat astfel din robia morții, făcându-Se Mântuitorul şi Izbăvitorul nostru.

După patruzeci de zile de la Înviere, El S-a înălțat la ceruri „şi şade de-a dreapta Tatălui".

Dumnezeu Cuvântul, Domnul nostru Iisus Hristos, este şi Judecătorul nostru, căci El va veni cu slavă în ziua cea de apoi şi va judeca tot neamul omenesc; iar cei care vor fi găsiți vrednici de Împărăția cerurilor, vor merge la bucurie şi odihnă veşnică în împărăția Sa, care „nu va avea sfârşit".

c) Dumnezeu Sfântul Duh

A treia Persoană a Sfintei Treimi este ***Dumnezeu Duhul Sfânt***. Despre El, Mântuitorul Însuşi ne-a învățat că purcede de la ***Tatăl***. Fiul lui Dumnezeu Se naşte din ***Tatăl***, iar ***Duhul Sfânt*** purcede de la ***Tatăl***. Cum anume se întâmplă această purcedere, Biserica nu a tălmăcit, căci este un lucru pe care mintea omenească nu-l poate cuprinde.

Duhul Sfânt este Dumnezeu adevărat. Noi mărturisim că este „împreună cu Tatăl şi cu Fiul închinat şi slăvit", că I se cuvine aceeaşi cinste şi slavă ca şi ***Tatălui*** şi ***Fiului***, de Care este nedespărțit. El este „Domnul de viață Făcătorul", căci El a umplut de viață toate cele făcute de la zidirea lumii.

Tatăl împreună cu Fiul au creat lumea, toate cele văzute şi nevăzute. Acum înțelegem că ***Duhul Sfânt*** lucrează împreună cu ***Tatăl*** şi cu ***Fiul***, căci El vine să desăvârşească cele făcute de ***Tatăl*** şi de ***Fiul***.

Aşa cum într-o familie, fiecare are o ocupație a lui, dar toți împreună facem să fie pace şi bună-înțelegere în casă, tot astfel există conlucrare în ***Sfânta Treime***. Sau aşa cum focul nu poate exista fără căldura şi lumina pe care le dă, iar căldura şi lumina au fiecare rostul ei, tot astfel, în ***Sfânta Treime***, fiecare din cele trei Persoane are lucrarea ei, la care participă şi celelalte două, iar Duhul Sfânt este izvorul sfințeniei.

Duhul Sfânt este Cel „Care a grăit prin proroci", adică El a pregătit omenirea pentru primirea Mântuitorului, vestind de mai înainte venirea Lui.

Duhul Sfânt S-a pogorât în chip de porumbel la Botezul Domnului nostru Iisus Hristos în Iordan; S-a arătat pe Muntele Taborului, în chip de nor luminos, la Schimbarea la Față a Mântuitorului nostru Iisus Hristos; S-a pogorât în chip de limbi de foc, în ziua Cincizecimii, peste Sfinții Apostoli.

Duhul Sfânt şterge păcatele pe care le mărturisim preotului, curățindu-ne astfel sufletul.

Reținеți!

Iisus Hristos:

- este *singurul* Fiu, după fire, al lui Dumnezeu;
- este *o Persoană* a Sfintei Treimi, fiind *egal* cu Tatăl;
- are fire *dumnezeiască* şi *omenească*;
- este *născut* din Tatăl;
- este *veşnic*;
- este *de o ființă* cu Tatăl.

Aflați mai mult!

- Iisus Hristos ne învață să-L considerăm pe Dumnezeu „Tatăl nostru ceresc". Astfel, relația dintre om şi Dumnezeu devine o relație intimă, ca între fiu şi tată:
  - Deci voi, aşa să vă rugați: *„Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfințească-Se numele Tău..."* (Matei 6, 9).
  - *Şi, mergând puțin mai înainte, a căzut cu față la pământ, rugându-Se şi zicând: „Părintele Meu, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta...".* (Matei 26, 39)
  - *Priviți la păsările cerului, că nu seamănă nici nu seceră, nici nu adună în pivnițe, şi Tatăl vostru cel ceresc le hrăneşte. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?* (Matei 6, 26).

Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine. (Ioan 15, 26)

Reţineţi!

- Să-L lăudăm şi să-L cinstim pe DumnezeuTatăl, Dumnezeu Fiul, Dumnezeu Sfântul Duh, prin rugăciune!
- Toate lucrările Bisericii se fac în numele Sfintei Treimi.

Aflaţi mai mult!

- De obicei, ***Duhul Sfânt*** este pomenit după ***Tatăl*** şi după ***Fiul***, nu pentru că este mai mic decât ***Tatăl*** şi decât ***Fiul***, ci pentru faptul că orice lucrare săvârşită de Dumnezeu în lume porneşte de la ***Tatăl***, e înfăptuită de ***Fiul*** şi e desăvârşită de ***Sfântul Duh***.
- Pentru a explica legătura dintre Persoanele Sfintei Treimi, Sfântul Simeon Noul Teolog, bazându-se pe Sf. Scriptură, face următoarea analogie: ***Tatăl***-casa, ***Fiul***-uşa, ***Sfântul Duh***-cheia.

Dacă cheia nu descuie, uşa nu se deschide. Dacă uşa nu se deschide, nu intră nimeni în ***Casa Tatălui****: „Nimeni nu vine de la Tatăl, decât prin Mine".*

- Darurile ***Sfântului Duh*** sunt: dragostea, facerea de bine, bucuria, credinţa, pacea, blândeţea, îndelunga răbdare, înfrânarea poftelor, bunătatea, curăţia. (Galateni 5,22)

Activitate suplimentară

1. Cum îţi arăţi respectul faţă de Sfânta Treime?
2. Prin ce semn cinstim Sfânta Treime?

Aplicaţii

1. Identifică în versetele următoare, persoanele Sfintei Treimi:

- *Şi iată vei lua în pântece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt se va chema şi Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său. Şi va împărăţi peste casa lui Iacov în veci şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit. Şi a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat? Şi răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul care Se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema.* (Luca 1, 31-35)
- *Iar botezându-se Iisus, când ieşea din apă, îndată cerurile s-au deschis şi Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorându-se ca un porumbel şi venind peste El. Şi iată glas din ceruri zicând: „Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit".* (Matei 3, 16-17)

2. Răspunde la următoarele întrebări:

a) Care sunt acţiunile divine care Îi conferă lui ***Dumnezeu*** denumirea de ***Tată***?

b) Prin ce pildă, învăţată de tine, Mântuitorul ne prezintă însuşirile părinteşti ale ***Tatălui ceresc***?

c) Dacă Dumnezeu este Tatăl nostru ceresc, cum trebuie să-L cinstim?

3. Explică denumirea de ***Fiu al lui Dumnezeu*** atribuită lui Iisus Hristos.

4. Enumeră alte *numiri* ale ***Fiului lui Dumnezeu***, pornind de la *Simbolul credinţei.*

5. Descrie relaţiile dintre ***Dumnezeu Tatăl*** şi ***Dumnezeu Fiul***, ca Persoane ale ***Sfintei Treimi***.

6. Priveşte imaginile şi spune ce momente ale lucrării ***Duhului Sfânt*** din istoria mântuirii sunt reprezentate.

Bucură-te, cee a ce eşti plină de dar, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei. (Luca 1, 28)

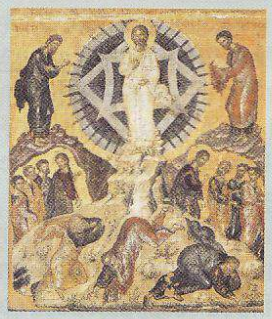

Şi s-a făcut un nor care îi umbrea, iar un glas din nor a venit zicând: Acesta este Fiul Meu ceu iubit, pe Acesta să-l ascultaţi. (Marcu 9, 7)

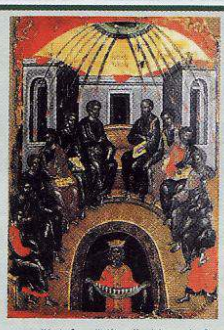

Şi li s-au arătat, împărţite, limbi ca de foc şi au şezut pe fiecare dintre ei. Şi s-au umplt toţi de Duhul Sfânt şi au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi. (Fapte 2, 3-4)

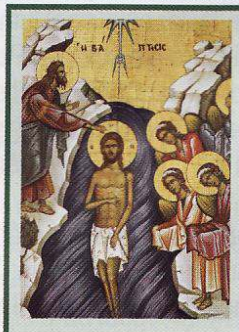

Acesta este Fiul Meu iubit întru Care am binevoit! (Matei 3, 17)

7. Pornind de la cuvintele *„Duhul este Cel ce dă viață."* (Ioan 6, 63), „şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul..." argumentează de ce religia creştină este împotriva războiului, a sinuciderii, a violenței sub orice formă.

Lecturi

La primul sinod Ecumenic, unde s-au stabilit primele şapte articole din Simbol credinței, a participat şi Sfântul Spiridon, episcop în Biserica lui Hristos, un bătrân cu viață sfântă, blând la vorbă şi simplu.

Văzând necredința şi mândria celor care nu credeau în Sfânta Treime, Sfântul Spiridon le-a spus acestora că le va arăta cum poate exista Dumnezeul creştinilor, Un singur Dumnezeu în trei Persoane.

A luat Sfântul o cărămidă în mâna stângă şi, cu mâna dreaptă, a făcut semnul Sfintei Cruci, zicând: „În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh". Şi, îndată strângând cărămida, o, preaslăvită minune! Focul s-a ridicat în aer, apa s-a vărsat pe pământ, iar lutul a rămas în mâinile sfântului.

Cei ce au văzut acesta s-au înspăimântat, iar cei necredincioşi s-au ruşinat, unii dintre ei primind credința creştină.

Fericitul Augustin, un mare scriitor bisericesc, care a trăit în sec. IV-V, povesteşte ca a vrut să scrie o carte cu titlul: „Ce este Dumnezeu?". Dar tot meditând cum să înceapă şi cum să lămurească mai bine, ce este Dumnezeu, obosi. Aşa obosit cum era, plimbându-se pe țărmul mării, văzu un copil care săpase o gropiță şi căra în ea cu un ciob apă din mare.

- Ce faci aici copile?

- Car toată apa din mare în gropița mea, răspunse acesta.

Şi Augustin, surâzând de naivitatea copilului care credea că gropița lui poate cuprinde apa mării, merse mai departe frământat de problema sa. Dar deodată el îşi zise:

Nu sunt eu oare întocmai ca acest copil?! Căci vreau să cuprind cu mintea mea mărginită pe Nemărginitul Dumnezeu?

(După Fericitul Augustin, Confesiuni, ...)

Într-o galerie de pictură, a fost expus un tablou celebru, al unui pictor renumit. Lucrarea se numea Iisus înaintea lui Pilat şi înfățişa o mulțime de oameni adunați în fața scaunului de judecată al guvernatorului roman. De o parte se vedeau soldații, cu chipuri reci, împietrite; de alta, acuzatorii Nazarineanului, cu ochii scânteind de ură, cu pumnii ridicați, cerând moartea lui Iisus. În mijloc, cu fața senină şi blândă, era Iisus, tăcut ca un miel, ce se lăsa târât la junghiere.

Privitorii se uitau cu emoție la pânza celebrului pictor. Un credincios îl întrebă pe vecinul care contempla tabloul: „Pentru dumneavoastră cine este Iisus?". Acela răspunse: „Un mare nevinovat. Dar pentru dumneavoastră?". Credinciosul îi zise cu certitudine: „Pentru mine, El este Domnul şi Dumnezeul meu.".

Duhul Sfânt este prezent în noi şi atunci când nu-L simțim. Istoria vieții duhovniceşti ne povesteşte că, în secolul trecut, Sfântul Serafim, din localitatea Sarov, Rusia, a avut o discuție despre Sfântul Duh, cu un intelectual pe nume Motovilov. Acesta a şi scris întâmplarea şi a publicat-o.

Motovilov l-a întrebat pe Sfântul Serafim: «Cum trebuie să înțeleg prezența Sfântului Duh în noi?» Sfântul i-a răspuns că Duhul Sfânt este prezent, dar e nevăzut, e invizibil. Atunci când avem credință puternică, putem să-L facem şi vizibil. Ca să-l convingă de cele spuse, Sf. Serafim i-a spus lui Motovilov că Îl simte în acest moment pe Sf. Duh şi l-a rugat să-l privească. Şi omul şi-a acoperit imediat ochii, pentru că, din pricina unei lumini orbitoare, nu l-a mai putut privi pe Sfânt. Acesta, cunoscându-i starea, i-a spus să se liniştească, pentru că nu i se întâmplă nimic şi l-a rugat să pună mâna pe mâna lui, dar n-a putut, pentru că mâna Sfântului ardea. Sf. Serafim i-a spus că a făcut aceasta pentru a-i arăta ce înseamnă Duhul Sfânt şi prezența Lui!

Aflați mai mult!

Dumnezeu Fiul, Iisus Hristos, ne învață de ce trebuie să iubim Sfânta Treime.

Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul şi Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine. Dacă M-ați fi cunoscut pe Mine, şi pe Tatăl Meu L-ați fi cunoscut; dar de acum Îl cunoaşteți pe El şi L-ați şi văzut. Filip I-a zis: Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl şi ne este de ajuns. Iisus i-a zis: De atâta vreme sunt cu voi şi nu M-ai cunoscut, Filipe? Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl. Cum zici tu: Arată-ne pe Tatăl? Nu crezi tu că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl este întru Mine? Cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl - Care rămâne întru Mine - face lucrările Lui. Credeți Mie că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl întru Mine, iar de nu, credeți-Mă pentru lucrările acestea. Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce crede în Mine va face şi el lucrările pe care le fac Eu şi mai mari decât acestea va face, pentru că Eu Mă duc la Tatăl. Şi orice veți cere întru numele Meu, aceea voi face, ca să fie slăvit Tatăl întru Fiul.

Dacă veți cere ceva în numele Meu, Eu voi face. De Mă iubiți, păziți poruncile Mele. Şi Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului, pe Care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaşte; voi Îl cunoaşteți, că rămâne la voi şi în voi va fi! Nu vă voi lăsa orfani: voi veni la voi. 19. Încă puțin timp şi lumea nu Mă va mai vedea; voi însă Mă veți vedea, pentru că Eu sunt viu şi voi veți fi vii. 20. În ziua aceea veți cunoaşte că Eu sunt întru Tatăl Meu şi voi în Mine şi Eu în voi. Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte, acela este care Mă iubeşte; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui. I-a zis Iuda, nu Iscarioteanul: Doamne, ce este că ai să Te arăți nouă, şi nu lumii? Iisus a răspuns şi i-a zis: Dacă Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu, şi Tatăl Meu îl va iubi, şi vom veni la el şi vom face locaş la el. Cel ce nu Mă iubeşte nu păzeşte cuvintele Mele. Dar cuvântul pe care îl auziți nu este al Meu, ci al Tatălui care M-a trimis. Acestea vi le-am spus, fiind cu voi; Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe Care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăța toate şi vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu.

(Ioan 14, 6-26)

Aspecte din slujbele Bisericii

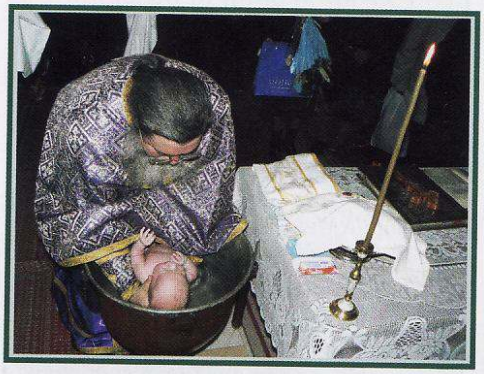

„În afara Bisericii nu există mântuire... Cine n-are Biserica de mamă, nu poate avea pe Dumnezeu de Tată."

(Sfântul Ciprian)

Comuniunea oamenilor cu Dumnezeu în Biserică

Mântuirea generală a oamenilor s-a realizat prin Jertfa de pe Cruce a lui Iisus Hristos, iar mântuirea fiecărei persoane în parte se face prin unirea cu Hristos. Locul de întâlnire duhovnicească şi de vieţuire împreună cu Hristos este *Biserica*.

Biserica este instituţia sfântă întemeiată de Hristos pentru mântuirea şi sfinţirea credincioşilor, adică a oamenilor care au aceeaşi credinţă şi se împărtăşesc cu aceleaşi Sfinte Taine. Ea este Trupul lui Hristos, El fiind capul, iar mădularele sunt toţi credincioşii care au aceeaşi credinţă. De aceea, aşa cum puterea trupului biologic este sângele care circulă prin vene şi oxigenează corpul, puterea *Bisericii* este Duhul Sfânt, prin care Mântuitorul împărtăşeşte harul Său mântuitor în Sfintele Taine.

În chip nevăzut, tainic, *Biserica* a fost întemeiată de Mântuitorul prin Jertfa Sa de pe cruce. Duhul Sfânt lucrează în Biserică, unind toate mădularele acesteia între ele şi pe ele cu Hristos.

În chip văzut, Biserica a fost inaugurată la Cincizecime, când Duhul Sfânt S-a pogorât asupra Apostolilor.

Membrii Bisericii, mădularele trupului lui Hristos, sunt toţi credincioşii botezaţi în numele Sfintei Treimi, care mărturisesc aceeaşi credinţă şi se împărtăşesc cu aceleaşi Sfinte Taine, atât cei drepţi cât şi cei păcătoşi. Prin Biserică, omul se uneşte cu Hristos şi dobândeşte mântuirea. Cel ce nu face parte din Biserica lui Hristos, cine nu se uneşte cu capul ei, Hristos, pe Care nu-L putem găsi decât în Biserică, nu se poate mântui. În Biserică, viaţa umană se uneşte cu cea divină.

Intrarea în Bisercă se realizează prin Taina Sfântului Botez, iar menţinerea în ea la adăpost de păcate se face prin celelalte Sfinte Taine, mai ales Spovedania, prin care omul se descătuşează de păcate, şi Euharistia, prin care ne unim în chip real cu Hristos Însuşi.

Între membrii Bisericii există o strânsă interdependenţă, fiecare având darul şi rolul său, care foloseşte celorlalţi. Fiecare om din Biserică comunică cu cel de lângă el şi toţi comunică cu capul Bisericii, Hristos, prin sfintele slujbe, în special prin Sfânta Liturghie.

Credincioşii care sălăşluiesc în Sfânta Biserică sunt permanent luminaţi de focul iubirii lui Hristos pentru oameni, a oamenilor pentru Hristos şi iubirea oamenilor unii faţă de alţii.

Deoarece Biserica este locul unde ne naştem şi creştem duhovniceşte, având ca hrană harul Sfântului Duh, primit prin Sfintele Taine, se cuvine nouă, ca şi creştini, să păstrăm neîntreruptă legătura cu ea.

Aplicații

1. Analizează schema de mai jos și precizează:
a) cum se împart membrii bisericii;
b) care sunt asemănările și deosebirile dintre cler și laici;
c) în ce constă lucrarea diaconului, preotului și episcopului în Biserică.

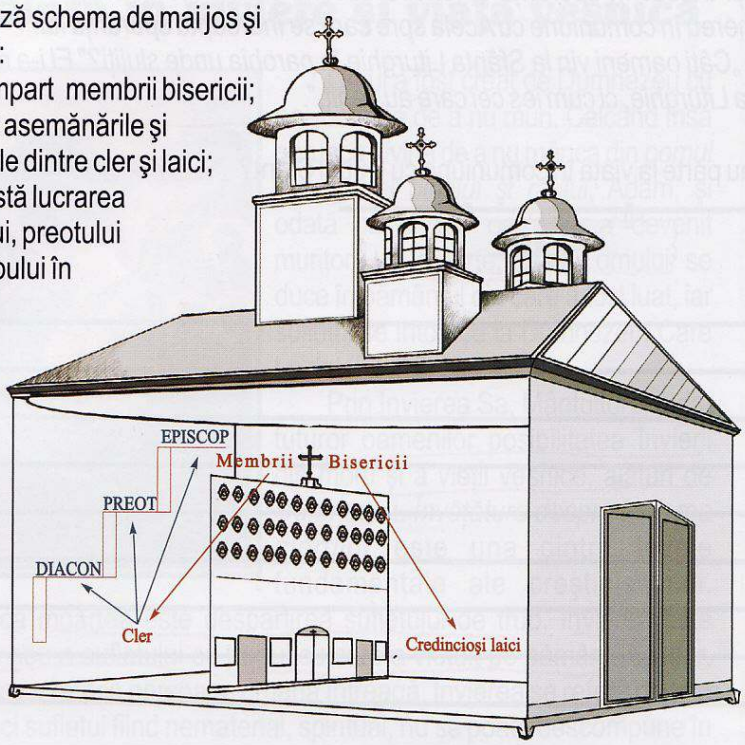

2. Comentează citatul:

Un bătrân înțelept chinez s-a bucurat odată de privilegiul de a vizita raiul și iadul. În iad a văzut bărbați și femei, numai piele și os, așezați în jurul unei grămezi uriașe și îmbietoare de orez. Mureau însă de foame, căci trebuiau să se folosească de baghete imense, lungi cât vâslele. Înspăimântat, înțeleptul a dat fuga în rai. Și iată că și acolo a văzut bărbați și femei așezați în jurul unei tăvi de orez aidoma celei din iad. Dar erau cu toții fericiți, veseli și strălucind de sănătate, căci fiecare ajutându-se de baghetele imense, îi dădea să mănânce celui din fața sa.

3. Știind că iubirea creștină se trăiește doar în cadrul comunității care formează Biserica, spune cum se pot angaja laicii în viața acesteia?

4. Care crezi că sunt principalele motive pentru care unii oameni nu trăiesc în comuniune cu Dumnezeu?

5. Ce rol are pentru tine participarea la Sfânta Liturghie în comuniune cu ceilalți? Prezența celorlalți te ajută sau te deranjează? De ce?

6. Care crezi că ar fi caracteristicile unei comunități creștine ideale? Crezi că preotul are vreun rol în creșterea duhovnicească a unei asemenea comunități? Argumentează. Care ar trebui să fie atitudinea comunității față de preot?

7. Ce este o parohie? Îl cunoști pe preotul care conduce parohia căreia îi aparții? Ce rol are acesta în realizarea comuniunii între oameni? Cum ai putea să-l ajuți pe preotul paroh în îndeplinirea misiunii sale? În societatea în care trăiești, prezența preotului este percepută ca utilă și necesară? Care crezi că sunt dificultățile pe care le întâmpină un preot în misiunea sa (de *a-i învăța* pe oameni cuvântul Sfintei Evanghelii, de *a-i sfinți* pe oameni prin săvârșirea Sfintelor Taine și de *a-i conduce* la oameni la mântuire), știind că uneori jertfa sa nu este trădată nici de comportamentul său și nici nu transpare din ființa sa?

Aflați mai mult!

Biserica de pe pământ se numește ***Biserica luptătoare***, deoarece credincioșii se luptă în această viață să câștige mântuirea, pe când cea din ceruri de numește ***Biserica triumfătoare***, cuprizându-i pe cei ce au biruit în lupta cu păcatul și s-au mântuit. Dar asta nu înseamnă că sunt două Biserici, ci este vorba de două realități ale aceleași Biserici, care comunică între ele, pe de o parte, prin rugăciunile celor vii pentru cei morți, iar pe de altă parte, prin mijlocirea celor adormiți pentru cei care sunt în această viață.

Însușirile Bisericii:

- ***Unitatea și unicitatea***. Ea este Una și unică, pentru că Unul este Dumnezeu, Întemeietorul ei, Unul este și Duhul Sfânt, Ce sălășluiește în ea.

- ***Sfințenia***. Biserica este sfântă, întrucât Sfânt este Hristos, Întemeietorul și Capul, pentru că dispune de mijloace de sfințire a credincioșilor și pentru că sfânt este scopul pe care îl urmărește: sfințirea credincioșilor.

- ***Universalitatea*** sau ***sobornicitatea***. Biserica este răspândită în toată lumea, având menirea de a încorpora în ea întreaga omenire. Sobornicitatea se referă la modul de conducere a Bisericii, arătând că ea stă pe temelia soboarelor sau a Sinoadelor Ecumenice.

- ***Apostolicitatea***. Ea este așezată pe „temelia Apostolilor" (Efes.2, 20), aceștia fiind trimiși în lume să propovăduiască Evanghelia. Apostolicitatea se referă și la succesiunea apostolică neîntreruptă, potrivit căreia harul episcopatului se transmite neîntrerupt de la Apostoli până în zilele noastre, prin episcopi.

8. Referindu-vă la exemple concrete, realizați un dialog, sub îndrumarea profesorului de religie, plecând de la mesajele următoarelor texte:

a) *Cerul şi iadul încep aici pe pământ. Mulți oameni trăiesc nefericirea, disperarea şi durerea specifică iadului, uitând că mai există Dumnezeu. Alții trăiesc în speranță şi fericire ducând o viață frumoasă, chiar dacă se confruntă cu anumite greutăți, fiind mereu în comuniune cu Acela spre care se îndreaptă speranța lor.*

b) *Un preot a fost întrebat de un ziarist: „Câți oameni vin la Sfânta Liturghie în parohia unde slujiți?" El i-a răspuns: „Nu mă interesează câți oameni vin la Liturghie, ci cum ies cei care au venit.".*

9. Ce se poate face pentru cei care nu iau parte la viața în comuniune cu Duhul Sfânt?

Notițe

Lecturi

Imaginează-ți că fiecare dintre noi este legat de Dumnezeu cu un fir. Atunci când Îl supărăm pe Dumnezeu, săvârşind un păcat, firul se rupe. Dacă ne spovedim, Dumnezeu ne iartă şi reface legătura, însă nodul care apare scurtează firul. Din iertare în iertare, ne apropiem cu paşi repezi de Dumnezeu. „Zic vouă: Că aşa şi în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăieşte, decât pentru nouăzeci şi nouă de drepți, care n-au nevoie de pocăință". (Luca 15, 7)

Un paroh care a folosit toate mijloacele pentru a învăța lumea din parohia sa să participe la funcțiile liturgice, cu rezultate aproape nule, în sfârşit a descoperit ceva eficace. In ziare a tipărit crucea cu acest mesaj: „După o boală lungă si gravă a murit parohia noastră. Înmormântarea va avea loc Duminica viitoare la ora 11.00, în biserica parohială.". Mulți au citit mesajul cu stupoare şi interes. Curiozitatea i-a făcut să umple biserica. Pe la ora 10.30 nu mai găseai nici un loc în biserică. La ora stabilită a început celebrarea. Mai întâi, parohul le-a cerut credincioşilor să vină pe rând, să se apropie de sicriu, pentru a vedea pentru ultima dată parohia moartă. După care trebuiau să iasă din biserică pe uşile laterale şi să se decidă: ori să intre pe uşa principală, ori să plece acasă. Lumea a făcut cum a spus parohul. În tăcere, s-au apropiat de sicriu, au privit înăuntru, au ieşit din biserică şi din nou aceasta s-a umplut. Numai câțiva au plecat acasă. Ce anume au văzut acele persoane în sicriu de s-au întors atât de mulți în biserică? Fiecare s-a văzut pe sine însuşi pentru că în sicriu era aşezată o oglindă. In felul acesta celebrarea de doliu s-a transformat într-o celebrare de bucurie, pentru că parohia moartă s-a întors vie. (Cateheze pentru tineri: Duhul Sfânt, Editura Presa Bună, Iaşi, 1998)

„Căci învierea nu este altceva decât așezarea cu adevărat în starea de început." (Sfântul Grigorie de Nyssa)

Credința în înviere şi viaţa veşnică

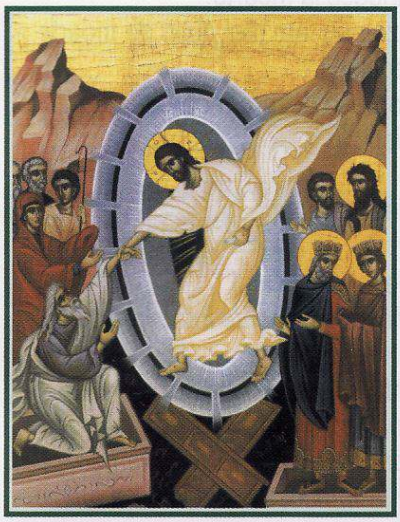

Omul a fost creat de Dumnezeu cu posibilitatea de a nu muri. Călcând însă porunca divină de a nu mânca din *pomul cunoştinţei binelui şi răului*, Adam, şi odată cu el toți oamenii, a devenit muritor. La moarte, trupul omului se duce în pământul din care a fost luat, iar sufletul se întoarce la Dumnezeu, Care l-a dat (Eccl. 7, 7).

Prin Învierea Sa, Mântuitorul a dat tuturor oamenilor posibilitatea învierii din morți şi a vieții veşnice, alături de Dumnezeu. *Învățătura despre învierea morților* este una dintre tezele fundamentale ale creştinismului. Astfel, dacă moartea este despărțirea sufletului de trup, învierea este unirea din nou a sufletului cu trupul cu care a viețuit pe pământ. Aşadar, prin înviere se reface persoana umană întreagă. Învierea se referă doar la trupuri, căci sufletul fiind nematerial, spiritual, nu se poate descompune în nimic, după moartea trupească acesta fiind judecat de Dumnezeu şi dus fie în rai, fie în iad.

Trupurile oamenilor înviați vor fi nemuritoare, nestricăcioase, pline de putere, spirituale, pline de slavă. Trupurile celor păcătoşi vor fi şi ele nemuritoare şi nestricăcioase, însă sensibile la chinuri şi suferințe şi într-o stare permanentă de dezarmonie. La înviere, trupurile nu vor mai avea defectele corporale pe care le-au avut în viață şi nici trebuințele şi felul de viață pe care le-au avut pe pământ.

După învierea şi judecata obştească a oamenilor, se va instaura ceea ce Sfânta Scriptură numeşte „cer nou şi pământ nou" (II Pt.3, 13). Asta nu înseamnă că pământul acesta va fi distrus, ci va fi transfigurat, primind o nouă ordine.

Cei drepți vor trăi veşnic în dreptate, pace şi iubire cu sine înşişi, cu semenii şi cu Dumnezeu. În lumea drepților, nu va mai fi nici moarte, nici plângere, nici durere, nici suspin (Apoc.21,4), ci o stare de fericire de nedescris. Frumusețea vieții veşnice va fi de neînchipuit: „ceea ce ochiul n-a văzut şi urechile nu au auzit şi la inima omului nu s-a suit, acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El" (I Cor. 2, 9). Sfântul Ioan Damaschin spunea că după înviere, timpul nu se va mai număra în zile şi nopți, ci va fi o singură zi veşnică, în care lumina lui Dumnezeu va străluci peste cei drepți.

Viața de veci a celor răi va fi nefericită, lipsită de vederea luminii lui Dumnezeu, plină de chinuri veşnice. Ei vor locui împreună cu îngerii răi şi cu cei ce-i slujesc, tânguindu-se şi suferind, într-o stare de întuneric adânc, fără de sfârşit.

Dar nici fericirea drepților, nici nefericirea păcătoşilor nu va fi la fel pentru toți oamenii, ci în grade diferite, în funcție de vrednicia sau nevrednicia pe care fiecare a dovedit-o în viață pământească: „Fiecare va primi plata după lucrul său" (II Cor. 5, 10); „În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt" (Ioan 14, 2).

Aflați mai mult!

Înainte de *Înălțarea la cer*, Domnul nostru Iisus Hristos a promis că la sfârşitul lumii va veni din nou pe pământ, ca *„să judece viii şi morții"*. Atunci fiecare suflet va fi dus de îngerii buni în Rai sau de îngerii răi în iad, după cum merită.

Viața veşnică, viața de veci sau *„viața veacului ce va să vie"*, cum este numită în *Simbolul credinței*, este viața pe care o vor avea atât cei drepți cât şi cei păcătoşi după judecata universală. Atunci fericirea veşnică a celor drepți din Rai şi nefericirea veşnică a celor păcătoşi din iad vor fi trăite atât de suflet, cât şi de trupul fiecărui om înviat. În Rai ajung doar cei care dobândesc *mântuirea*.

Mântuirea noastră a început odată cu *Jertfa* şi *Învierea* lui Iisus. Atunci, Domnul nostru Iisus Hristos a deschis porțile Împărăției cerurilor (Raiului), oferind posibilitate tuturor celor care au credință şi fac fapte bune, să se bucure de fericirea veşnică în Rai, adică de *mântuire*.

Mântuirea se dobândeşte prin colaborarea omului cu harul lui Dumnezeu, prin *credință* şi *fapte bune*.

Harul este puterea sfințitoare a lui Dumnezeu care se dă tuturor creştinilor prin Sfintele Taine.

Credința este puterea sufletului omenesc de a crede în existența, prezența şi lucrarea lui Dumnezeu în viața oamenilor.

Faptele bune sunt acele fapte care izvorăsc din credința în Hristos şi din dragostea față de Dumnezeu şi față de semenii noştri.

În urcuşul spre mântuire, între har, credință şi fapte bune este o strânsă legătură. Credința fără fapte bune nu este plăcută lui Dumnezeu, iar faptele bune săvârşite fără credința în Dumnezeu nu ajută la mântuire.

Aflați mai mult!

- La sfârșitul lumii vor avea loc transformări şi evenimente: va fi *un cer nou şi un pământ nou (2 Petru 3,13)*; va veni Hristos; vor învia morții şi va avea loc judecata obștească (*Judecata de Apoi*). Aceasta se va desfăşura într-o lume înnoită, transfigurată şi va avea următoarele caracteristici:
  - va fi universală, pentru că se vor supune judecății toți oamenii, din toate timpurile şi toate locurile, inclusiv diavolii;
  - va fi solemnă şi supremă, deoarece Judecătorul, Domnul nostru Iisus Hristos, reprezintă Autoritatea cea mai mare şi se va înfățişa la judecată în mod solemn, impresionant;
  - va fi publică, adică se va face în fața tuturor;
  - va fi dreaptă, pentru că Judecătorul, Domnul nostru Iisus Hristos este Însăşi Dreptatea şi Adevărul suprem;
  - va fi definitivă şi veşnică, adică va încheia planul divinității asupra creației sale;
  - va fi înfricoşătoare: drepții o vor aştepta cu smerenie, iar cei care au conştiința încărcată de păcate grele vor fi cuprinşi de frică mare.

- Viața de dincolo a celor drepți şi a celor păcătoşi este descrisă de către Sfântul Chiril al Alexandriei astfel: *„Drepții se răcoresc, păcătoşii ard. Drepții se veselesc, păcătoşii se întristează. Pe drepți îi va bucura vederea lui Dumnezeu, pe păcătoşi îi va întrista vederea focului. Drepții în mijlocul luminii, păcătoşii în mijlocul întunericului. Drepții mângâiați de Mântuitorul, păcătoşii chinuiți de îngerii răi...".*

Aplicații

1. Comentează următoarele afirmații:
- Tinerilor nu ar trebui să li se vorbească despre moarte.
- Cei mai mulți dintre creştini nu se gândesc la moarte.
- Oamenii care au o relație cu Dumnezeu se tem mai puțin de moarte.
- Frica de moarte este începutul înțelepciunii.
- Tinerii nu se simt bine atunci când vorbesc despre moarte.
- Moartea este singura certitudine a vieții.

2. Prezintă concepția Bisericii Ortodoxe despre moarte.

3. Comentează, cu ajutorul profesorului de religie, citatul:

Există o întâlnire sigură, inevitabilă; aceasta este întâlnirea cu moartea.

Moartea nu ne-a făgăduit că va întârzia până când noi ne vom hotărî să ne pregătim ca să o întâmpinăm.

Va veni vremea când noi toți vom fi chemați la un examen deschis în fața lumii întregi, adică la înfricoşata judecată a lui Hristos.

(Filaret, Mitropolitul Moscovei)

4. Discutați despre învierea oamenilor de la sfârşitul lumii, pornind de la textul de mai jos:

- Luați acasă, vă rog, aceste boabe şi îngropați-le unul lângă celălalt, într-un ghiveci. Timp de o săptămână, vă rog, să le udați. Ora viitoare să aduceți ghiveciul la şcoală, ne-a spus astăzi doamna profesoară de religie.

Zilele trec; una, două, trei... Zilnic ud pământul pe care-l privesc curioasă, aşteptând să înțeleg rostul acestui experiment.

Aproape adormită, mă duc şi-n această dimineață să ud pământul din ghiveci şi... ce descopăr? Printre bulgărașii cenuşii şi-au făcut loc câteva firişoare verzi. În câteva zile, plăpândele fire verzi au crescut, înălțându-se vreo zece centimetri.

În sfârşit, cred că am înțeles: un bob de grâu care mai întâi a murit, apoi... a înviat!

Abia aştept să vină ora de religie!

5. Realizează un scurt text în care să descrii cum ți-a imagina viața omului dacă nu ar exista *învierea morților*, iar moartea ar fi ultima realitate.

6. Analizează poezia de mai jos şi precizează care este responsabilitatea oamenilor faţă de sufletele şi trupurile lor, în lumina învierii şi a vieţii veşnice.

O, Om

de Sfântul Ioan Iacob Hozevitul

O, om! ce mari răspunderi ai,
de tot ce faci pe lume,
de tot ce spui în scris sau grai,
de pilda ce la alţii dai,
căci ea, mereu, spre iad sau rai
pe mulţi o să-i îndrume.

Ce grijă trebuie să pui,
în viata ta toată,
căci gândul care-l scrii sau spui,
s-a dus... în veci nu-l mai aduni,
şi vei culege roada lui,
ori viu ori mort, odată.

Ai spus o vorbă, vorba ta,
mergând din gură-n gură,
va-nveseli sau va-ntrista,
va curăţi sau va-ntina,
rodind sămânţa pusă-n ea,
de dragoste sau ură.

Scrii un cuvânt... cuvântul scris
e-un leac sau e otravă,
tu vei muri dar tot ce-ai scris,
rămâne-n urmă drum deschis,
spre moarte sau spre paradis,
spre-ocară sau spre slavă.

Ai spus un cântec, versul tău,
rămâne după tine,
îndemn spre bine sau spre rău,
spre curăţie sau desfrâu,
lăsând în inimi rodul său
de har sau de ruşine.

Arăţi o cale, calea ta,
în urma ta nu piere,
e calea bună sau e rea,
va prăbuşi sau va-nălţa,
vor merge suflete pe ea,
spre cer sau spre durere.

Trăieşti o viaţă... viaţa ta,
e una, numai una,
oricum ar fi tu nu uita,
cum ţi-o trăieşti vei câştiga,
ori fericire pe vecie,
ori chin pe totdeauna.

O om! ce mari răspunderi ai,
tu vei pleca din lume,
dar ce ai spus prin scris sau grai,
sau laşi prin pilda care-o dai,
pe mulţi, pe mulţi spre iad sau rai,
mereu o să-i îndrume.

Deci nu uita... ! Fii ortodox,
cu grijă şi cu teamă,
să laşi în urmă luminos,
un semn, un gând, un drum frumos,
căci pentru toate, neîndoios,
odată vei da seamă!

7. Citeşte şi formulează învăţături:

Se povesteşte că un calif din Bagdad, ieşind într-o dimineaţă în grădina palatului său, a văzut moartea înaintând cu o coasă spre el. A alergat în grajd, a luat calul cel mai bun şi a fugit la Mecca, amestecându-se prin mulţime. (Există convingerea că moartea trebuie să te ia dintr-un anumit loc şi dacă nu te găseşte acolo, nu te mai ia).

Şi cum se plimba el prin mulţime, la Mecca, deodată vede venind spre el, pe deasupra capetelor mulţimii adunate în oraşul Profetului, aceeaşi moarte, cu coasa în mână, gata să-i reteze capul. Ajungând în dreptul lui, moartea i-a zis cu mirare, înainte de a-şi împlini datoria: «Azi dimineaţă, când te-am văzut în curtea palatului tău din Bagdad, mă întrebam: cum te voi lua la ora aceasta din Mecca, de unde aveam ordin să te iau?».

(Antonie Plămădeală – *Tâlcuri noi la texte vechi*)

_____

_____

_____

_____

Un monah din Munţii Neamţului, fiind mulţi ani păstori la oi, umbla cu oile mănăstirii prin toate poienile din Sihla şi Sihăstria. Mergând cu oile pe munte, a întâlnit un sihastru pe care-l cunoştea şi l-a întrebat: «Spune-mi, părinte, când va fi sfârşitul lumii?». Cuviosul, oftând din inimă, i-a răspuns: «Părinte Galaction, ştii când va fi sfârşitul lumii? Când nu va mai fi cărare de la vecin la vecin! Adică atunci când nu va mai fi dragoste şi înţelegere creştinească între fraţi, între rude, între creştini, între popoare. Atunci când nu se vor mai iubi oamenii de loc, cu adevărat va fi sfârşitul lumii. Căci fără iubire şi fără Dumnezeu, nu pot să mai trăiască oamenii pe pământ!».

(Antonie Plămădeală - *Tâlcuri noi la texte vechi*)

_____

_____

_____

_____

Notițe

Lectură

Păcatul neascultării săvârşit de Adam şi Eva în rai a avut drept una din consecinţe pedepsirea oamenilor cu moartea, o moarte atât trupească, cât şi sufletească. Aceasta înseamnă că Adam şi Eva şi toţi urmaşii lor au murit cu trupul, iar apoi au mers la chinurile veşnice ale iadului. Aceeaşi soartă s-ar fi cuvenit să o avem şi noi, cei de astăzi, dacă prin întruparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos n-am fi fost izbăviţi din robia morţii şi nu ni s-ar fi dat încă o dată şansa de a ne agonisi mântuirea.

Hristos ne-a deschis porţile raiului până atunci străjuite de heruvimul cu sabie de foc. Păzind poruncile Lui şi trăind o viaţă însufleţită de dragoste pentru El şi pentru aproapele nostru, vom putea să biruim şi noi, cu ajutorul lui Hristos, moartea cea sufletească şi să dobândim un colţişor de rai.

Moartea fizică (trupească) este un fenomen şi o experienţă pe care o vom trăi fiecare dintre noi, mai devreme sau mai târziu. Este un hotar şi o uşă de trecere spre cealaltă viaţă, cea veşnică. La moarte, închidem pentru totdeauna uşa vieţii pământeşti, vremelnice, şi păşim spre viaţa de veci. Sfânta noastră Biserică ne învaţă că după moarte, omul merge să se înfăţişeze înaintea lui Hristos, Dreptul Judecător, să dea seama pentru faptele pe care le-a lucrat în viaţă şi să-şi primească plata pentru acestea.

Astfel, după moarte, când sufletul se desparte de trupul care merge în pământ, el trece prin vămile văzduhului, la care îl întâmpină duhurile cele rele sau diavolii, cerându-i socoteală şi punându-i înainte toate faptele rele pe care le-a săvârşit în viaţa pământească. Sufletul, însoţit de îngerul său păzitor, îşi aduce aminte de tot ceea ce a făcut pe când era pe pământ. După ce trece de vămile văzduhului, sufletul ajunge înaintea Tronului de judecată al lui Dumnezeu, Care hotărăşte unde anume se va sălăşlui sufletul până la Judecata de Apoi. Dacă sufletul S-a închinat Dumnezeului celui adevărat, L-a mărturisit pe Iisus Hristos şi a făcut faptele credinţei, el merge la locul de lumină, odihnă şi multă fericire, numit rai. Iar dacă a săvârşit fapte rele şi s-a îndepărtat de Dumnezeu, el va merge în locul de chin şi suferinţă, plin de întuneric, numit iad.

Sfânta noastră Biserică ne învaţă însă că această judecată, numită şi ***particulară****, este provizorie. Cu alte cuvinte, soarta sufletelor se poate schimba până în ziua* ***Judecăţii de Apoi****, când toţi ne vom înfăţişa înaintea Dreptului Judecător, Domnul nostru Iisus Hristos, cu trupurile şi sufletele noastre. Atunci, cei morţi vor învia, iar trupurile tuturor oamenilor se vor transforma în trupuri duhovniceşti, mult diferite de cele pe care le avem acum.*

Această judecată este necesară, deoarece la judecata particulară a fost cercetat doar sufletul, nu şi trupul. Or, păcatele au fost săvârşite de suflet împreună cu trupul. Un alt argument pentru necesitatea Judecăţii de Apoi este acela că, la judecata particulară, omul a fost judecat doar pentru faptele bune sau rele din timpul vieţii pământeşti. Urmările acestor fapte nu încetează însă odată cu moartea omului, ci influenţele lor benefice sau negative se continuă în lume, înmulţind faptele bune sau păcatele sufletului celui adormit. Astfel, un om care toată viaţa sa a făcut mult bine, care şi-a crescut copiii în credinţă, ajutându-i să devină buni creştini, îşi prelungeşte în timp, prin aceştia, influenţa pozitivă şi asupra urmaşilor. Şi aceste fapte bune ale omului Dumnezeu le răsplăteşte în Împărăţia Cerurilor. Omul necredincios, care prin urmaşii săi a prelungit în lume faptele rele, va fi pedepsit şi pentru acestea la Judecata universală.

Sufletele care după judecata particulară au ajuns în iad, pot ieşi de acolo dacă noi ne rugăm stăruitor, facem milostenie şi îi pomenim pe toţi cei apropiaţi nouă. Astfel, Dumnezeu Se milostiveşte şi Se îndură de sufletele care şi-au dobândit osândă pentru viaţa lor lipsită de evlavie şi le poate scoate din iad. Însă aceasta se poate întâmpla numai până la judecata de obşte (universală), căci sufletele celor care până atunci nu vor fi scoase din iad, vor rămâne acolo pentru veşnicie.

„De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine”.
(Galateni 2, 20)

Pilda viței şi a mlădiței - viața în Hristos

Pentru a le explica apostolilor taina comuniunii oamenilor cu Trupul şi Sângele Său, Mântuitorul nostru Iisus Hristos le-a spus acestora *Pilda viței şi a mlădițelor*.

Eu sunt vița cea devărată şi Tatăl Meu este lucrătorul. Orice mlădiță care nu aduce roadă întru Mine, El o taie; şi orice mlădiță care aduce roadă, El o curăţeşte, ca mai multă roadă să aducă. Acum voi sunteți curați, pentru cuvântul pe care vi l-am spus. Rămâneți întru Mine şi Eu în voi. Precum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot aşa nici voi, dacă nu rămâneți în Mine. Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne întru Mine şi Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic. Dacă cineva nu rămâne în Mine, se aruncă afară ca mlădița şi se usucă; şi le adună şi le aruncă în foc şi ard. (In. 15, 1-6)

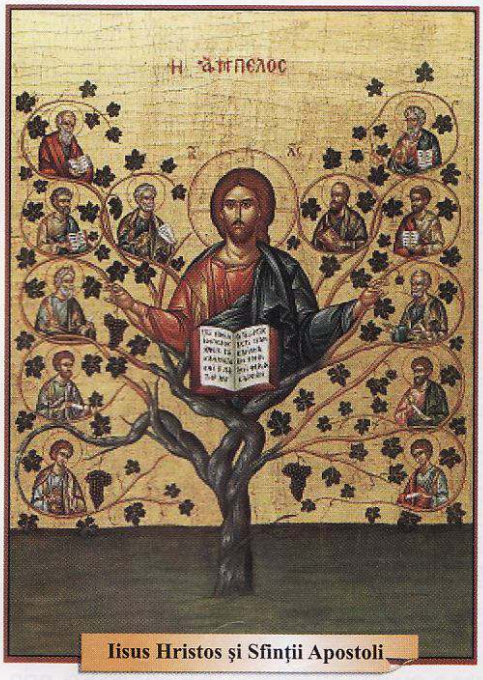

Iisus Hristos şi Sfinții Apostoli

Trupul tainic al lui Hristos este vița cea devărată care aduce şi înmulțeşte în lume roadele mântuirii. Creştinii sunt mlădițele care se hrănesc şi trăiesc din viața Lui.

Pilda ne învață că un adevărat creştin poate rămâne în legătură cu Hristos numai printr-o *credință vie, activă, producătoare de mântuire*, nu printr-o credință moartă, sterilă şi nefolositoare. Legătura dobândită printr-o *credință* vie şi activă se arată prin *faptele cele bune* şi ne asigură viața cea veşnică. *Credința* neînsoțită de *fapte bune* este cu totul inutilă; ea face din noi mlădițe uscate, a căror destinație este osânda şi moartea cea veşnică.

Între creştini şi Hristos este însă şi o legătură mai apropiată, care angajează şi trupul şi sufletul nostru; aceasta este comuniunea euharistică, adică împărtăşirea credincioşilor cu însuşi Trupul şi Sângele Domnului, la Sfânta Liturghie.

Două sunt condițiile şi semnele comuniunii creştinului cu Trupul Tainic al lui Hristos: *iubirea de Dumnezeu* şi *de aproapele* şi *paza tuturor poruncilor Lui*, care se arată în faptele cele bune.

Aflați mai mult!

Cerul şi pământul, lumea întreagă şi toate cele ce sunt în ea, vorbesc cu negrăite laude şi în chip minunat despre Dumnezeu, Creatorul lor. Privindu-le cu atenție şi ascultându-le graiurile tainice, ele ne învață cum să trăim, cum să ne comportăm în viață şi cum să-L cinstim şi să-L slujim pe Tatăl cel ceresc, Creatorul şi Purtătorul de grijă al tuturor.

Pentru a fi înțelese mai cu uşurință predicile Sale despre Dumnezeu şi despre Împărăția Cerurilor de către toate categoriile de oameni, Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a folosit de exemple din natura înconjurătoare şi de întâmplări sau fapte din viața de zi cu zi a oamenilor din acele timpuri, cărora le dădea un înțeles tainic. Aceste exemple, prezentate sub formă de scurte istorioare se numesc *pilde* sau *parabole*.

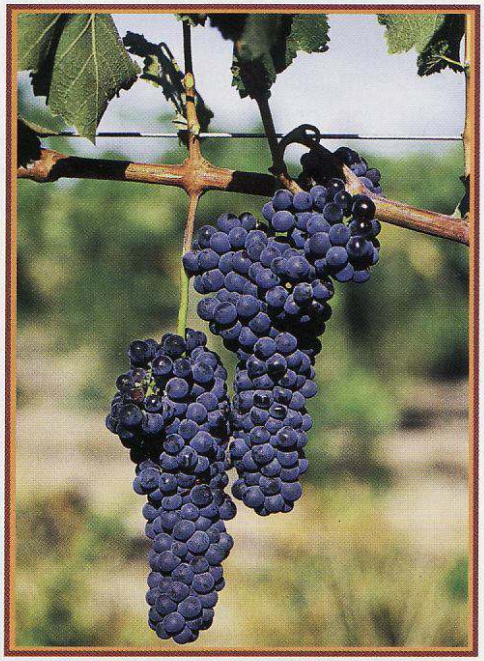

Aflați mai mult!

Vița este una singură, iar mlădițele care iau naştere din butucul ei sunt multe. Toate mlădițele însă se hrănesc, cresc şi fac roade datorită sevei pe care şi-o iau din vița cea una, de care sunt toate legate.

Aflați mai mult!

Toamna târziu şi la începutul primăverii, gospodarii se pregătesc şi aşteaptă venirea căldurii şi reînvierea naturii întregi. Acum este vremea când se face altoirea pomilor. În trunchiul unui copac sănătos, tânăr şi plin de viață, se face o crestătură. Se ia apoi o rămurică dintr-un alt pom, se introduce în acea crestătură şi se leagă totul cu mare grijă.

Odată cu venirea căldurii, când natura toată revine la viață, seva trunchiului inundă şi plăpânda rămurică pusă în el. O prinde de sine pentru totdeauna, o hrăneşte şi-i dă viață din viața sa pentru a aduce roade bogate.

Tot astfel, oamenii se altoiesc în Hristos prin Taina Sfântului Botez şi prin celelalte Sfinte Taine, devenind membre vii ale Trupului Său care este Biserica. Din acel moment viața lui Hristos se răspândeşte şi se dăruieşte tuturor membrelor Trupului Său. Iar prin Hristos, care este nedespărțit de Tatăl şi de Duhul Sfânt, toți cei ce se unesc cu El prin Botez şi prin celelate Sfinte Taine se împărtăşesc de viața întregii Sfintei Treimi. (Pr. Dr. Ioan Săucă, *Manual de religie*, clasa a IV-a)

Rețineți!

Omul nu poate face singur fapte bune, ci numai cu ajutorul lui Dumnezeu. Faptele bune sunt de fapt dovada văzută a credinței din sufletul omului. Nu poți spune că eşti credincios, dacă din faptele tale nu rezultă aceasta. Sfântul Apostol Iacov spune: „Ce folos, frații mei, dacă zice cineva că are credință, iar fapte nu are?" (Iacov 2,14). *Şi tot acelaşi apostol scrie:* „Căci precum trupul fără suflet mort este, astfel şi credința fără de fapte, moartă este" (Iacov 2,26).

Aplicații

1. Pe baza cuvântului din Sfânta Scriptură: *„După roadele lor îi veți cunoaşte pe oameni. Orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Şi orice pom care nu face roadă bună se taie şi se aruncă în foc"* (Matei 7, 16-18), completează „roadele celor doi pomi". Alcătuieşte un text în care să arăți cum poate un creştin să viețuiască în şi împreună cu Hristos, folosindu-se de aceste roade.

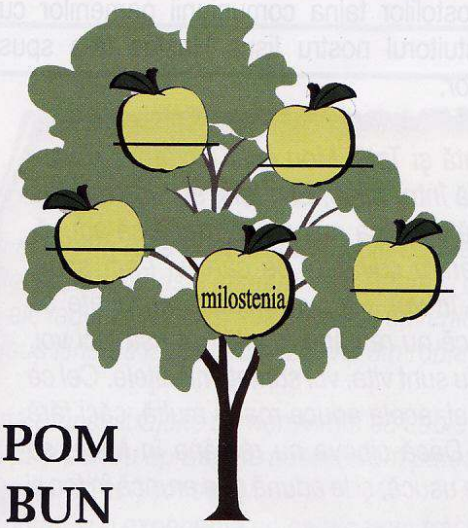

POM BUN

POM RĂU

2. Prin ce Sfântă Taină se realizează cel mai bine comuniunea cu Hristos?

3. Cum este viața oamenilor care s-au unit cu Hristos în Biserica Sa, prin Sfintele Taine?

4. *Elev fiind, eşti o mlădiță tânără care trebuie să crească şi să aducă roade în viață.*

Enumeră *factorii* care te ajută să creşti şi să-ți îmbogățeşti sufletul prin cultivarea minții şi înnobilarea inimii, precum şi *condițiile* care favorizează dezvoltarea în urma acțiunii acestor factori, precizând şi roadele care pot apărea de-a lungul vieții.

Notițe

Lectură

Fiecare om ce devine creştin prin Sfântul Botez simte în el puterea harului dumnezeiesc ce-l întăreşte şi-l îndeamnă să lucreze „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea poftelor şi curăția".(Galateni 5, 22-25)

Împlinind această lucrare sfântă, creştinul Îl simte pe Hristos în sufletul şi-n inima sa, ***Sfintele Taine ale bisericii Sale*** *întărindu-i ființa şi voința ce rodeşte în lume faptele cele bune.*

Dar oare cine-l poate despărți pe creştin de Hristos?

Căutând să aflăm răspunsul la această întrebare descoperim că ***„Săvârşirea păcatului desparte pe om de Dumnezeu.".***

Păcatul primit în inima omului îşi face lucrările sale aşa cum ne arată Dumnezeu: „Dinăuntru din inima omului ies gândurile cele rele, desfrânării, hoțiile, uciderile, adulterul, lăcomia, vicleniile, înşelăciunea, neruşinarea, pizma, hula, trufia, uşurătatea, toate acestea ies dinăuntru şi spurcă pe om". (Marcu 7, 21-23)

Deci oricare din aceste păcate şi altele asemenea ne pot despărți de Hristos încât să ajungem mlădițe fără rod bun, uscate şi arse. Nimeni nu poate spune să e ferit de pericolul căderii în păcat.

Iuda era făcător de minuni şi apostol al Domnului până ce a căzut în iubirea de arginți, păcat ce l-a făcut trădător şi vânzător al Dumnezeului său, despărțindu-l de Hristos şi de fericirea cea veşnică.

Spre a înțelege puterea păcatului iată povestea adevărată a unui copil care, rămas orfan, a fost luat de unchiul său la mănăstire spre a fi îngrijit cum se cuvine acolo.

Chilia bătrânului călugăr era într-un loc pustiu şi acolo îl hrănea pe copilul în vârstă de trei ani cu finice şi verdețuri.

Timpul a trecut şi copilul a crescut fără a vedea nici un om, în afară de unchiul său, căci era un loc foarte izolat. Nici femei, nici sat n-a văzut şi n-a ştiut ce este şi cum este viața lumii acesteia. Totdeauna era în pustiul acela cu bătrânul, postind, rugându-se şi lăudând pe Dumnezeu. După ce a petrecut optsprezece ani în această nevoință, copilul a murit.

După îngroparea lui, unchiul s-a rugat mult lui Dumnezeu să-i descopere în care ceată de sfinți este aşezat copilul. Adormind bătrânul, ostenit de atât rugăciune, a avut un vis în care a văzut pe copilul iubit într-un loc întunecos plin de necinste, stând el foarte supărat acolo. Acestea văzându-le, bătrânul s-a mirat şi a început a se ruga spunând: „Doamne, ce este nedreptatea acesta? Oare nu era curat acest copil? Oare nu te lăuda pe Tine în toate zilele şi nopțile, postea şi se ostenea şi de nici un păcat lumesc nu era atins? Şi de ce îl văd acum pe el în acest loc de întristare? "

După ce a plâns mult timp aşa, înălțând şi alte asemenea întrebări lui Dumnezeu, privind înaintea sa, bătrânul pustnic a văzut un înger al Domnului care i-a spus: „Ce plângi aşa, bătrânule, şi de ce te tânguieşti atâta pentru copil? Este adevărat că l-ai învățat a posti, a priveghea şi a se ruga, dar copilul ce l-ai crescut avea în el mândrie mare şi s-a înălțat în inima lui, socotindu-se pe sine că este un mare sfânt, mai mare decât cei din lume şi aşa l-a prins moartea. Deci să ştii că nu este nedreptate la Dumnezeu, căci cel ce se înalță pe sine cu gândul, necurat este şi nu poate intra în împărăția cerurirlor.". Acestea spunând , îngerul s-a făcut nevăzut. Bătrânul călugăr s-a trezit repede după acest vis şi, venindu-şi în fire, a început să plângă înțelegând dreptatea lui Dumnezeu. Păcatul mândriei l-a pierdut pe copilul ce s-a învoit şi a primit în gândul şi-n inima sa, fără a-l mărturisi şi fără a se pocăi, devnind astfel, mlădiță tăiată şi aruncată în foc veşnic.

„Ține cu tărie învățătura și nu o părăsi, păzește-o căci ea este viața ta!” (Pildele lui Solomon)

Pilda semănătorului - primire și împlinire a cuvântului lui Dumnezeu

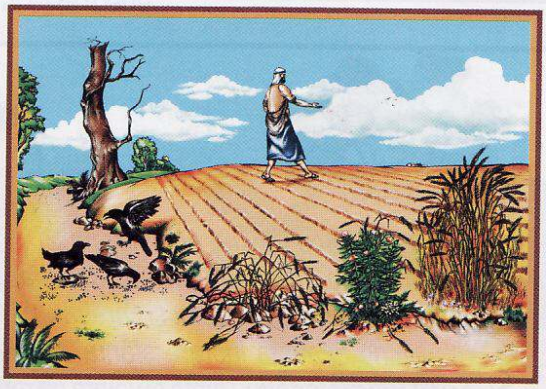

Într-una din zile, Domnul nostru Iisus Hristos Se afla pe malul mării şi învăța poporul care venise să-L asculte. Pentru a fi mai bine auzit de mulțimile de oameni care veneau neîncetat, Iisus a intrat într-o corabie, care s-a îndepărtat puțin de țărm şi de pe mare vorbea poporului care şedea pe mal şi-L asculta.

Ca să arate că învățătura Sa rodeşte diferit în sufletele oamenilor care o primesc, Mântuitorul le-a rostit următoarea pildă:

Ieşit-a semănătorul să semene sămânța sa. Şi semănând el, una a căzut lângă drum şi a fost călcată cu picioarele şi păsările cerului au mâncat-o. Şi alta a căzut pe piatră, şi, răsărind, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Şi alta a căzut între spini, şi spinii crescând cu ea, au înăbuşit-o. Şi alta a căzut pe pământul cel bun şi crescând a făcut rod însutit. (Sfânta Scriptură)

După plecarea mulțimilor, la rugămintea ucenicilor Săi şi a altor câțiva oameni care mai rămăseseră în jurul Lui, Iisus le-a explicat înțelesul profund al acestei pilde.

Semănătorul din pildă închipuie pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. *Semințele* sunt cuvintele de învățătură ale lui Dumnezeu, iar *pământul* în care se seamănă sunt oamenii. Semințele au căzut pe pământ în patru locuri diferite.

Drumul bătătorit, unde au căzut o parte din semințe şi au fost mâncate de păsări, semnifică pe acei oameni care aud cuvintele lui Dumnezeu, dar acestea sunt spulberate de gândurile rele venite de la îngerii răi.

Locul pietros, unde plantele răsar dar se usucă repede din lipsă de umezeală, îi închipuie pe acei oameni care primesc cu bucurie învățăturile lui Dumnezeu şi se hotărăsc să le urmeze, dar neavând voință suficientă, la cea dintâi ispită sau necaz, uită hotărârea luată.

Pământul cu spini, în care au căzut o parte din semințe, îi reprezintă pe acei oameni care aud şi primesc învățăturile lui Dumnezeu, dar acestea nu rodesc în sufletele lor din cauza grijilor prea multe, a plăcerilor lumeşti şi a diferitelor preocupări.

Pământul cel bun, care a dat multe roade, îi închipuie pe oamenii care aud, primesc şi urmează în viața lor învățăturile lui Dumnezeu. Ei fac să rodească faptele bune, după puterea lor, prin muncă, răbdare şi stăruință.

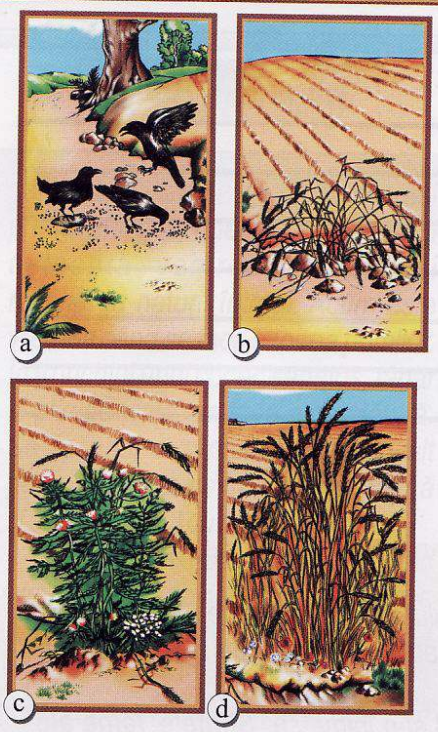

Aflați mai mult!

Biserica Ortodoxă, urmaşă credincioasă a învățăturilor Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi ale Sfinților apostoli, a rânduit ca *Pilda Semănătorului* să se citească şi să se explice în biserici în perioada de toamnă, când agricultorii tocmai încep semănatul grâului

Această perioadă corespunde şi cu începutul noului an şcolar, când elevii îşi pregătesc sufletele, ca şi agricultorii ogoarelor, pentru a primi învățătura cea folositoare semănată de către dascălii lor.

După tradiția dintotdeauna a creştinului român de a începe orice lucrare cu ajutorul lui Dumnezeu, în această perioadă preotul binecuvântează ogoarele şi semințele înaintea semănatului.

Tot acum se săvârşeşte slujba de început a anului şcolar, în cadrul căreia se citeşte din Sfânta Evanghelie *Pilda Semănătorului.* Preotul se roagă apoi ca Dumnezeu să trimită asupra tuturor şcolarilor *duhul înțelepciunii şi al înțelegerii şi să le deschidă mintea şi cugetul şi să le lumineze inima lor spre primirea învățăturilor celor bune. Pentru ca prin înțelepciune, viață bună şi dreaptă credință, să fie ei bucurie şi mângâiere părinților lor şi întărire bisericii şi țării.*

Aplicații

1. Răspunde, argumentând, la următoarele întrebări:

a) *Ispita* şi *păcatul* sunt identice?
b) *Influența* celor din jur poate deveni ispită? Când?
c) Crezi că *încercările* la care eşti supus uneori au vreo legătură cu *ispitele*? Care este rolul *încercărilor*? Cum poți să le faci față?

Reținеți!

- Învățăturile lui Dumnezeu nu rodesc la fel în sufletele tuturor oamenilor.
- Să ascultăm învățătura lui Dumnezeu, să o păstrăm şi să o aplicăm în viață!

2. Citeşte cu atenție versetele următoare şi spune ce poți învăța din exemplul dat de Iisus Hristos?

Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pustiu, ca să fie ispitit de către diavolul. Şi după ce a postit patruzeci de zile şi patruzeci de nopți, la urmă a flămânzit. Şi apropiindu-se, ispititorul a zis către El: De eşti Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini. Iar El, răspunzând, a zis: Scris este: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu". Atunci diavolul L-a dus în sfânta cetate, L-a pus pe aripa templului, şi I-a zis: Dacă Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este: „Îngerilor Săi va porunci pentru Tine şi Te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbeşti de piatră piciorul Tău". Iisus i-a răspuns: Iarăşi este scris: „Să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău". Din nou diavolul L-a dus pe un munte foarte înalt şi I-a arătat toate împărățiile lumii şi slava lor. Şi I-a zis Lui: Acestea toate Ți le voi da Ție, dacă vei cădea înaintea mea şi Te vei închina mie. Atunci Iisus i-a zis: Piei, satano, căci scris este: „Domnului Dumnezeului tău să te închini şi Lui singur să-I slujeşti". Atunci L-a lăsat diavolul şi iată îngerii, venind la El, Îi slujeau. (Matei 4,1-11)

3. Realizează scurte povestiri în legătură cu fiecare dintre situațiile prezentate în imagini, raportându-te la corespondențele acestora cu învățăturile din *Pilda semănătorului*.

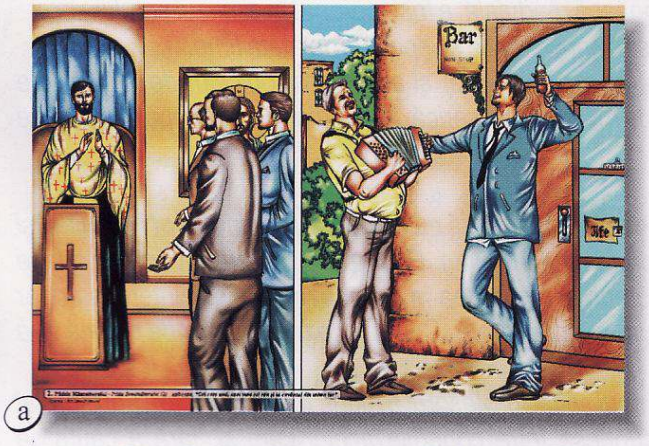

a

„Sămânța căzută lângă drum..."

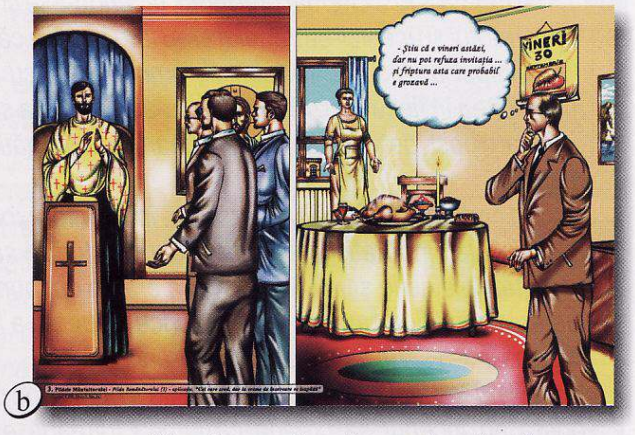

b

„Sămânța căzută pe piatră..."

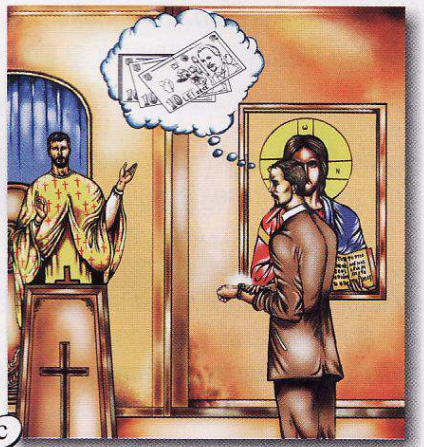

c

„Sămânța căzută între spini..."

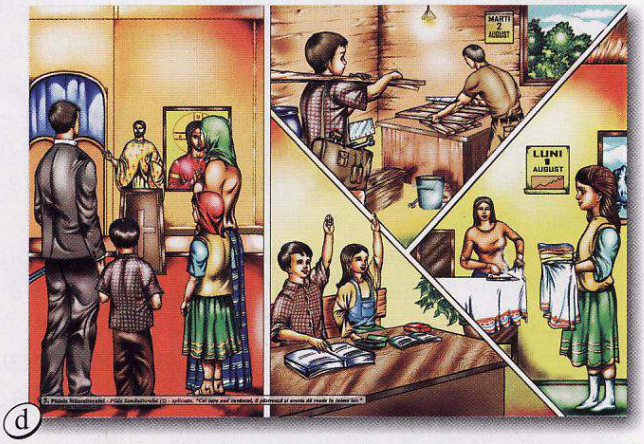

d

„Sămânța căzută pe pământul cel bun..."

4. Înlocuind personajele prezentate în imagini cu „personaje" care se află în jurul tău, la şcoală, identifică:
a) ispitele şi „spinii" care-i împiedică pe copii să asculte şi să aplice în viaţa lor învăţăturile lui Dumnezeu.
b) „roadele" pe care le pot aduce elevii care ascultă şi împlinesc învăţăturile lui Dumnezeu.
c) modalităţile prin care sufletele lor devin ca un „pământ roditor".

Notiţe

Lectură

Încă de când era mic copil, moş Vasile s-a trezit cioban la stâna de pe munte. Acolo a învăţat să deosebească oile şi să cunoască semnele cerului în cele patru anotimpuri. Prin grija deosebită a tatălui său, a învăţat rugăciunea „Tatăl nostru". În cele ce-l înconjurau, moş Vasile vedea pretutindeni mâna lui Dumnezeu.

Pe la biserică nu prea jungea că... era departe. O dată pe an, în Postul Paştelui, după câteva zile de post mai aspru, moş Vasile se cobora cu ucenicii săi la biserica din sat şi acolo se spovedeau, apoi primeau de la preot Sfânta Împărtăşanie.

Ucenicii de la stână învăţaseră ca dimineaţa, la nevoie, peste zi şi seara, să se roage lui Dumnezeu, spunând rugăciunea „Tatăl nostru" sau „Doamne, miluieşte-ne!" sau „Doamne ajută-ne!", aşa cum şi moş Vasile făcea.

Într-o seară, înainte de Postul Paştelui, cu pletele ninse şi chipul obosit, moş Vasile şi-a spus rugăciunea către Dumnezeu. Răsuflând greu, s-a întins peste cojocul ce învelea patul său de brad şi, încrucişându-şi mâinile pe piept, a închis ochii şi... nu s-a mai trezit.

A treia zi a fost chemat preotul şi, făcându-i-se creştinească rânduială, a fost îngropat în cimitirul satului.

Preotul şi ucenicii bătrânului erau tare necăjiţi că acesta murise fără a se spovedi de atâta timp.

Timpul a trecut, dar ucenicii, amintindu-şi cu drag de moşul Vasile, şi-au păstrat obiceiul de a-şi spune rugăciunea în fiecare zi. Mai mult, ei s-au deprins a se duce mai des la biserică, spovedindu-se şi împărtăşindu-se în fiecare post, de frică să nu-i afle moartea nepregătiţi.

*

În cartierul de lângă Universitate, într-o vilă luxoasă, de unde niciodată nu răzbăteau semne că ar fi locuită, îşi ducea viaţa singuratic, preocupat doar de studiile sale, profesorul Aurelian. Pentru el a trăi era tot una cu a face cercetări şi a scrie studii. Cu toate că era un om bun şi corect, el nu credea în Dumnezeu. Pe el îl interesau doar lucrările ştiinţifice care combăteau orice influenţă a lui Dumnezeu în lume. Concluziile muncii sale de o viaţă le-a cuprins într-o carte care a ajuns în librării.

Fiind în vârstă, după câteva zile de suferinţă pe patul unui spital, profesorul a murit. Mulţi tineri care i-au studiat opera au început să creadă că lumea întreagă este cuprinsă între coperţile acelei cărţi şi, fără a căuta să depăşească învăţătura acestui om de ştiinţă, cu fiecare pagină citită, se depărtau de Dumnezeu şi apucau pe căi greşite în viaţă. Pe tineri, nu-i interesa cât de bun şi de corect a fost profesorul Aurelian. Ei se mulţumeau doar să folosească ideile din cartea profesorului împotriva părinţilor şi a celorlalţi care le vorbeau pur şi simplu sincer, despre Dumnezeu.

*

Sufletul moşului Vasile şi cel al profesorului Aurelian, trecând prin faţa tronului Dreptului Judecător, spre părerea de rău a îngerilor păzitori, au fost dovedite de îngerii răi că nu sunt vrednice de Raiul ceresc şi astfel au ajuns în iad.

Din prima clipă a pedepsei celor doi, după porunca Dreptului Judecător, sufletul lui moş Vasile a fost pus în focul iadului până la gât, iar sufletul profesorului a fost pus doar cu tălpile în flăcări, restul sufletului rămânând deasupra acestora.

După un timp, un înger a observat că în timp ce sufletul lui moş Vasile se ridica încet, încet din flăcări, sufletul profesorului Aurelian se afunda tot mai mult, până la genunchi... până la brâu.

De ce oare?

„După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din mărăcini? Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune." (Matei 7, 16-18)

Pilda neghinei - îndelunga răbdare şi dreptatea lui Dumnezeu

Potrivit Sfintei Scripturi, după ce a creat lumea, Dumnezeu a privit la ceea ce a făcut şi toate erau bune. Aşadar, El este autorul binelui. Odată cu căderea în mândrie, diavolul a devenit autorul răului, duşmanul şi potrivnicul lui Dumnezeu, dar şi al oamenilor. Aşadar, diavolul este vrăjmaşul, duşmanul mântuirii noastre.

Fiind creați de Dumnezeu, toți oamenii sunt buni la naştere. Dar pentru că El ne-a înzestrat pe fiecare cu darul liberei voințe, fiecare dintre noi putem alege fie să mergem înspre Împărăția Sa, fie spre împărăția răului.

Va veni o vreme, ştiută numai de Dumnezeu, când fiecare dintre noi va fi chemat să dea seama în fața Sa pentru toate faptele pe care le-a săvârşit în această viață. Dumnezeu nu încalcă libertatea nimănui, dar îi aşteaptă pe toți oamenii să meargă pe calea binelui care duce spre Împărăția Sa.

Aceste învățături le-a spus Iisus, folosindu-se de următoarea pildă:

Asemenea este împărăția cerurilor omului care a semănat sămânță bună în țarina sa. Dar pe când oamenii dormeau, a venit vrăjmaşul lui, a semănat neghină printre grâu şi s-a dus. Iar dacă a crescut paiul şi a făcut rod, atunci s-a arătat şi neghina. Venind slugile stăpânului casei, i-au zis: Doamne, n-ai semănat tu, oare, sămânță bună în țarina ta? De unde dar are neghină? Iar el le-a răspuns: Un om vrăjmaş a făcut aceasta. Slugile i-au zis: Voieşti deci să ne ducem şi s-o plivim? El însă a zis: Nu, ca nu cumva, plivind neghina, să smulgeți odată cu ea şi grâul. Lăsați să crească împreună şi grâul şi neghina, până la seceriş, şi la vremea secerişului voi zice secerătorilor: Pliviți întâi neghina şi legați-o în snopi ca s-o ardem, iar grâul adunați-l în jitnița mea... După aceea, lăsând mulțimile, a venit în casă, iar ucenicii Lui s-au apropiat de El, zicând: Lămureşte-ne nouă pilda cu neghina din țarină. El, răspunzând, le-a zis: Cel ce seamănă sămânța cea bună este Fiul Omului. Țarina este lumea; sămânța cea bună sunt fiii împărăției; iar neghina sunt fiii celui rău. Duşmanul care a semănat-o este diavolul; secerişul este sfârşitul lumii, iar secerătorii sunt îngerii. Şi, după cum se alege neghina şi se arde în foc, aşa va fi la sfârşitul veacului. Trimite-va Fiul Omului pe îngerii Săi, vor culege din împărăția Lui toate smintelile şi pe cei ce fac fărădelegea, şi-i vor arunca pe ei în cuptorul cu foc; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinților. Atunci cei drepți vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor. Cel ce are urechi de auzit să audă. (Mt. 13, 24-30;36-43)

Aşadar, în biserica lui Hristos există şi grâu şi neghină, adică şi oameni virtuoşi, care vor moşteni împărăția cerurilor, dar şi oameni păcătoşi, care fac voia diavolului.

Omul care a semănat sămânța este Dumnezeu, iar *țarina* este lumea aceasta.

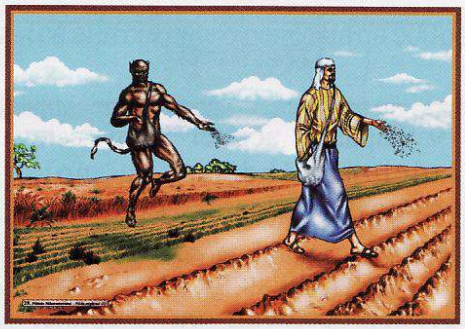

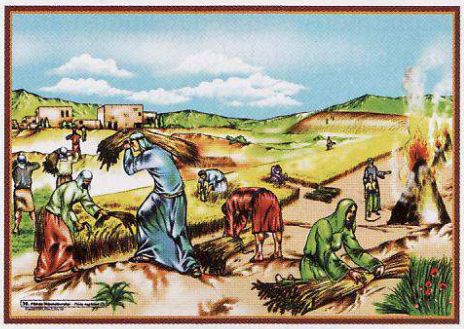

Aflați mai mult!

Grâul de culoarea aurului, este sămânța cea bună, din care se face pâinea noastră cea de toate zilele. Neghina este o sămânță mică şi rotundă de culoare neagră.

Dacă după seceriş neghina nu este separată de grâu, pâinea va avea un gust amar, şi poate fi chiar otrăvitoare. De aceea agricultorii plivesc neghina, dar şi pentru că planta dăunătoare se înmulțeşte mult mai repede.

Sufletul meu tânjeşte după Dumnezeu şi Îl caut cu lacrimi. Cum să nu-L caut? Când eram cu El, sufletul meu era bucuros şi senin, şi vrăjmaşul n-avea intrare la mine; dar acum duhul cel rău a pus stăpânire pe mine, tulburând şi chinuind sufletul meu. De aceea sufletul meu doreşte de moarte pe Domnul; mintea mea se avântă spre Dumnezeu şi nimic de pe pământ nu mă poate bucura, nimic nu poate mângâia sufletul, ci el doreşte să vadă din nou pe Domnul şi să-şi potolească foamea sa de El. Nu-L pot uita o singură clipă şi sufletul meu tânjeşte după El. Chinul meu e atât de mare că plâng gemând şi strig: Ai milă de mine, Dumnezeule, ai milă de zidirea ta căzută! (Cuv. Siluan Athonitul, *Între iadul deznădejdii şi iadul smereniei*)

Reţineţi!

- Stăpânul acestei lumi este îndelung-răbdător cu noi, păcătoşii, aşteptând pocăinţa noastră.

La sfârşitul lumii, el va judeca pe toţi oamenii cu dreptate, răsplătindu-i sau pedepsindu-i, în funcţie de roadele lor.

Datoria noastră este de a ne pregăti mereu sufletele şi de a le apăra de ispitele şi păcatele neghinei diavolului.

Aflaţi mai mult!

Creştinii ortodocşi sunt chemaţi prin toate slujbele bisericii să-şi deschidă inima ca să primească sămânţa cea bună a Cuvântului lui Dumnezeu, pe care să o rodească întru fapte bune, pentru a dobândi mântuirea şi fericirea veşnică.

Ai căzut, ridică-te. Ai căzut iarăşi, ridică-te iarăşi. Numai pe Doctorul tău să nu-L părăseşti, căci atunci vei fi osândit de deznădejde mai rău decât un sinucigaş. Stăruie lângă El, şi El îşi va face milă cu tine, fie prin întoarcerea ta, fie prin încercare, fie prin altă faptă a purtării Sale de grijă, fără să ştii tu. (Cuv. Petru Damaschin, *Învăţături duhovniceşti*)

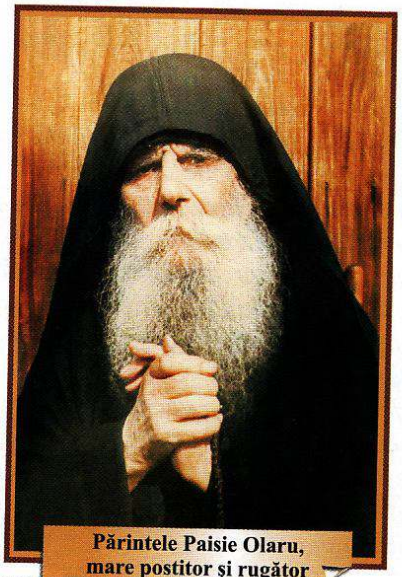

Părintele Paisie Olaru, mare postitor şi rugător

Dumnezeu este stăpânul absolut, Proprietarul de drept al ţarinei, adică al lumii, în timp ce satana este un vrăjmaş care face doar ceea ce i se permite de către adevăratul Stăpân.

Dumnezeu îngăduie ca în lume să trăiască laolaltă oameni buni şi oameni răi. El are multă răbdare pentru că vrea ca toţi oamenii să se mântuiască. Cei răi sunt chemaţi la îndreptare, având mereu lângă ei exemple pozitive. Oamenii buni se întăresc pe calea binelui în lupta cu întunericul răutăţii. Prin rugăciune, prin sfaturi bune şi prin viaţa lor ei pot ajuta pe semenii lor să aleagă viaţa în comuniune cu Dumnezeu.

Iată că Dumnezeu vrea ca să căutăm împreună mântuirea. Din pricina celor care trăiesc în fărădelegi suferă comunităţi sau chiar popoare întregi. Însă Dumnezeu aduce iertare, mângâiere şi binecuvântare asupra tuturor chiar numai pentru un singur om care trăieşte în sfinţenie.

La sfârşitul veacurilor, Dumnezeu va separa definitiv pe cei buni de cei răi şi fiecăruia se va răsplăti după faptele lui, prin aceasta văzându-se dreptatea lui Dumnezeu: de-a dreapta, lumina Împărăţiei cerurilor, de-a stânga, întunericul iadului.

Sămânţa cea bună reprezintă pe fiii împărăţiei, iar *neghina* pe oamenii răi. *Duşmanul* care vine şi seamănă neghina este diavolul. *Secerişul* este sfârşitul lumii, *secerătorii* fiind îngerii trimişi de Dumnezeu. Cei drepţi vor străluci ca soarele în împărăţia cerurilor, iar cei răi vor sfârşi în văpaia focului veşnic.

Judecata e o lucrare care îi aparţine în exclusivitate lui Dumnezeu, Singurul care cunoaşte interiorul fiinţei omeneşti.

De aceea suntem datori ca fiecare dintre noi să ne pregătim din timp sufletul şi să îl păzim ca nu cumva diavolul să vină şi să ne primejduiască mântuirea.

Aplicaţii

1. Comentează:

- *Adu-ţi aminte că vei muri şi niciodată nu vei mai păcătui.* (Iisus Sirah)
- *...căci ce va semăna omul, aceea va şi secera.* (Galateni 6, 7)
- *Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos...* (Corinteni 6,12)

2. De ce îngăduie Dumnezeu ca în lume să trăiască laolaltă şi oameni buni şi oameni răi?

3. Ce legătură se poate stabili între *Pilda semănătorului* şi *Pilda neghinei*?

4. Găseşte proverbe care sugerează aceeaşi învăţătură ca şi *Pilda neghinei.*

---

5. Printre elevi există „neghine"? Cum se percepe viaţa lor în clasă şi în şcoală? Ce crezi că se va întâmpla cu „ele" când se va termina şcoala? Există şanse de recuperare a lor?

6. Plecând de la proverbul: „Fructul putred strică multe fructe dacă nu e aruncat la timp", alcătuieşte un text în care să surprinzi în ce măsură mesajul *Pildei neghinei* se regăseşte comportamentul tău şi al celor din jur.

7. Citeşte cu atenţie textele următoare şi răspunde solicitărilor corespunzătoare:

a) *Un ţăran îmbrăcat sărăcăcios a mers la medic şi i-a spus: „Domnule doctor, mă simt foarte rău, mă doare inima îngrozitor; vă rog, faceţi o milostenie şi consultaţi-mă gratuit, căci n-am nici un ban la mine.". Medicul, bun creştin, n-a stat o clipă pe gânduri: „Dă-ţi haina jos, te rog, ca să te pot examina". „Vai, domnule doctor, sunt om bătrân, de la ţară, n-aş vrea să-mi dau haina jos". Îngăduitor, medicul a permis pacientului să stea îmbrăcat. Însă, în clipa în care urmărea pe monitor ce îi indică aparatul cu raze Roentgen, privitor la starea inimii pacientului, observă că acesta are în buzunarul de la piept o bancnotă de 500 de lei. După examinare, ţăranul l-a*

întrebat pe medic cum se prezintă inima sa. „Rău", i-a răspuns medicul. „Am văzut că ai în buzunar o bancnotă de 500 de lei. Deci m-ai mințit.". Ruşinat, țăranul a scos şi a plătit imediat consultația.

Există oameni care încearcă să-L înşele pe Dumnezeu prin aceeaşi modalitate, crezând că păcatele lor nu pot fi cunoscute? Este valabilă convingerea lor? De ce?

b) *Într-o noapte, proprietarul unei case a auzit câinele lătrând în curte. A ieşit din casă şi n-a văzut nimic. După ce a intrat înapoi, câinele a început din nou să latre. Iar a ieşit din casă, dar nici acum n-a văzut nimic. S-a repetat acest scenariu de câteva ori. Enervat că nu se poate odihni, a luat arma şi a împuşcat câinele. Hoții, care stăteau la pândă, au intrat nestingheriți în curte şi au furat tot ceea ce se putea fura.*

Se poate face vreo legătură între *rolul câinelui în curtea stăpânului* şi *glasul conştiinței atunci când urmează săvârşirea unui păcat*? Dar între *insistența câinelui şi reducerea sa la tăcere* şi *insistența conştiinței şi apoi tăcerea ei*, după ce s-a obişnuit cu păcatul?

Notițe

Lecturi

Un prinț mândru de frumusețea şi de bogăția lui a plecat la vânătoare în munți.

Găsi aici un bătrân, retras de lume, care tocmai atunci cerceta o căpățână de mort.

Prințul se apropie de bătrân şi-l întrebă batjocoritor:

- De ce priveşti acest cap de mort, cu atâta luare-aminte? Ce lucru aşa important îți arată el?

Bătrânul, aruncând o privire severă către prinț, zise:

-Privesc cu atenție acest cap de mort, încercând să-mi dau seama dacă e de prinț sau de cerşetor. Din nefericire, nu pot să deosebesc al cui este...

Prințul căzu pe gânduri şi acum, pentru întâia oară, îşi dădu seama că în fața morții toți oamenii sunt egali şi că frumusețea, averea sau mărirea, nu înseamnă nimic.

După această întâmplare, prințul îşi schimbă felul de viață, ajungând un domnitor bun, mult iubit de supuşii săi.

Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, şi toți sfinții îngeri cu El, atunci va şedea pe tronul slavei Sale. Şi se vor aduna înaintea Lui toate neamurile şi-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Şi va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moşteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost şi Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost şi Mi-ați dat să beau; străin am fost şi M-ați primit; gol am fost şi M-ați îmbrăcat; bolnav am fost şi M-ați cercetat; în temniță am fost şi ați venit la Mine. Atunci drepții Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând şi Te-am hrănit? Sau însetat şi Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin şi Te-am primit, sau gol şi Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță şi am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-aceşti frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut. Atunci va zice şi celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui. Căci flămând am fost şi nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost şi nu Mi-ați dat să beau; străin am fost şi nu M-ați primit; gol, şi nu M-ați îmbrăcat; bolnav şi în temniță, şi nu M-ați cercetat. Atunci vor răspunde şi ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță şi nu Ți-am slujit? El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre aceşti prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Şi vor merge aceştia la osândă veşnică, iar drepții la viață veşnică. (Matei 25, 31-46)

„Biserica este cerul pe pământ, în care locuiește și Se preumblă Dumnezeu Care este în Cer...”
(Sf. Gherman, Patriarhul Constantinopolului)

Biserica, locaş de închinare

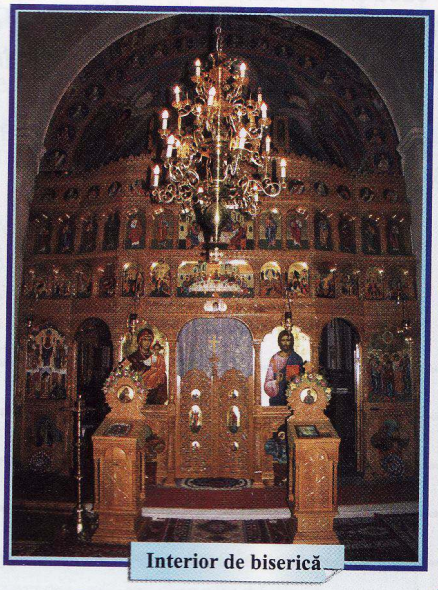
Interior de biserică

Pentru a se putea închina lui Dumnezeu şi a participa la sfintele slujbe, creştinii şi-au construit locaşuri speciale de cult, numite *biserici*.

Văzută din lateral, clădirea bisericilor ortodoxe are formă de **corabie**, arătând prin aceasta că biserica este singurul mijloc prin care noi putem străbate marea vieții pentru a ajunge în Împărăția lui Dumnezeu. Privită de sus, clădirea bisericii ortodoxe are formă de **cruce**, pentru că Domnul nostru Iisus Hristos şi-a întemeiat Biserica prin moartea Sa pe Cruce

Deasupra bisericii se găseşte *turla*, care este ca un deget ridicat spre cer, arătând că acest *locaş* este *casa Tatălui nostru Care este în ceruri*.

În vârful turlei se află *crucea* care arată iubirea Sfântă a lui Hristos, Care prin moartea Sa pe Cruce a împăcat cerul cu pământul, deschizând oamenilor Împărăția cea cerească.

Bisericile sunt orientate cu altarul spre Răsărit, deoarece Răsăritul simbolizează lumina pe care a adus-o Domnul nostru Iisus Hristos prin venirea Sa în lume.

Interiorul bisericii este împărțit în trei părți: *pronaos, naos* şi *altar*. Unele biserici au la intrare şi pridvor.

Pronaosul este prima încăpere în care intrăm după ce trecem pragul bisericii. Aici se săvârşesc unele sfinte slujbe şi se păstrează cristelnița.

Naosul este următoarea încăpere, după *pronaos*. Aici stau credincioşii când participă la sfintele slujbe. În mijlocul *naosului* se află suspendat un policandru mare. Acesta simbolizează lumina divină care se coboară din cer peste cei care participă la sfintele slujbe. De-a lungul pereților se află stranele în care stau credincioşii în vârstă şi cei bolnavi. Acestea se termină cu stranele destinate cântăreților.

Altarul este partea cea mai sfântă a bisericii. Acest loc este despărțit de *naos* prin *catapeteasmă* sau *iconostas*. În *altar* se săvârşesc cele mai importante sfinte slujbe. Aici intră slujitorii Bisericii.

În partea stîngă a **altarului** se află *proscomidiarul*, locul în care sunt pregătite pâinea şi vinul pentru a fi sfințite de preot în timpul Sfintei Liturghii şi transformate de Duhul Sfânt în **Trupul** şi **Sângele Domnului** nostru Iisus Hristos. La *proscomidiar* se află: *Sfântul Potir, Sfântul Disc, Steluța şi Lingurița*, obiecte liturgice foarte importante.

În mijlocul altarului se află *Sfânta Masă*, obiectul cel mai sfânt din biserică. În timpul Sfintei Liturghii, pâinea şi vinul puse pe *Sfânta Masă* se prefac, la rugăciunea preotului şi a întregii biserici, în Trupul şi Sângele lui Hristos.

Domnul nostru Iisus Hristos a numit locaşul Bisericii **„Casa lui Dumnezeu”** şi creştinii o cinstesc cu multă dragoste.

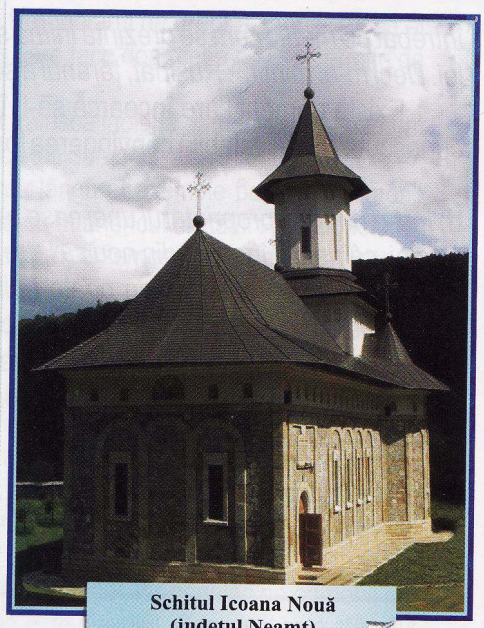
Schitul Icoana Nouă (județul Neamț)

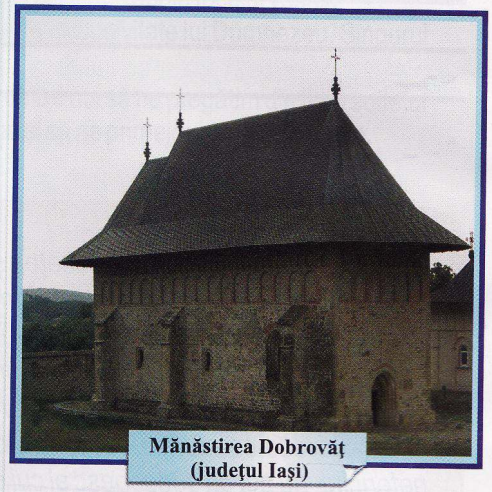
Mănăstirea Dobrovăț (județul Iași)

Aflați mai mult

- Datorită persecuțiilor, primele locaşuri creştine de rugăciune au fost organizate mai ales în locuri ascunse din munți şi păduri, în peşteri şi în catacombe. În aceste locuri, în miez de noapte sau dimineața în zori, se săvârşea Sfânta Liturghie (de obicei pe mormântul unuia dintre martirii ale cărui oseminte erau îngropate tot acolo).

În anul 313, Sfântul Împărat Constantin cel Mare a dat libertate creştinismului. Atunci creştinii au ieşit din catacombe, din munți, din peşteri şi din păduri şi şi-au zidit locaşuri de rugăciune.

Învățătură pentru suflet

Pentru săvârşirea ***Sfintei Liturghii*** şi a celorlalte sfinte slujbe se întrebuinţează anumite *obiecte de cult*. Principalele obiecte de cult stau în *Sfântul Altar*. Altele îşi au locul în *naos* sau în *pronaos*.

Cele mai importante obiecte aflate pe Sfânta Masă sunt: *Sfântul Antimis, Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce, Sfântul Chivot, sfeşnicele, Crucea Răstignirii.*

• *Sfântul Antimis* este o bucată de pânză dreptunghiulară pe care este pictată **Icoana Aşezării în mormânt a Mântuitorului**. Acesta are în mijlocul părţii de sus un loc special unde se află o părticică din moaştele unui sfânt. Fără *Sfântul Antimis* nu este posibilă săvârşirea *Sfintei Liturghii*.

• *Sfânta Evanghelie* este cartea de slujbă ce cuprinde fragmente din *Biblie*, în care sunt prezentate viaţa şi învăţătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos. La fiecare *Sfântă Liturghie* se citeşte din această carte.

Sfânta Cruce înfăţişează **Răstignirea** Mântuitorului nostru *Iisus* Hristos şi ne aminteşte de **Jertfa** Sa mântuitoare.

Sfântul Chivot este un obiect care are forma unei bisericuţe. Aici se păstrează *Sfânta Împărtăşanie* necesară pentru bolnavi şi copii.

Sfeşnicele cu lumânări aflate pe *Sfânta Masă* simbolizează "lumina lui Hristos care luminează tuturor". Aceste suporturi pot avea unul, două, trei sau şapte braţe.

Crucea Răstignirii este o cruce mare, din lemn, pe care este pictată **Răstignirea** Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

La proscomidiar se află obiecte de cult folosite la Sfânta Împărtăşanie: *Sfântul Potir, Sfântul Disc, linguriţa.*

În biserică se află multe icoane pe care sunt înfăţişate evenimente biblice sau persoane sfinte. Icoanele înlesnesc întâlnirea şi comunicarea între credincioşii care se roagă şi Dumnezeu sau Sfinţii Săi.

Toate *obiectele de cult* sunt cinstite şi păstrate cu grijă.

Aplicaţii

1. Priveşte cu atenţie imaginile de mai jos şi precizează:
- cum se numesc spaţiile din interiorul bisericii;
- care sunt elementele care te-au ajutat să le recunoşti.

2. Priveşte obiectele înfăţişate în imaginile de mai jos şi apoi rezolvă cerinţele:

a) scrie numele obiectelor ;

b)precizează locul unde se află acestea în biserică;

c) alcătuieşte enunţuri folosind numele acestor obiecte.

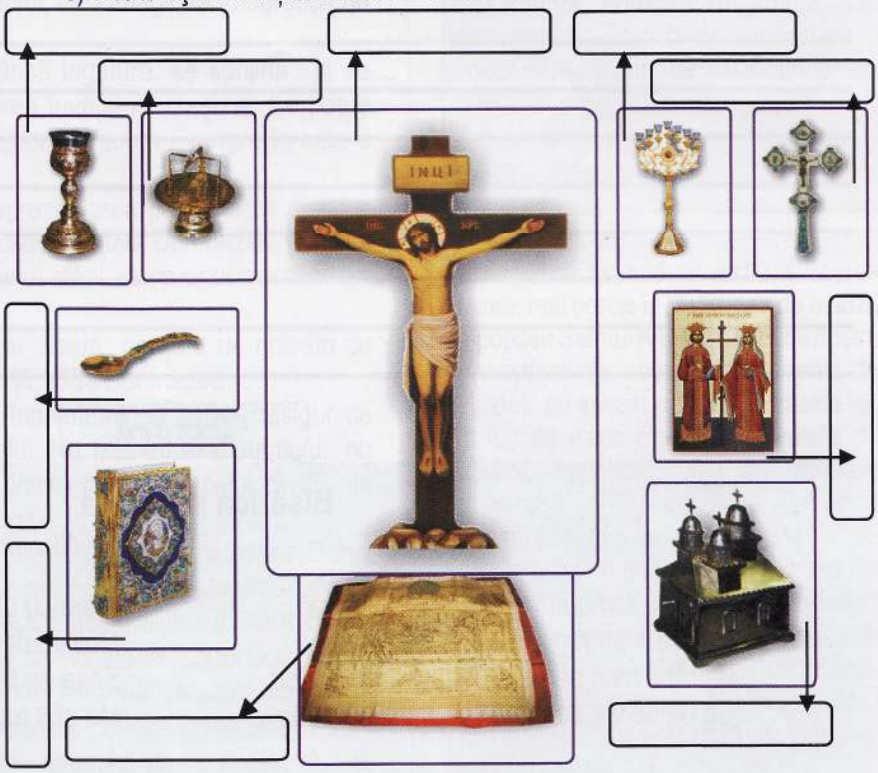

3. Organizează împreună cu profesorul şi colegii tăi o scurtă discuţie pe baza răspunsurilor date la întrebările de mai jos:

- În faţa Cui te înfăţişezi când intri în biserică?
- Ce ne sfătuiesc învăţăturile Bisericii despre modul în care trebuie să ne pregătim trupul şi sufletul pentru a intra în "Casa lui Dumnezeu"?

În discuţia voastră, folosiţi şi mesajul transmis de versetele:

Deci, dacă îţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi întâi şi împacă-te cu fratele tău şi apoi, venind, adu darul tău. (Matei 5, 23-24)

4. Formulează îndemnuri de comportare plăcută lui Dumnezeu în biserică.
5. Vizitează biserica din parohia ta şi încearcă să identifici părţile componente ale bisericii.
6. Discută cu profesorul de religie şi colegii tăi următoarele aspecte:
- importanţa existenţei locaşurilor de închinare;
- importanţa participării creştinilor la construirea şi întreţinerea unei biserici (aveţi în vedere şi modalităţile prin care se poate face acest lucru);
- importanţa cunoaşterii bisericii din din parohia căreia îi aparţii.

7. Locaşurile de închinare sunt sfinţite de Dumnezeu, la rugăciunile episcopului, în cadrul unei slujbe speciale. Ai participat la un asemenea moment? Povesteşte.

Notiţe

Lectură

Biserica străbună

de Nicolae Lungu

Biserica străbună, locaş de închinare
În care s-au rugat în zi de sărbătoare
Bătrânii mei, părinţii şi toţi strămoşii-n şir
Ce odihnesc sub cruce în micul cimitir!

Pe lespezile tale îngenuncheam şi eu
vorbind în rugăciune cu bunul Dumnezeu
Eram copil... şi mama, zeloasă rugătoare
Purtându-mă de mână în orice sărbătoare

Mă învăţa metanii cum trebuie să bat
La sfintele icoane, cu sufletul curat...
Şoptindu-mi grijulie: Vezi mamă, ia aminte!
În timp ce taica popa e-n sfintele veşminte

Citea cu glasul rar dintr-o carte bătrână,
Molitva dezlegării; şi şi inima ei bună
Sălta de fericire la gândul că şi eu
Mă ştiu ruga ca dânsa la bunul Dumnezeu.

Biserică străbună! De mic copil te ştiu,
Cu inima sfioasă pe punţi de gând iar viu
Să sorb ca şi-altă dată mireasma de tămâie
Ce-aş vrea-o-ntotdeauna în suflet să rămâie.

În triluri meşterite, pe strune de eter,
Bătrâna toacă-mi spune că rugile nu pier!
Iar dangătul de clopot adesea când răsună
Mi te recheamă-n suflet, biserică străbună.

„Ceea ce cuvântul povestirii prezintă auzului, aceea și pictura, prin imitare, arată fără cuvinte." (Sf. Vasile cel Mare)

Icoana - fereastră spre cer

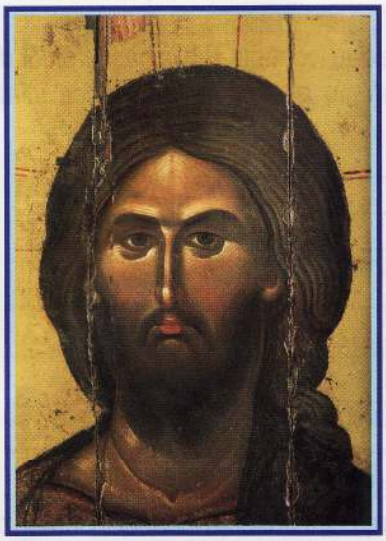

Icoana este o reprezentare a lumii spirituale, nevăzute, cu ajutorul elementelor materiale, lumești, un mijloc de întâlnire a omului cu Dumnezeu. Potrivit credinței ortodoxe, *icoana* este un loc în care Hristos sau sfinții se află prezenți în chip tainic, astfel încât, când creștinul se roagă *icoanei*, el de fapt se închină lui Hristos Însuși. Uitându-se la *icoană*, privirea creștinului se îndreaptă în mod spiritual spre Hristos, așa cum mama, privind fotografia fiului ei, vorbește cu el, deși ea nu confundă fotografia fiului cu fiul însuși, căci fotografia unui om nu este identică cu omul, întrucât fotografia reprezintă numai forma corpului, nu și puterile sufletului, căci imaginea fotografică nu gândește, nu vorbește și nici nu simte.

Icoana și *Evanghelia* sunt în strânsă legătură, se sprijină și se clarifică reciproc, colaborând la răspândirea învățăturii creștine. Se poate afirma că *Icoana* este o „*Evanghelie în culori*", precum *Evanghelia* este o „*Icoană verbală*" a lui Hristos.

Așadar, *Icoana* este chipul sau reprezentarea pentru ochii noștri a unei ființe existente în mod real, adică a adevăratului Dumnezeu, a Fiului Său, Iisus Hristos, a Maicii Domnului, a unui sfânt sau a unui moment din viața acestora.

Icoana este un fel de „treaptă" sau „scară" pe care ne ridicăm cu întreaga noastră ființă spirituală, prin credință, către Dumnezeu.

Fiind o asemănare, un model, o întipărătură a cuiva, desigur că *icoana* nu seamănă întru totul cu originalul. Nu talentul executantului, nu materia *icoanei* dau utilitate icoanei, ci unirea rugăciunii celui cinstit din icoană, cu evlavia rugăciunii celui ce se roagă.

Cinstim *icoana* pentru că atunci când preotul sfințește o *icoană*, Duhul Sfânt se revarsă asupra ei. În fața *icoanei* inima trebuie să se încălzească de o „căldură sfântă", care să se asemenea cu căldura Duhului Sfânt care a sfințit *icoana*. Omul, când stă în fața *icoanei*, se închină de fapt lui Dumnezeu, căci el rostește: „Doamne, ajută-mă!; Doamne, iartă-mă!". Nu zice nicidecum „Icoană, ajută-mă!; Icoană, iartă-mă!". *Icoanele* noastre ortodoxe nu sunt sfinte, ci sfințite, iar creștinii nu se închină lemnului pe care este pictată *icoana*, ci lui Dumnezeu, căci dacă ar fi așa ar trebui să se închine tuturor copacilor din pădure, ușilor, giurgiuvelelor din lemn, scaunelor, meselor etc.

Privirea unei *icoane* trebuie să nască în suflet stări de rugăciune, de căință, de respect, de dragoste sfântă. *Icoanele* trebuie pictate în culori suave, demne, decente, neîpătoare.

Icoanele se pictează după un canon iconografic. Prin respectarea strictă a acestui canon iconografic, creștinii ortodocși au reușit să rămână la o înțelegere unitară a lui Hristos. Spre exemplu, nu este corect să fie reprezentată Maica Domnului cu capul descoperit, deoarece Maica Domnului era mereu acoperită de un voal, nu i se vedea deloc părul, avea o îmbrăcăminte modestă și un chip foarte serios.

Aflați mai mult!

Funcțiile icoanei sunt:

1. funcția *harică* – prin sfințire capătă putere harică, mijlocitoare între om și cer;
2. funcția *latreutică* – însoțește cultul divin;
3. funcția *educativ-religioasă* sau *pedagogică* – suport de cunoaștere și educare a omului în spiritul cunoașterii Sfintei Scripturi;
4. funcția *estetică* – împodobește biserica și casa omului.

După ce în anul 40 d.Hr. în Scytia-Minor, mai precis în Dobrogea de astăzi, a poposit Sfântul Andrei, strămoșii noștri, încreștinați de acest apostol trimis de Hristos, au așezat icoanele în casele lor, la loc de mare cinste, pe peretele de răsărit, împodobindu-le cu ștergare românești și cu busuioc. Aprinzând candele în fața acestor icoane, ei se închinau cu multă evlavie, făcându-și semnul Sfintei Cruci și adresând rugăciuni smerite și puternice către Dumnezeu, Maica Domnului și toți Sfinții.

Icoanele constituie un element idispensabil evlaviei noastre creștin-ortodoxe.

Dicționar

Numele de icoană vine din grecescul **EIKON** - a asemăna, asemănare. În lima latină avem în mod similar cuvântul *imago* - chip, reprezentare.

Aflați mai mult!

Prima icoană a fost făcută de Sfântul Evanghelist Luca, iar prima icoană nefăcută de mână omenească a fost mahrama pe care s-a imprimat chipul Mântuitorului, ştergarul cu care S-a şters în drumul Său spre cruce, care a aparţinut Sfintei Veronica.

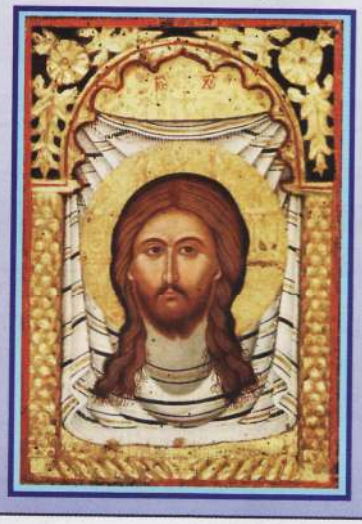

Reţineţi!

De câte ori vedem icoane să ne *închinăm*, să le *sărutăm* şi să le *împodobim* cu flori, căci noi creştinii stăm sub oblăduirea icoanelor de la leagăn până la mormânt: pruncul nou-născut este adus şi închinat la icoane; mirii se închină şi sărută icoanele; credincioşii se închină şi sărută icoanele la intrarea şi ieşirea din biserică; în suferinţă, creştinul se mângâie, privind icoana; pe pieptul mortului se aşază icoană.

Să nu uităm îndemnul Sfântului Ioan Damaschin: „Rugăm deci poporul lui Dumnezeu, neamul cel sfânt (I Petru 2, 9) să ţină cu tărie predaniile bisericeşti, căci scoaterea puţin câte puţin din cele predate, ca dintr-o construcţie de piatră, distruge foarte repede întreaga clădire. Să dea Dumnezeu să rămâneţi tari, neînduplecaţi, neclintiţi şi întăriţi pe piatra tare care este Hristos, Căruia se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor.”.

Aplicații

1. Formulează definții metaforice ale icoanei.

_____

_____

_____

2. Explică următoarele denumiri care se dau icoanei: *„Biblia neştiutorilor de carte”, „Fereastra spre ceruri”, „Refugiu al privirii pentru orice inimă îndurerată”.*

_____

_____

_____

3. Răspunde la întrebări:

- Icoana îşi face simțită prezența în viața ta?
- Cum te raportezi la ea?
- Crezi că icoana ar trebui să ocupe un spațiu, la vedere, în casa ta? Sau trebuie să ai doar tu acces la ea?
- Te agresează prezența icoanei în spațiu public?
- Când intri într-o casă, remarci prezența sau absența icoanei? Contează prezența icoanelor în relația cu persoanele din acea casă?

4. De ce pictorul de icoane trebuie să fie un bun creştin? Ajută-te de textul de mai jos:

Nu se poate picta o icoană reprezentând doar aspectul din afară al trupului, ci în ea trebuie să se reflecte nevoințele nevăzute şi trebuie să strălucească slava cerească. Aceasta se poate face în mod desăvârşit doar de acela care trăieşte el însuşi o viață duhovnicească, care a înțeles bine şi se simte apropiat de viețile sfinților. De aceea, meşterii iconari din vechime făceau întotdeauna aşa şi se pregăteau pentru aceasta prin post şi rugăciune. Multe icoane pictate în acest fel au primit de la Domnul puterea facerii de minuni... (Sfântul Ioan Maximovici)

5. Însuşi Dumnezeu doreşte cinstirea sfintelor icoane. Ştim aceasta din faptul că el a înzestrat multe dintre icoane cu darul facerii de minuni. Unele dintre ele se găsesc în Sfântul Munte Athos. Iată istoria uneia dintre ele:

Icoana Maicii Domnului, Prodromița, cea «nefăcută de mână omenească», a început să facă primele minuni la Iaşi. Icoana «s-a pictat singură» în anul 1863, în chip minunat. Era pe la anul 1862, când doi călugări, Nifon şi Nectarie, s-au pornit să întemeieze Mănăstirea Prodromul (Înaintemergătorul), o aşezare monahală românească în Sfântul Munte Athos. Şi cum fiecare mănăstire de acolo avea câte o vestită icoană a Maicii Domnului, ctitorii s-au gândit că pe a lor să o zugrăvească acasă, în Moldova lor natală.

Au găsit în Copou (cartier al Iaşului) un iconar bătrân pe nume Iordache Nicolau şi i-au cerut să zugrăvească o icoană cu Maica Domnului.

S-a pus zugravul pe treabă... Dar cu toată osteneala lui, numai veşmintele Maicii se lăsau pictate: Sfințitele Fețe ale Maicii Domnului şi a Pruncului Iisus, nu le putea picta. Bietul pictor îşi zicea „Vai, mi-am uitat meseria!”. Cei doi călugări l-au încurajat însă.

Într-o seară, iconarul a acoperit pictura cu o pânză şi, necăjit, a închis atelierul şi s-a dus în odaia sa, căzând în rugăciune fierbinte:

«Sfântă Fecioară iartă păcatele mele şi ajută-mă!».

A doua zi când a ridicat pânza de pe icoană, bătrânul a rămas uluit: chipul Maicii Domnului era zugrăvit în chip minunat, aşa cum se păstrează şi astăzi în Sfântul Munte."

(după Nicodim Mândiță - *Viața şi minunile Maicii Domnului*)

- Ai auzit şi despre alte icoane făcătoare de minuni? Documentează-te şi organizează împreună cu colegii tăi o dezbatere pe această temă.

Notițe

Lecturi

În perioada iconoclastă (de prigoană a icoanelor), un călugăr închinător la icoane a fost adus la împăratul Bizanțului, Constantin Copronim, înverşunat prigonitor al icoanelor.

Călugărul îl întrebă pe împărat, arătându-i o monedă: „Al cui este chipul de pe banul acesta?". „Al meu este", răspunse împăratul.

Călugărul aruncă moneda jos şi o călcă în picioare. Fapta aceasta fiind socotită o ofensă gravă adusă împăratului, călugărul a fost osândit la moarte.

Atunci călugărul s-a adresat împăratului cu următoarele cuvinte: „Vai ție, nenorocitule! Eu sunt dat morții pentru ofensa şi necinstirea unui chip de om pământean păcătos. Dar ce pedeapsă vei primi tu, care porunceşti să fie arse icoanele, chipuri ale Împăratului cerului şi al pământului şi ale prietenilor Săi, şi condamni pe închinătorii lor?".

Icoanele ortodoxe (în majoritate, bizantine) au anumite trăsături, care le fac unice: absența realismului (nu sunt păstrate proporțiile logice); mărimea fiecărei persoane din icoană este determinată de semnificația şi importanța acesteia; culorile nu sunt alese la întâmplare, având o simbolistică (albul este simbolul curăției, al păcii, dar şi al atotştiinței dumnezeieşti; roşul simbolizează jertfa, iubirea, dar şi focul nestins al iadului; negrul semnifică moartea; maroul este semnul smereniei, al sărăciei; auriul simbolizează harul divin; verdele, renaşterea spirituală; albastrul deschis este credința, întinderea cerului, iar cel închis simbolizează taina petrecerii dumnezeieşti a Sfintei Treimi); accentul nu cade pe frumusețea trupească, ci pe cea duhovnicească, exprimată prin chipul personajelor, care sunt transfigurate; anatomia este deformată într-un mod voit (domină fața sfântului; ochii, oglinda sufletului, sunt mari, exprimând puritatea sufletească, dar şi vederea lui Hristos pe care sfinții au dobândit-o; gura, în schimb, fiind mică, arătând faptul că sfinții s-au distanțat de plăcerile materiale); iar aureola sau nimbul simbolizează prezența harului divin.

Aflați mai mult!

Dicționar cu termeni specifici utilizați în muzica bisericească

Aliluia = Lăudați pe Domnul!
Amin = Așa să fie! (Așa este!).
Antifon = Imn care se cântă de către toți credincioșii din biserică, împărțiți în două grupe, în mod alternativ; [exemple: *Psalmul 102* (Antifonul I), *Psalmul 145* (Antifonul II) de la Sfânta Liturghie.]
Acatist = Cântare de laudă, închinată unui sfânt; (în timpul cântării se stă în picioare).
Canon = Compunere (imn) din mai multe cântări care formează un întreg (e format din nouă ode);
Condac = Cântec bisericesc scurt prin care se aduc laude unui sfânt sau se arată însemnătatea unei sărbători.
Doxologie = Cântare de slavă înălțată lui Dumnezeu.
Doxologie mică: „Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh"
Doxologie mare: „Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire" (are la bază cântarea îngerilor din noaptea Nașterii Domnului).
Glasuri bisericești = Cele opt moduri după care se cântă muzica bisericească. Patru glasuri sunt principale și patru sunt derivate.
Icos = Strofa poetică care urmează imediat după condac.
Imn religios = Cântec de preamărire a dumnezeirii.
Imnografie = Colecție de imne religioase.
Muzică psaltică = Muzica specifică Bisericii Ortodoxe care are o notație diferită de cea obișnuită, având rădăcinile în psalmodierea din vechea sinagogă ebraică și în muzica vechilor greci. Este diferită de muzica lineară, apuseană.
Octoih = Carte bisericească în care sunt cuprinse cântările din fiecare zi a săptămânii (cântate succesiv pe 8 glasuri).
Osana = Doamne, mântuiește-ne! Ajută-ne!
Penticostar = Carte bisericească cuprinzând ritualul slujbelor dintre Paști și prima duminică după Rusalii.
Savaot = Dumnezeul oștilor îngerești.
Stihiri = Tropare în serie.
Triod = Carte rituală creștină cuprinzând cântările și rugăciunile din cele zece săptămâni de dinainte de Paști.
Tropar = Cea mai veche, mai mică și mai simplă unitate a poeziei imnografice în cultul ortodox; strofă care înfățișează pe scurt viața unui sfânt sau importanța unui eveniment din viața Mântuitorului.

„Cântați în inimile voastre lui Dumnezeu, mulțumindu-I, în psalmi, în laude și în cântări duhovnicești" (Col. 3, 16)

Cântarea religioasă - formă de rugăciune

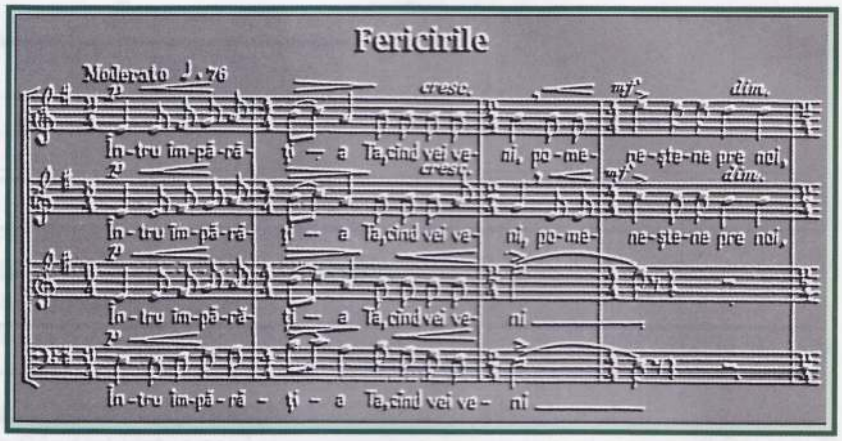

La toate popoarele lumii muzica a avut un rol important în actele de cult, cântarea vocală sau instrumentală fiind o metodă de preamărire a divinității.

Asemenea îngerilor din ceruri, care neîncetat Îl slăvesc pe Dumnezeu prin cântări de laudă, și creștinii au folosit de la început cântarea religioasă ca pe o formă de rugăciune.

Muzica Bisericii noastre ortodoxe provine din Orientul Mijlociu, leagănul creștinismului, fiind cu totul deosebită de muzica altor Biserici sau culte creștine. Textele imnelor bisericești cuprind învățătura de credință, fiind deci o cale prin care omul Îl poate cunoaște pe Dumnezeu. De aceea, la începutul întemeierii bisericii creștine, cântarea a fost folosită ca o armă împotriva ereticilor, dar și ca o formă de consolidare a învățăturii de credință.

Biserica noastră nu folosește instrumente muzicale în cult deoarece, folosind doar vocea, omul poate participa în mod direct la preaslăvirea lui Dumnezeu. De altfel, vocea umană este un „instrument" desăvârșit, prin care omul își poate manifesta pe deplin atât bucuria și mulțumirea, cât și tristețea.

La Sinodul al VII-lea Ecumenic s-au dat diferite indicații despre cum trebuie să se practice cântarea bisericească: ea trebuie să fie ***cuviincioasă***, făcută cu multă ***luare aminte***, dar și cu ***vrednicie***.

Cântările bisericești pot fi: ***a) de origine scripturistică*** (de exemplu, *Psalmii*); ***b) de origine nescripturistică***, alcătuite de **imnografi** (cei care au compus versurile) și **melozi** (cei care au compus muzica; de exemplu, *Născătoare de Dumnezeu*, compusă de Sfântul Chiril al Alexandriei; Condacul Crăciunului: *Fecioara astăzi...*, compusă de Sfântul Roman Melodul; *Lumină lină*, alcătuită de Sfântul Mucenic Antinogen).

Având scopul de a-L preamări pe Dumnezeu, dar și de a ne apropia de El și pe El de noi, în Biserica Ortodoxă nu există nici o slujbă care să nu conțină cântări bisericești.

Aflați mai mult!

Muzicii bisericești îi este specifică scrierea psaltică. În scrierea psaltică notele au alte denumiri:

do → NI
re → PA
mi → VU
fa → GA
sol → DI
la → KE
si → ZO
do → NI

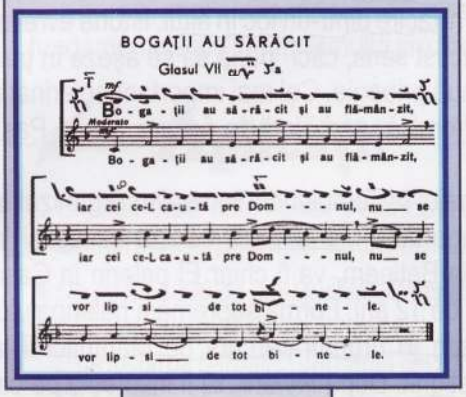

Despre cântările religioase, în Sfânta Scriptură ni se spune:
- în ceruri îngerii și sfinții cântă fără încetare slava lui Dumnezeu. (Is. 6,23; Apoc. 15, 1-3);
- lumea s-a creat în cântecele îngerilor (Iov 38, 4-7);
- în acordurile armonioase ale harpei lui David, tristețea și melancolia lui Saul dispăreau și buna dispoziție înlocuia duhul cel rău care-l mistuia (I Regi 16, 23);
- cântările îngerilor s-au auzit în noaptea Nașterii Mântuitorului (Lc. 2,14);
- Mântuitorul nostru Iisus Hristos și Sfinții Apostoli cântau psalmi (Mt 26, 30; Mc. 14, 26);
- Sfântul Apostol Pavel îndeamnă pe efeseni să trăiască în cumpătare și în cântări duhovnicești: „... *Să vă umpleți de Duhul. Vorbiți între voi în psalmi și în laude și în cântări duhovnicești.*".

Aplicații

1. Care este specificul cântării religioase ortodoxe?

2. Precizează de ce nu se folosesc instrumente muzicale în Biserica Ortodoxă.

3. Explică, din experiența ta, ce stare spirituală dobândești atunci când asculți muzică religioasă.

_____

_____

_____

4. Indentifică în textele de mai jos importanța cântărilor religioase:

Cântările bisericești sunt în primul rând rugăciuni. Cântarea sfântă este respirația rugăciunii sfinte. După cum trupul nu poate trăi fără respirație, tot așa Biserica nu se poate ruga pe deplin fără cântec. Cântarea bisericească accentuează atmosfera de pioșenie și evlavie, de rugăciune și curățenie sufletească, evitându-se caracterul teatral.

(Mitropolit Daniel Ciobotea)

Nimic nu purifică sufletul, nu-i dă aripi, nu-l smulge din cele pământești, nu-l eliberează din legăturile trupești, nu-i inspiră înțelepciune dumnezeiască, nu-l face să disprețuiască cele de jos precum muzica și accentele măsurate ale unui cântec dumnezeiesc.

(Sfântul Ioan Gură de Aur)

5. Comentează afirmația:

Să învățăm muzica pentru împodobirea și liniștirea caracterului... Să cântăm psalmi pentru a călca în picioare poftele și a slăvi pe Dumnezeu pentru darul îmbelșugat pe care l-am primit necontenit și pentru hrana cea de folos, atât pentru creșterea trupului, cât și pentru creșterea sufletului. Trebuie însă îndepărtată muzica de proastă calitate, care moleșește sufletul, care dă naștere la fel de fel de simțăminte, când de jale, când de desfrâu, când de plăcere, când de nebunie.

(Clement Alexandrinul, *Stromatele*, p. 437)

6. Organizează cu ajutorul profesorului de religie o audiție muzicală dintr-un repertoriu de muzică psaltică, pentru a înțelege mai bine specificul cântărilor religioase folosite în Biserica Ortodoxă.

Cântări religioase

„Apărătoare Doamnă, pentru biruință mulțumiri, izbăvindu-ne din nevoi, aducem ție, Născătoare de Dumnezeu, noi robii tăi. Ci ca ceea ce ai stăpânire nebiruită, izbăvește-ne din toate nevoile, ca să strigăm ție: Bucură-te, Mireasă, pururea fecioară."

„Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți, neamuri, și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu."

„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu ..."
(Matei 6, 33)

Călătorind cu Dumnezeu - pelerinajul la biserici şi mănăstiri

Pelerini la Biserica Sf. Iona, din Kiev

Casa Maicii Domnului, din Efes

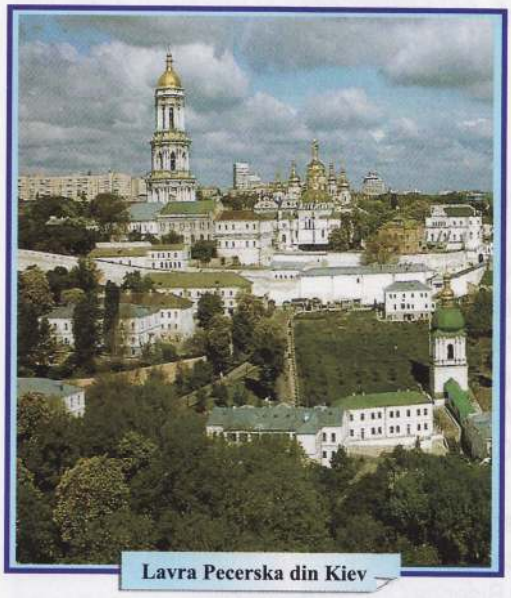

Lavra Pecerska din Kiev

Fiecare popor, indiferent de religia sa, îşi are locurile sale sfinte, considerând că este o datorie morală de a le vizita măcar o dată în viață.

Cuvântul *pelerinaj* s-a format de la cuvântul latinesc *peregrinus* şi are sensul de *călător, străin.* A fi *pelerin* înseamnă, aşadar, a merge în locuri străine, *cu un scop spiritual.*

În Vechiul Testament, din cauza vremelniciei sale, existența omenească era semănată cu un pelerinaj. Pe lângă această semnificație, termenul mai avea şi sensul de rătăcire dintr-un loc în altul. Istoria evreilor oferă numeroase exemple în acest sens, căci până să se aşeze în țara lor, viața evreilor a fost o continuă pribegie. Cel mai important pelerinaj a fost cel din Egipt spre Țara Promisă, sărbătorit în fiecare an, la Paşti (trecere).

În Noul Testament, pelerinajul la Templul din Ierusalim organizat la diferite sărbători era foarte important. Mântuitorul, născut El Însuşi în urma călătoriei de la Nazaret la Betleem, va fi chiar El pelerin în Casa Tatălui (LC. 2, 41-51), la vârsta de 12 ani. Forma supremă a pelerinajului sacru, devenit Paşte, o regăsim în drumul parcurs de Mântuitorul la Ierusalim, unde avea Să fie răstignit. După Înviere, El îi însoțeşte pe cei aflați în pelerinaj, aşa cum a fost cazul ucenicilor Luca şi Cleopa, cărora li Se descoperă în taina Euharistică a frângerii pâinii. Hristos-Pelerinul este mereu în preajma celor care Îl caută şi doresc să-L găzduiască în inimile lor.

Având conştiința că Biserica este locul de întâlnire cu Dumnezeu şi cu sfinții, pelerinii creştini sunt persoanele care, fie vizitează locurile sacre, unde venerează sfintele moaşte şi icoanele făcătoare de minuni, fie participă la bucuria sărbătoririi hramului unei biserici sau a ocrotitorului spiritual al unei comunități. Pelerinajul religios este o dorință de intrare în comuniune cu cei care aparțin Bisericii triumfătoare. Pelerinii încearcă să găsească în existența lor trecătoare viața veşnică, nemuritoare, după cum îndeamnă Mântuitorul: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu..." (Matei 6, 33).

În istoria noastră, pelerinajele la locurile sfinte au reuşit să realizeze şi să păstreze unitatea neamului românesc, credința unindu-i pe locuitorii diferitelor provincii şi constituind, în acelaşi timp, un factor de păstrare a identității naționale. Nu întâmplător, apărându-se în fața năvălirilor străine, românii s-au adunat în jurul Bisericii, fapt ce evidențiază importanța şi încrederea de care s-a bucurat aceasta.

Pe plan național, sunt binecunoscute pelerinajele organizate cu ocazia diferitelor sărbători religioase: *Sfânta Cuvioasă Parascheva* (Iaşi, 14 octombrie), *Sfântul Dimitrie cel Nou* (Bucureşti, 27 octombrie), *peştera Sfântului Apostol Andrei* (județul Constanța, 30 noiembrie), *Sfânta Mucenită Filoteia* (Curtea de Argeş, 7 decembrie), *Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava* (Suceava, 2 iunie), *Cuvioasa Teodora de la Sihla* (mănăstirea Sihla, 7 august), *Adormirea Maicii Domnului* (Mănăstirea Nicula, Mănăstirea Rohia, 15 august) etc.

Dicționar

secularizare - trecerea în patrimoniul statului a unui bun aparținând bisericii sau mănăstirii; sens figurat, marginalizarea Bisericii în societatea contemporană.

Pe plan internațional, sunt cunoscute pelerinajele desfășurate la Sfântul Mormânt din Ierusalim (Israel) pe întreg parcursul anului, dar mai ales cu ocazia sărbătorilor *Nașterii* și *Învierii* Domnului nostru Iisus Hristos. Alte locuri de pelerinaj creștin în Israel sunt: *râul Iordan, Muntele Măslinilor, satul Cana, Muntele Tabor, Grădina Ghetsimani, Foișorul „Cina cea de Taină”*.

În Grecia sunt frecventate de pelerini locuri precum: *Sfântul Munte Athos, Mănăstirile de pe Meteora, insula Eghina*, care găzduiește *moaștele Sfântului Nectarie Taumaturgul*; *insula Evvia*, *orașul Procopie* unde sunt *moaștele Sfântului Ioan Rusul*; *Tesalonic*, unde este *Sfântul Mare Mucenic Dimitrie*; *insula Corfu*, cu *moaștele Sfântului Spiridon*. Iar în *Turcia*: *Casa Maicii Domnului*, *biserica Maicii Domnului*, *cetatea Efes*, *mormântul Sfântului Ioan Evanghelistul*, *Mănăstirea Izvorul Tămăduirii*.

Aceste călătorii sunt ca niște punți spirituale și culturale, între cer și pământ, între Biserica luptătoare și cea triumfătoare. Ele reprezintă o tradiție ce trebuie continuată, cu atât mai mult cu cât trăim într-o lume din ce în ce mai îndepărtată de Biserică, în care valorile morale fundamentale ale creștinismului prezintă tot mai puțin interes.

Aplicații

1. Explică care este rostul pelerinajului în viața creștinului. Ajută-te în demersul tău și de informațiile următoare.

- *De peste 1300 de ani Muntele Athos este un ținut aparte [...], modul său de viață deosebindu-se de cel lumesc.*

Este locuit de bărbați [...] ei caută ceva mai mult decât lumea materială[...].

Prin îndelungă răbdare și lupte supranaturale au găsit aici ceea ce căutau, o adevărată comoară[...] căci ceea ce au găsit este cu adevărat o bucată de cer [...]. Sufletele lor sunt însuflețite de gândul veșniciei care, ca un izvor pururea curgător, îi încurajează. (Arhim. Heruvim, *Părinți duhovnicești contemporani la Sfântul Munte Athos*)

- *Se zice că există permanent șapte pustnici sfinți, care se nevoiesc singuri sub vârful Athosului ... Însă nu-i poate vedea niciodată nimeni. Umblă mai mult goi, mănâncă numai rădăcini de pădure și vorbesc permanent cu Dumnezeu. Iar când moare unul, prin minune, Dumnezeu alege pe altul din călugării Sfântului Munte ca să nu se știrbească numărul de șapte. Iar când nu va mai fi de unde să aleagă alții, atunci se va sfârși monahismul din Muntele Athos.* (Ioanichie Bălan, *Convorbiri duhovnicești*)

- *Lumea asta întreagă, dacă se mai ține și nu cade sub blesteme, e fiindcă se sprijină pe rugăciunile Muntelui Sfânt. Pe când lumea stă în adâncul nopții culcată în moliciunea patului, în dulceața somnului, și furii și răii și tâlharii blestemătesc, desfrânații se îndulcesc din poftele spurcate, Muntele stă treaz și se închină și bate mătănii: cu oftări.* (Sandu Tudor – Scrieri 1, Editura Christiana 1999)

- *Eu socotesc că cel mai de preț în această viață este să lași toate și să-ți plângi păcatele tale, pentru că cea mai scumpă pentru noi este veșnicia. Deci, trebuie să facem totul ca să n-o pierdem, că atunci degeaba am mai trăit pe pământ!* (Arhim. Ioanichie Bălan, *Convorbiri duhovnicești*)

- *Suntem ortodocși de tradiție apostolică cu monahism de peste șaisprezece secole, cu un mare număr de mănăstiri și schituri fără egal în alte țări creștine ... și astăzi avem părinți povățuitori duhovnicești vrednici... pe care avem datoria să-i cunoaștem, să-i întrebăm, să-i cinstim, să le cerem cuvinte de folos pentru mântuirea sufletului...*

Aflați mai mult!

Fiecare pelerin parcurge și trăiește trei stări diferite, raportate la timpul de efectuare a pelerinajului.

Prima etapă este cea de *pregătire*, materială și spirituală, în cadrul căreia el vizualizează, mental, locul unde dorește să ajungă și apoi se informează. Pelerinul vrea să se atingă de cel care a fost atins de Dumnezeu, dăruindu-i sfințenia, sau să meargă prin locurile sfințite de către aleșii Domnului. Pentru ca drumul său să capete valoare spirituală, el depune un minim efort - post, rugăciune, spovedanie - și pleacă având asupra sa binecuvântarea părintelui duhovnic.

A doua etapă este de *parcurgere* a drumului și de *primire a sfințeniei* în viața sa. Pelerinul se roagă cu pocăință pentru iertarea păcatelor sale, în dorința puternică de a primi ajutorul lui Dumnezeu, pentru vindecarea trupească și sufletească. Faptul că el vine atât pentru sine cât și pentru ceilalți arată că este reprezentantul familiei sau al comunității. Pelerinii se regăsesc la locurile sfinte, deoarece harul duhului adună credincioșii și apropie oamenii, indiferent de zona geografică din care ei provin. Sfințenia este o îmbogățire reciprocă a pelerinilor, o cale de reconciliere și de împreună-bucurie a prezenței lui Hristos în mijlocul lor.

A treia etapă a pelerinajului cuprinde *actul de mulțumire*, *revigorarea vieții spirituale* și *întărirea credinței* în urma celor primite de la Dumenezeu.

La întoarcere, sufletele pelerinilor radiază lumina și bucuria de a fi întâlnit sfințenia. Împărtășind altora din propria experiență, ei devin *misionari*, contribuind astfel la răspândirea Cuvântului lui Dumnezeu în întreaga lume. Pelerinajul *transformă* viața omului, făcându-l părtaș la un timp și spațiu sacre, ca o pregustare a vieții veșnice.

Mănăstire din complexul Meteora, Grecia

2. Care crezi că este folosul pelerinajului în zilele noastre, când grija față de cele materiale şi loviturile asupra Bisericii sunt din ce în ce mai acute?
3. Ce sentimente crezi că trăiesc cei ce ajung, după mari încercări, la locurile de pelerinaj mult dorite?
4. Se poate vorbi despre un „pelerinaj cu mintea", atunci când cineva citeşte viața unui sfânt sau despre un anumit loc de spiritualitate creştină? Argumentează.
5. Comentează:

Dorul de îndumnezeire a făcut ca multe aşezăminte monahale din munte să fie puse sub ocrotirea minunii de pe Tabor: ***Schimbarea la Față a Domnului, Sărbătoarea Luminii necreate*** *(6 august, în calendarul ortodox), a devenit tradițională pentru întreaga regiune. De sute de ani, pelerinii vin la 6 august pe Ceahlău, se supun nevoinței urcuşului de patru ore pe cărările muntelui ca să ajungă pe culmi, la Sfânta Liturghie. Pentru că paşii pe cărările de munte sunt însoțiți de rugăciune, urcuşul se spiritualizează".* (Pr. Nicolae Dascălu)

6. *În țara noastră cele mai multe pelerinaje se fac la mănăstiri, acolo unde, mai mult decât în altă parte, „se simte întâlnirea lumii de jos, cu lumea de Sus.* (Andrei Pleşu)

Organizează împreună cu profesorul de religie şi colegii tăi o dezbatere cu tema: ***„Ce înseamnă să fii monah"***. (Vorbiți şi despre sentimentele care pot determina un tânăr să îmbrățişeze calea călugăriei, precum şi despre atitudinea pe care o are acesta de la primii paşi în mănăstire, ca *frate*, până la momentul dobândirii demnității de *călugăr*). Apoi, comentați afirmațiile:

- Doar oamenii neadaptați şi mediocri devin monahi.
- Cei care intră în monahism se rup total de lumea în care trăiesc.
- Pentru că s-au retras din lume, călugării nu mai sunt căutați de nimeni.
- Călugării îşi asumă voturile monahale.

7. Documentează-te şi realizează un *pelerinaj* imaginar la mănăstiri şi mari duhovnici din România. Ajută-te de imaginea de mai jos. Alcătuieşte un referat despre un mare monah ortodox.

Lectură

În experiența spirituală a pelerinajului, cei care au credința mai slabă au prilejul să o întărească, văzând credința mai puternică a altora; cei care au răbdare mai puțină se întăresc văzând răbdarea altora; cei care se roagă mai puțin şi mai superficial, se îmbogățesc şi se înnoiesc din rugăciunea fierbinte a altora. În pelerinaj, suntem influențați de alții şi influențăm pe alții prin felul nostru de a fi prezenți acolo.

(Î.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, *Călătorind cu Dumnezeu - înțelesul şi folosul pelerinajului*)

„Dați mulțumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus, pentru voi."
(I Tesaloniceni 5, 18)

Răbdare şi încredere în Dumnezeu - Dreptul Iov

Ne întrebăm de multe ori, *de ce suferă şi de ce este încercat prin necazuri şi suferințe omul bun*? Unul dintre răspunsurile pe care ni le dă Dumnezeu la această întrebare îl găsim în *Cartea lui Iov* din *Vechiul Testament.*

Era odată în ținutul Uz un om pe care îl chema Iov şi acest om era fără prihană şi drept; se temea de Dumnezeu şi se ferea de ce este rău... Şi într-o zi... a sosit un vestitor la Iov şi i-a spus: Boii erau la arătură şi asinele păşteau pe lângă ei; atunci Sabeenii au năvălit asupra lor, au pus mâna pe vite, şi pe robi i-au trecut prin ascuțişul sabiei... Focul lui Dumnezeu a căzut din cer şi a ars oile tale şi pe robii tăi şi i-a mistuit. ... Caldeii, împărțiți în trei cete, au dat năvală peste cămilele tale şi le-au ridicat şi pe robi i-au trecut prin ascuțişul sabiei... Feciorii tăi şi fetele tale mâncau şi beau vin în casa fratelui lor mai mare, şi iată că un vânt puternic s-a stârnit dinspre pustiu şi a izbit în cele patru colțuri ale casei şi casa s-a prăbuşit peste tineri şi ei au murit... Atunci Iov... a rostit: Gol am ieşit din pântecele mamei mele şi gol mă voi întoarce în pământ! ***Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat!*** *Şi întru toate acestea, Iov nu a păcătuit şi nu a rostit nici un cuvânt de hulă împotriva lui Dumnezeu... Atunci Satan a plecat dinaintea Domnului şi a lovit pe Iov cu lepră, din tălpile picioarelor până în creştetul capului... Nevasta lui a zis către el: Blesteamă pe Dumnezeu şi mori! Dar Iov i-a răspuns:* ***Ce? Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi oare şi pe cele rele?*** *Şi în toate acestea, Iov n-a păcătuit de loc cu buzele sale... Şi Domnul l-a pus pe Iov iarăşi în starea lui de la început... şi i-a întors îndoit tot ce avusese mai înainte... Şi Iov a mai trăit după aceea o sută patruzeci de ani şi a văzut pe fiii săi şi pe fiii fiilor săi, până la al patrulea neam. Şi Iov a murit bătrân şi încărcat de zile.*

(Iov 1, 1, 14-22; 2, 7-10; 42, 10, 16-17)

Dreptul Iov

Dreptul Iov, personajul istoric al cărții din Vechiul Testament, este un *model* creştin *de comportament,* în situații limită, *de neîncetată răbdare* şi *de încredere în Dumnezeu.*

Aflăm din Sfânta Scriptură că Iov era un om foarte bogat, cu frica lui Dumnezeu, care trăia într-o cetate de la marginea deşertului Arabiei şi avea şapte fii şi trei fete. Diavolul, văzând credința lui, cere voie lui Dumnezeu să-l ispitească pe acesta, cu scopul de a-l face pe Iov să-L hulească pe Dumnezeu. De aceea, îi aduce lui Iov cele mai cumplite necazuri: pierderea averii, moartea robilor, moartea copiilor, pierderea faimei, toate culminând cu o boală cumplită, lepra, care a durat mai mult de şapte ani. Iov s-a revoltat, voind să înțeleagă voia Domnului, însă că nu numai că nu L-a hulit şi nu s-a răsculat împotriva lui Dumnezeu, dar nici nu şi-a pierdut încrederea în El, ci, plin de credință şi înțelepciune, a continuat să-şi suporte suferința, să nădăjduiască în Dumnezeu Cel milostiv, Care-i dăduse totul, luându-i apoi totul, spre încercarea credinței sale.

Aflați mai mult!

Credința

Referințe scripturistice	Mc. 11, 22-24 Lc. 8, 43-48 In. 20, 30-31
Definiția virtuții	O punte de legătură între noi şi Dumnezeu, care, pentru a fi mântuitoare, trebuie să fie însoțită de fapte bune. „Încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute" (Evrei 11, 1)
Roadele virtuții	Înțelegerea tainelor care depăşesc puterea minții Ridicarea sufletului până la Dumnezeu
Păcate împotriva virtuții	Ateismul, indiferența, necredința, superstiția

Nădejdea

Referințe scripturistice	Lc. 2, 25-32 Rom. 5, 5 Rom. 8, 24-25
Definiția virtuții	Dorul şi aşteptarea cu încredere a împlinirii tuturor bunătăților făgăduite de Dumnezeu omului care face voia Lui.
Roadele virtuții	Răbdarea; liniştea; uşurarea necazurilor; îndemnul spre săvârşirea faptelor bune; chezăşuitoarea vieții veşnice.
Păcate împotriva virtuții	Încrederea numai în sine sau în alte făpturi şi nu în Dumnezeu; deznădejdea; încrederea prea mare în mila lui Dumnezeu

Dragostea

Referințe scripturistice	In. 13, 34-35 Mt. 22, 37-39 I In. 4, 16
Definiția virtuții	Puterea dumnezeiască revărsată prin Sfânta Taină a Botezului în sufletul creştinului, prin care acesta are năzuința adâncă şi curată de a se uni cu Dumnezeu.Năzuința omului către Dumnezeu şi voința hotărâtă de a împlini voia Lui atotsfântă.
Roadele virtuții	Ascultarea de poruncile lui Dumnezeu (In. 14, 21); ferirea de păcat; linişte sufletească; răbdare; blândețe; iertare; înțelegere între oameni; mântuirea sufletului
Păcate împotriva virtuții	Ura față de Dumnezeu; invidia; egoismul; mândria.

Văzând credința sa, Dumnezeu l-a ridicat pe Iov din neputința sa, redându-i demintatea, sănătatea, averile, făcând apoi să i se nască alți şapte fii şi trei fete în locul copiilor morți.

Noi trebuie să înțelegem că în spatele suferinței lui Iov se află rațiunea ascunsă a lui Dumnezeu, care întotdeauna ştie ce face.

Iov a rămas peste veacuri ca exemplu desăvârşit de stăruință în credință, dincolo de toate încercările şi necazurile vieții. Evlavia pe care a arătat-o Iov şi faptul că el este până astăzi un model de răbdare la încercările pe care Dumnezeu i le-a trimis, este un exemplu de urmat de către orice creştin din toate veacurile.

Aplicații

1. De ce crezi că Dumnezeu a îngăduit ca Iov să fie ispitit de diavol?

2. Care sunt virtuțile de care a dat dovadă dreptul Iov?

3. Formulează definiții ale acestor virtuți.

4. Argumentează importanța celor trei virtuți pentru un creştin.

5. Identifică în viața ta / a semenilor tăi situații în care se pot săvârşi păcate împotriva celor trei virtuți.

6. Spune ce învățături morale se pot desprinde din încercările prin care a trecut Iov.

7. Identifică în viața ta (de elev, de adolescent), modalități practice prin care ai putea să manifeşti virtuțile lui Iov, în situații dificile. De exemplu:

* *Sunt nou în clasă, toți mă resping.*
* *Mâine am o zi foarte dificilă: teză, concurs de şah, interviu pentru revista şcolii...*
* *În familia mea s-a întâmplat o tragedie.*

8. Te-ai gândit vreodată că s-ar putea să nu fii atât de „tare" când treci prin situații grele? Adu-ți aminte când ai trecut printr-o asemenea încercare şi spune ce ai învățat din aceasta? Dacă nu poți accepta că această situație a apărut în viața ta „deloc întâmplător", întoarce pe dos o bluză ce are o broderie complicată. O să vezi foarte multe noduri. Scopul acestora: frumusețea broderiei.

Notițe

Lecturi

Crucea vieții omenești

de Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț

Un creştin odinioară
Tot se căina mereu:
„Grea mai este Crucea asta
Ce mi-a dat-o Dumnezeu!

Cum o dau nu-mi merge bine,
De necazuri nu mai scap,
Şi muncesc din greu ca boul,
Până cad lângă «proțap»!

Iacă, alții sunt mai leneşi
Şi trăiesc mai în belşug
Numai mie (vorba ceea)
«Boii nu-mi mai trag la jug»!"

Şi ofta creştinul nostru
Şi mereu era cârtind:
Nimeni nu putea o dată
Să-l audă mulțumind.

Însă Cel de sus Părinte
Care-ajută pe „mişel"
Căutând din cele Sfinte
Cercetatu-l-a pe el.

A trimis la el un Înger
Noaptea când dormea trudit
Şi luând pe om de mână,
L-a urcat pe deal la schit.

Se făcea că este ziuă
Şi erau numai ei doi
Între nişte cruci frumoase,
Felurite după soi.

Unele erau de aur,
Altele de fier şi lemn,
De argint şi de aramă
Fiecare cu un semn.

Zice Îngerul atuncea:
„Ia-ți o cruce, care vrei!
Numai potriveşte-o bine
Şi te-ntoarce la bordei"!

Lacom el apucă-n grabă
Cea de aur mai întâi
Începând s-o tăbârcească
Pe voinici umerii săi.

De prea multă strălucire
Nu te poți uita la ea,
Dar voind ca s-o ridice
Vede că-i nespus de grea.

Se mai uită, iar încearcă,
Până ce îşi ia de seamă
Să-şi aleagă altă cruce -
Tot frumoasă, de aramă.

Dar în ciuda lui şi-aceea -
Pentru dânsul - este grea,
Cea de marmură, mai tare,
Cea de fier, cam tot aşa.

Lângă ele, mai la vale,
Vede sub un copăcel
Cruce de stejar, uşoară,
Numai bună pentru el.

O ridică deci şi pleacă,
Iară Îngerul pe drum
Îl întreabă pentru cruce,
Dacă-i mulțumit acum.

„Slavă Domnului, răspunde,
Tare-s mulțumit de ea,
Că din toate numai asta
Este după vlaga mea"!

Îngerul atunci îi zice:
„Omule nemulțumit!
Pentru Crucea vieții tale,
Totdeauna ai cârtit!

Astăzi te-am adus anume
Ca să-ți fie ție semn
Că niciuna n-o poți duce
Decât Crucea cea de lemn.

Asta este «Crucea Vieții»
Dată ție de când eşti
Deci lui Dumnezeu dă slavă
Şi de-acum să nu cârteşti.

Cele de metaluri scumpe
Sunt a oamenilor sfinți,
Care sufăr pân' la sânge
Întru grele nevoinți.

Iară tu cu sărăcia
Lesne te vei mântui
Dacă vei păzi credința
Şi răbdând, vei mulțumi"!

Despre Maica Tereza din Calcutta se spune că era odată lângă un bolnav, căruia îi îngrijea rănile. Ea voia să-l ajute pe omul acela care era în necaz, dar cineva care a trecut pe acolo i-a zis. «Eu n-aş face asta nici pentru un milion de dolari» Şi Maica Tereza a răspuns: «Nici eu, pentru un milion de dolari, n-aş face, dar pentru Dumnezeu fac!». Asta înseamnă să ai credință, să faci ceva ce n-ai face pentru lumea asta întreagă, dar pentru Dumnezeu să faci. Şi dacă nu faci, să ştii că îți lipseşte credința.

(Arhim. Teofil Părăian)

Sofia cu fiicele sale: Pistis, Elpis și Agapis (Credința, Nădejdea și Dragostea)

Aflați mai mult!

Virtuțile
de Vasile Voiculescu

Se măsurau virtuțile-ntr-o joacă
Cu umbrele ce aruncau sub soare
Aceea-i cea mai sfântă și mai mare
Care mai lungă umbră o să facă.

Era o dulce luptă fără preget
Dădeau cu pasul larg peste nisip
Una strigă că le-a-ntrecut cu-n deget
Și-o-ncununară în anume chip.

IUBIREA sta de-o parte și privea
Hârjoana lor cuminte de-a regina
Și cât de tare o bătea lumina
Ea nici un fel de umbră nu făcea.

Rețineți!

În aceasta am cunoscut iubirea: că El Și-a pus sufletul Său pentru noi, și noi datori suntem să ne punem sufletele pentru frați. Iar cine are bogăția lumii acesteia și se uită la fratele său care este în nevoie și își închide inima față de el, cum rămâne în acela dragostea lui Dumnezeu? Fiii mei, să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci cu fapta și cu adevărul.

(I Ioan 3, 16-18)

„Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea"

(I Corinteni 13, 13)

Iubirea față de Dumnezeu și de aproapele - legea desăvârșită a Noului Testament

Și apropiindu-se unul din cărturari, care îi auzise vorbind între ei și, văzând că bine le-a răspuns, L-a întrebat: Care poruncă este întâia dintre toate? Iisus i-a răspuns că întâia este: Ascultă Israele, Domnul Dumnezeul nostru este singurul Domn. Și: Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău și din toată puterea ta. Aceasta este cea dintâi poruncă. Iar a doua e aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. Mai mare decât acestea nu este altă poruncă. (Marcu 12, 28-31)

Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul. (Ioan 13, 34)

Ci toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este Legea și proorocii. (Matei 7, 12)

Dacă în *Vechiul Testament*, datoriile credinciosului față de Dumnezeu erau cuprinse în *cele zece Porunci*, Mântuitorul, aducând o nouă și desăvârșită *Lege*, a inclus toate datoriile omului într-un singură: *Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.* (Matei 22, 37-39)

Iubirea față de Dumnezeu trebuie să se manifeste prin slujirea și cinstirea Lui ca Unul ce este *Creatorul*, *Binefăcătorul*, *Sfințitorul* și *Judecătorul nostru*. Îl iubim pe Dumnezeu atunci când numai Lui ne închinăm și numai Lui Îi încredințăm toate gândurile și dorințele noastre, când numai în El ne punem nădejdea și când numai pe El Îl mărturisim, dar și când participăm la sfintele slujbe rânduite de El și de Sfânta Sa Biserică.

Dumnezeu este însă Cel ce ne-a iubit întâi. Iubirea noastră către El nu este decât o *iubire-răspuns*, e răspunsul spiritului uman la iubirea ce ne-a arătat-o și ne-o arată Dumnezeu.

Dar în Dumnezeu, omul nu iubește numai pe Dumnezeu, ci întreaga creatură (pe sine, pe aproapele și întreg cosmosul). Cine iubește pe Dumnezeu, iubește negreșit și ceea ce iubește Dumnezeu. De aceea, nimeni nu poate zice că pe Dumnezeu iubește, iar pe aproapele său îl urăște, căci *cine iubește pe Dumnezeu, iubește și pe fratele său* (I Ioan 4, 20-21).

Cu toate că porunca iubirii lui Dumnezeu este mai mare decât iubirea față de om, porunca iubirii aproapelui servește de temelie pentru porunca iubirii lui Dumnezeu. **Prin iubirea de aproapele noi ajungem la iubirea de Dumnezeu.**

În Biserica Ortodoxă omul nu este singur, nu urmează în mod individual calea mântuirii, ci împreună cu frații săi în Hrsitos. Iubirea către aproapele este virtutea prin care creștinul dorește și voiește aproapelui binele vremelnic, dar și veșnic. În virtutea aceasta sălășluiește deplin duhul învățăturii și vieții creștine. De aceea, Mântuitorul o și numește semnul

de recunoaştere al creştinului: *Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste unii faţă de alţii* (Ioan 13, 35). *Iubirea faţă de aproapele* implică *dăruirea de sine* şi *spirit de jertfă*, *renunţare la interese egoiste*. Atât de cuprinzătoare trebuie să fie iubirea creştină faţă de aproapele, încât aceasta trebuie să se reverse şi asupra duşmanilor.

Dumnezeu fiind Binele suprem, fiii Lui sunt îndemnaţi să se comporte ca fii ai Binelui şi să practice, ca atare, binele. Omul trebuie să se comporte cu cel de lângă el exact cum ar vrea el însuşi să fie tratat: „toate câte voiţi să vă facă vouă oamenii, asemenea şi voi faceţi lor" (Matei 7, 12) sau, cum se spune în popor, „ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face."

Aplicaţii

1. Răspunde la întrebări:
- De ce trebuie să-L iubim pe Dumnezeu?
- Ce înseamnă *„a te iubi pe tine însuţi"*?
- De ce este important să-l iubeşti pe aproapele tău aşa cum te iubeşti pe tine?
- Care sunt roadele iubirii creştine?
- Care sunt mijloacele prin care putem spori iubirea creştină?

2. Care este legătura între iubirea faţă de Dumnezeu şi iubirea faţă de aproapele?

3. Dă exemple de fapte concrete ale iubirii faţă de Dumnezeu şi ale iubirii faţă de semeni.

4. Ce părere ai despre cei ce mărturisesc că Îl iubesc pe Dumnezeu, dar se comportă urât faţă de semenii săi? Detaliază răspunsul.

5. Cum se poate manifesta iubirea faţă de duşmani?

6. Enumerând păcate care stau în calea *iubirii de Dumnezeu* şi de *aproapele* (de exemplu: *mândria, gelozia, egoismul*), rezolvă cerinţele:
a. Identifică modalităţile de manifestare ale acestor păcate.
b. Prezintă consecinţele acţiunii acestor păcate în viaţa de elev, cea personală, cea familială şi socială.
c. Caută mijloace de ocolire, de înlăturare ale acestor păcate.

7. Cum crezi că ar arăta societatea dacă toţi oamenii ar respecta *porunca iubirii* dată de Dumnezeu?

8. Organizaţi o discuţie cu tema: „Doresc pentru apropele meu aceleaşi lucruri pe care le doresc şi pentru mine?"

9. Povesteşte o întâmplare în care ai dovedit că ţi-ai iubit aproapele ca pe tine însuţi.

Reţineţi!

Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Şi această poruncă avem de la El: cine iubeşte pe Dumnezeu să iubească şi pe fratele său. (1 Ioan 4, 20-21)

Aflaţi mai mult!

Dragostea
de Petre Cazan

Dragostea, comoară vie,
Dăruită lumii-n dar...
Soare rupt din veşnicie,
Cel mai sfânt izvor de har...

Ea nu ştie de mânie,
Te-nţelege chiar şi-n gând,
Nu se umflă de mândrie...
E smerită orişicând.

Dragostea nu se gândeşte
Nimănui să-i facă rău,
Ea nicicând nu pizmuieşte,
Nici nu vrea folosul său.

Ea iubeşte-n orice vreme
Şi e plină de avânt,
Niciodată nu se teme,
Dă curaj celui înfrânt.

Iartă fără de măsură...
Cu ea nu poţi să te certi,
Iar de o loveşti cu ură,
Tot ea-ţi cere să o ierţi.

Pot să năvălească-ntr-una
Valurile urii reci...
Ea va fi întotdeauna
Tot aceeaşi, pentru veci.

Dragostea-i din veşnicie,
Şi va fi pe veci, mereu,
Sfânt izvor de bucurie,
Dragostea e Dumnezeu.

Notițe

Lecturi

Era o zi tristă de iarnă. Un biet băiețaş de 7-8 ani, singur şi tremurând de frig, sta pe o bancă, în grădina unui oraş. I-o fi fost tare frig, căci hăinuța de pe el era subțirică, iar pantalonaşii aveau două găuri mari la genunchi! Buzişoarele îi erau vinete şi fața slabă şi galbenă ca ceara.

Poate o fi avut o supărare mare, căci plângea şi, din când în când, privea spre cerul acoperit de nori.

Pe lângă el trecuseră mulți oameni, fără să le pese. Într-o vreme, un domn bătrân se apropie de el şi-i spuse părinteşte:

- Ce faci acolo micuțule? Aştepți pe cineva?

- Da, domnule, îi răspunse copilaşul. Aştept pe Dumnezeu să vină să mă caute.

- Ce vrei să spui, drăguțule! Eşti bolnăvior? Crezi c-ai să mori?

- Nu, dar anul trecut El a trimis să caute pe tatăl meu şi pe fratele cel mic al meu, ca să-i aibă în casa Lui, în cer. Iar ieri la spital, mama mi-a spus că şi ea pleacă tot acolo şi că Dumnezeu nu mă va părăsi în nici un fel. Acum, adaugă el în lacrimi, n-am pe nimeni care să mă îmbrățişeze şi să-mi dea să mănânc. Şi iată, e atâta vreme de când mă uit în sus la Cer, să văd dacă vine Dumnezeu, dar nu văd nimic. Totuşi, Dumnezeu va veni, desigur, dacă-L mai aştept încă nițel. Nu-i aşa, domnule?

- Da, copile dragă, zise domnul, podidindu-l lacrimile. Nimeni n-aşteaptă în zadar pe Dumnezeu. El m-a trimis să port grijă de tine. Vino cu mine. Nu te voi lăsa să duci lipsă de nimic.

Ochii copilaşului străluciră de bucurie şi, pe fața lui, trecu ca un fulger gândul de biruință.

- Ştiam bine, zise el, că Dumnezeu va veni sau va trimite pe cineva, căci mama niciodată n-a spus minciuni. Dar cât ați întârziat pe drum şi cât a trebuit să vă aştept!

(*Puterea unui copil. Isotrioare morale*, Ediție îngrijită de Pr. Nicolae State-Burluşi, Editura „Buna-Vestire", Râmnicu-Vâlcea, 1998, p. 31-34)

Mântuieşte Doamne şi miluieşte pe bătrâni şi pe tineri, pe săraci şi pe sărmani, pe văduve şi pe cei ce se află în neputințe, în griji, în nevoi, în rele pătimiri, în robii, în temnițe şi în închisori, şi mai ales pe cei prigoniți pentru Tine şi pentru dreapta credință ortodoxă, de neamurile cele fără de Dumnezeu şi de cumpliții eretici, pentru că sunt robi ai Tăi. Miluieşte-i, mângâie-i şi degrabă cu puterea Ta, din toate cele rele îi slobozeşte şi le dă lor izbăvire. Amin

(Rugăciunea pentru cei necăjiți, lipsiți şi prigoniți pentru dreapta credință)

„Dacă iubești pe cel care te iubește, ți-ai primit răsplata; dar dacă iubești pe cel care nu te iubește, îți este dator Dumnezeu în locul aceluia." (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Imnul dragostei creştine

Ce înseamnă cu adevărat iubirea creştină? Iisus Hristos ne spune aceasta prin gura Sfântului Apostol Pavel:

De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea darul proorociei şi tainele toate le-aş cunoaşte şi orice ştiinţă, şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte. ***Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte. Dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândeşte răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată.*** *Cât despre proorocii - se vor desfiinţa; darul limbilor va înceta; ştiinţa se va sfârşi; Pentru că în parte cunoaştem şi în parte proorocim. Dar când va veni ceea ce e desăvârşit, atunci ceea ce este în parte se va desfiinţa. Când eram copil, vorbeam ca un copil, simţeam ca un copil; judecam ca un copil; dar când m-am făcut bărbat, am lepădat cele ale copilului. Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitură, iar atunci, faţă către faţă; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaşte pe deplin, precum am fost cunoscut şi eu. Şi acum rămân acestea trei: credinţa, nădejdea şi dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.*

(I Cor. 13, 1-13)

Hotărârea de a face ce trebuie, de a spune ce trebuie, de a fi ce trebuie aceasta este **dragostea adevărată, dragostea responsabilă**.

Şi ce înseamnă acest ***ce trebuie***? *A fi atent la sentimentele celuilalt, a nu judeca, a nu critica; a respecta şi a trata cu recunoştinţă; a cunoaşte şi a accepta deosebirile; a oferi siguranţă; a fi smerit,* fugind de ceea ce ar putea scoate la iveală mândria sau alte păcate; *a răspunde cu bine la rău; a fi îndurător, iertător, generos, dezinteresat* şi *jertfelnic* faţă de duşmani; *a te ruga pentru aproapele; a creşte duhovniceşte:* ***Ci ţinând adevărul, în iubire, să creştem întru toate pentru El, Care este capul - Hristos.*** (Efeseni 4, 15)

Dragostea devărată iese din sfera sentimentelor şi întră în sfera deciziilor. Ea devine un act de voinţă. Sfânta Scriptură nu ne cere să ne placem colegii, ci ne cere să-i iubim. Noi trebuie să îi iubim pe alţii, pentru că Iisus Hristos îi iubeşte şi El a murit pentru noi, căci: *Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Şi această poruncă avem de la El: cine iubeşte pe Dumnezeu să iubească şi pe fratele său.* (I Ioan 4,20-21)

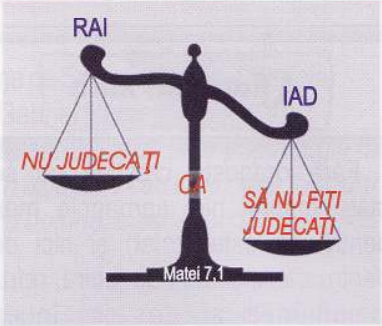

Poezii creştine

Imnul iubirii
de Ioan Alexandru

Dragostea înseamnă renunţare
De sinea ta ceva e mai presus
Şi nu râvneşti iubind cu-nflăcărare
Decât să-i fii adorator supus.

Părinţi şi fraţi şi vatră părintească
Le părăseşti ca pe un strai prea strâmt
Începe-n inimă să dogorească
Ceva fără de seamă pe pământ.

E frumos
de Costache Ioanid

E frumos când poţi în viaţă
Să fii darnic şi milos ...
Să te duci de dimineaţă
Să ştergi lacrima răzleaţă
e frumos ...

E frumos, când zboară anii,
Să-ţi faci viaţa un prinos ...
Să hrăneşti cu drag orfanii
Să-i ajuţi pe toţi sărmanii
e frumos ...

E frumos când nu-i răpusă
Jertfa ta de-un gând fălos ...
Când în taină nepătrunsă
Îţi ţeşi haina cea ascunsă
e frumos ...

Însă fapta cea mai mare,
Darul cel mai de folos
E să chemi pe-un om,
pe-oricare,
Dintr-o viaţă de pierzare
la Hristos ...

Aflați mai mult

- Fără dragoste creştină nu se poate mântui nici aproapele meu (pentru că este izolat) şi nici eu (pentru că, lipsindu-l de iubire, refuz comuniunea şi de aici încep păcatele).

Poezie creştină

Milogul
de Nichifor Crainic

Cerşea la colț un slăbănog
În zdrențe, slut şi fără dinți.
Neguțătorul de arginți
Gândi zărindu-l pe milog:
Eu nu dau mila mea obol
Acestui trântor de prisos
Şi-ntoarse rânjetu-i câinos
Rămasului cu mâna-n gol.

Trecu maestrul glorios
Al farmecului triumfal
Cu spiritul în ideal
Şi-a zis, văzând pe zdrențăros:
E-atât de slut şi mă-nspăimânt
Eu, magul purei frumuseți!
Şi-ntoarse recele dispreț
Rămasului cu mâna-n vânt.

Trecu predicatorul sfânt
Grăbindu-se către amvon,
Vijelios ca un ciclon
Să se dezlănțuie-n cuvânt.
S-aprindă mila din altar
De soarta celui slăbănog,
Dar ocoli pe-acest milog
Cu mâna-ntinsă în zadar.

Târziu, când noaptea cobora,
Sosi o umbră ca-n icoane,
Pe mâini cu semne de piroane
Şi-o inimă ce sângera.
Pe chipul ars de chin şi vai
Oftând îl sărută fierbinte
Cu veşnicie în cuvinte:
Tu azi vei fi cu mine-n rai.

Aplicații

1. Deşi scris într-un limbaj metaforic, *Imnul dragostei creştine* nu sensibilizează unii oameni din zilele noastre care s-au obişnuit să nu trăiască după anumite principii morale.

Încearcă să rescrii acest Imn gândindu-te că ar trebui să te adresezi acelor oameni. (*De exemplu:* Dacă aş vorbi toată ziua despre Dumnezeu şi nu aş avea dragoste, atunci nu aş fi decât o gură spartă.)

2. Identifică în textul *Imnului dragoste creştine* acele acțiuni ale omului care dacă nu ar fi însoțite de iubire n-ar avea nici o valoare morală.

3. *Dragostea creştină* presupune două aspecte:
- unul aparent negativ — înfrânare (*Nu e voie ...*);
- unul pozitiv — confirmare, aprobare, devotament, dăruire, jertfă.

Identifică în *Imnul dragostei* creştine aceste două aspecte.

4. Alcătuieşte două liste: una care să cuprindă oameni față de care îți poți manifesta dragostea creştină, şi alta, care să cuprindă oameni față de care este imposibil (sau aproape imposibil) să-ți manifeşti dragostea creştină. Argumentează alegerile făcute.

Lista 1	*Lista 2*

5. Comentează afirmațiile, din perspectiva dragostei creştine:
- L-am mustrat pentru că a greşit.
- Am râs de naivitatea ei.
- Am contribuit la construcția acestei biserici.
- Mi-e milă de ea că a rămas singură, dar n-am ce să-i fac.
- Chiar dacă nu au dreptate, sunt părinții mei şi îi respect.
- I-am dat să copie, căci e cel mai bun prieten al meu şi nu a avut timp să învețe.
- Şi ce dacă o bârfesc, la câte mi-a făcut ea mie...
- A trebuit să mint, altfel ar fi avut nota scăzută la purtare.
- E prea urâtă, nu e genul de prietenă pe care mi-aş dori să o am alături.
- Faptul că are un handicap, nu înseamnă că nu poate face parte din grupul nostru.

6. Pentru fiecare dintre aspectele dragostei creştine, găseşte păcatul generat de opusul acestuia:

De exemplu: dragostea nu se laudă → mândria.

7. Comentează afirmațiile:

a) *Iubirea adevărată începe acolo unde nu mai aştepți nimic în schimb.* (Antoine de Saint Exupery - *Citadela*)

b) *A spune cuiva «te iubesc» înseamnă a-i spune «tu nu vei muri niciodată».* (Gabriel Marcel)

c) *De iubirea lui Iisus nimic nu te poate scăpa, nicăieri nu te poți ascunde de ea. Evident, tu te poți refugia în păcatul tău, te poți închide în bucuriile şi durerile, în satisfacțiile sau decepțiile, în izbânzile sau credințele tale, dar la poarta acestei închisori este mereu prezentă iubirea lui Iisus şi mereu bate, cu dumnezeiască răbdare, degetul ei de lumină.* (Dumitru Belu - *Despre iubire*)

Notițe

Lectură

O scrisoare către o fiică pierdută

Vino acasă!
Mama te așteaptă!

A intrat în lumea cea mai decăzută a oraşului. La început totul părea atât de fascinant... Mai târziu a înțeles că nu e decât o mizerie.

Se agăța cu dispărare de prieteni şi prietene, dar în adâncul inimii ei era dorul unei fiice rătăcite.

În toată această vreme, mama îşi aştepta copilul. Ar fi vrut să se ducă să aibă grijă de ea; sau măcar să o vadă. Dar unde? Totuşi dragostea trebuie să găsească o cale. Are să-i scrie o scrisoare. Au trecut ani, nici chiar poliția n-a putut s-o găsească. Şi totuşi ... mama a găsit o cale: şi-a făcut multe fotografii, având fața copleşită de durere. Le-a lipit pe foi de hârtie şi a scris dedesubt: „Vino acasă! Mama te aşteaptă!". A cerut permisiunea să lipească foile în toate barurile deocheate de la periferia oraşului.

Oare va primi vreo veste?

Afară plouă şi e frig. Într-un bar, orchestra cântă leneşă. O tânără femeie, cu sufletul gol şi viața ruinată, stă la o masă în acest loc plin de păcat. Deodată ochii ei rămân ațintiți spre perete. Acolo este... poza unei femei bătrâne... Un oftat dureros din adâncul inimii şi un strigăt disperat: ***Mama!***

Câteva ore mai târziu era în siguranță, acasă.

Cinci cuvinte au fost de ajuns! ...

Sfântul Ierarh Ghelasie de la Râmeț

domnitorul Alexandru cel Bun

voievodul Nicolae Alexandru

Semnificația întemeierii mitropoliilor românești

Poporul român, creştin din naştere, avea nevoie, din punct de vedere spiritual, de organizarea Bisericii sale.

Chiar dacă după întemeierea statului independent Moldova voievozii ei, începând cu Bogdan, *descălecătorul,* şi terminând cu Petru Muşat, au realizat şi o organizare bisericească, se simțea nevoia unei autonomii, a independenței Bisericii de aici, față de Patriarhia Ecumenică. Data întemeierii Mitropoliei Moldovei este considerată de istorici ca fiind în anul 1386, pe vremea domnitorului Petru Muşat. Acesta a ales pe Iosif ca mitropolit al Moldovei, dar Patriarhia de la Constantinopol, pentru că voia să-şi impună un ierarh grec, nu l-a recunoscut. Următorii domni, Roman şi Ştefan, au încercat zadarnic să obțină recunoaşterea Mitropliei. Apoi, din cauză că mitropolitul grec, Ieremia, care a fost trimis pentru a păstori Moldova nu a fost acceptat de moldoveni, acesta a aruncat anatema asupra clerului şi credincioşilor din Moldova. Blestemul s-a ridicat abia în timpul domnitorului Alexandru cel Bun, când pe 26 iulie 1401, Iosif a fost recunoscut ca primul mitropolit al Moldovei, cu reşedința la Suceava, de unde a fost mutată la Iaşi în 1564.

Înființarea unei mitropolii în Țara românească a fost cu atât mai necesară cu cât preoții români de aici trebuiau să meargă la episcopi străini pentru a putea fi hirotoniți. De aceea voievodul Nicolae Alexandru, fiul lui Basarab I, a hotărât să înființeze Mitropolia Țării Româneşti. Primind aprobarea Patriarhiei Ecumenice, în anul 1359, primul mitropolit, Iachint de Vicina (Isaccea, azi în Dobrogea) a fost înscăunat în Curtea de Argeş. Titlul său oficial era „Mitriopolit al Ungrovlahiei şi exarh al Plaiurilor", adică trebuia să poarte de grijă şi de credincioşii ortodocşi din Transilvania.

În Transilvania, chiar dacă situația românilor de aici era destul de grea din cauza stăpânirii habsburgice, a existat din cele mai vechi timpuri o organizare bisericească, dovedită prin numărul mare de biserici şi mănăstiri menționate în diferite acte. Primul ierarh ortodox, cunoscut cu numele, a fost arhiepiscopul Ghelasie, iar printre alții, menționăm pe ierarhul Ioan de la Caffa, mitropolitul Ioanichie şi arhiepiscopul Daniil. Prima reşedință mitropolitană a fost la Feleac, lângă Cluj-Napoca. Ortodoxia din Transilvania a rezistat datorită sprijinului domnitorilor moldoveni şi munteni. mitropolia Ortodoxă a Transilvaniei a fost desființată în anul 1701 şi reactivată, ca episcopie, în anul 1761. În anul 1864 a fost ridicată din nou la rangul de mitropolie.

Credința creştină a fost la români, încă de la început, unul dintre factorii care au promovat şi apărat ființa națională a românilor. De aceea, întemeierea mitropoliilor româneşti a însemnat evoluția organizării bisericeşti existente pe o nouă treaptă, corespunzătoare dezvoltării social-plitice a statelor feudale româneşti. Toate acestea demonstrează existența îndelungată a unei vieți şi tradiții bisericeşti creştine la români.

Dicționar

anatema - blestem, afurisanie, excludere din sânul Bisericii.
exarh al Plaiurilor - reprezentant, delegat al Patriarhiei ecumenice în regiunile locuite de credincioşi ortodocşi (aici, Transilvania), în care Patriarhia nu-şi putea exercita puterea în mod direct, întrucât acestea se aflau între granițele unui stat feudal catolic (aici).

Aplicații

- Citește textul de mai jos:

În istoria neamului nostru românesc, Biserica a contribuit la întărirea unității românești, credința unindu-i pe locuitorii diferitelor provincii, constituindu-se în același timp, un factor de păstrare a identității naționale. De aceea, se poate spune că Biserica Ortodoxă se identifică cu ființa neamului nostru. Nu întâmplător, apărându-se în fața năvălirilor străine, românii s-au adunat în jurul Bisericii, fapt ce evidențiază importanța și încrederea de care s-a bucurat aceasta. De-a lungul secolelor, Biserica a fost permanent prezentă la luarea deciziilor majore de către conducătorii politici și a constituit baza în apărarea identității românești contra proceselor de deznaționalizare întreprinse de ocupanții străini.

Toate marile evenimente istorice, politice, sociale, culturale, au avut loc în preajma bisericilor. Pentru toate acestea Biserica Ortodoxă Română este considerată „Maica neamului românesc". Din această cauză, românii adevărați trebuie să o cinstească precum niște fii devotați și să o slujească cu credință.

Știind toate acestea, redactează o compunere cu titlul: ***Cinstesc Biserica, Maica neamului românesc.***

Notițe

Repere cronologice

Moldova

- 1359 - „descălecarea" lui Bogdan și înființarea statului independent Moldova;
- 1375 - începutul domniei lui Petru Mușat;
- 1386 - întemeierea Mitropoliei Moldovei;
- 1400 - începutul domniei lui Alexandru cel Bun;
- 26 iulie 1401 - recunoașterea de către Patriarhia Ecumenică a mitropolitului Iosif al Moldovei;
- 1564 - mutarea reședinței Mitropoliei Moldovei de la Suceava la Iași.

Țara Românească

- 1330 - bătălia de la Posada, în urma căreia voievodul Basarab I a câștigat independența Țării Românești;
- 1359 - înființarea Mitropoliei Țării Românești de către fiul lui Basarab I, voievodul Nicolae Alexandru

Transilvania

- sec XII - atestarea celei mai vechi biserici românești din Streisângeorgiu, ctitorită de cneazul Bâlea;
- 1391 - Patriarhul Ecumenic pomenea într-un act de „arhiereii locali" din Transilvania;
- a II-a jumătate a sec. XV - atestarea documentară a ierarhului Ioan de Caffa;
- 1497 - menționarea, într-o diplomă a regelui Matei Corvin, a mitropolitului Ioanichie;
- 1701 - desființarea mitropoliei Transilvaniei;
- 1761 - reactivarea Bisericii din Transilvania ca episcopie;
- 1864 - redobândirea titlului de Mitropolie.

Organizarea bisericească a celor trei state româneşti, Ţara Românească, Moldova şi Transilvania, trebuie privită în legătură cu întemeierea acestora.

Despre întemeierea statului independent Moldova

Unele cronici ruseşti şi acte medievale din secolele XII-XIII atestă faptul că în ţara care s-a numit mai târziu Moldova au existat o serie de cnezate şi voievodate. Ele au ajuns un timp sub dominaţia cumanilor, iar după 1241 sub cea a tătarilor care făceau numeroase incursiuni în Transilvania şi Ungaria.

În 1343, regele Ungariei, Ludovic cel Mare, organizează o expediţie împotriva tătarilor, în urma căreia tătarii sunt înfrânţi şi siliţi să se retragă în câmpiile din nordul Mării Negre şi în Crimeea.

Prin 1352 sau 1353, voievodul român Dragoş din Maramureş, ajunge în fruntea teritoriilor din răsărit şi îşi stabileşte reşedinţa la Baia. După o domnie de aproximativ doi ani, a urmat fiul său Sas şi apoi Balc, fiul lui Sas.

Adevăratul întemeietor („descălecător") al statului independent Moldova este Bogdan care, în 1359, însoţit de fii, rude şi apropiaţi, trece din Cuhea Maramureşului în Moldova şi respinge mai multe atacuri ale regelui Ungariei. Reunind formaţiunile politice preexistente dintre Carpaţi şi Nistru, Bogdan reuşeşte să întemeieze statul independent Moldova. După el a urmat Laţcu Vodă, fiul lui Bogdan, iar apoi Petru Muşat (1375-1391), care a desăvârşit organizarea politico-administrativă a Moldovei.

Deşi nu există documente sigure despre existenţa vreunui ierarh în Moldova, logica istorică ne îndreptăţeşte să credem că în Moldova, ca şi în Ţara Românească, odată cu statul moldovean unitar a apărut şi o organizare bisericească unitară, având în frunte un singur ierarh, la început cu titlul de episcop, apoi de mitropolit.

În sprijinul acestei ipoteze există următoarele argumente:

a) Bogdan, ctitorul Bisericii Sfântul Nicolae din Rădăuţi, trebuia să aibă vreun ierarh la curte care să binecuvânteze zidirea acestei biserici, să sfinţească biserici, să hirotonească preoţi.

b) Laţcu Vodă, care a acceptat înfiinţarea unei episcopii catolice la Siret, nu putea să nu aibă vreun ierarh ortodox pentru creştinii care erau majoritar ortodocşi, mai ales că soţia şi fiica sa (ortodoxe) erau foarte credincioase.

c) Un „Pomelnic al sfintei Mitropolii a Rădăuţilor", descoperit în Biserica Sfântul Nicoale din Rădăuţi, înşira pe domnii Moldovei, începând cu Bogdan I, iar dintre ierarhi sunt pomeniţi: Nicolae, Ştefan, Iosif, Meletie, Ioanichie.

d) în documentele interne din a doua jumătate a secolului al XV-lea, scaunul vlădicesc de la Rădăuţi era cunoscut sub numele de „Mitropolie".

e) Timpul întemeierii Mitropoliei Moldovei este considerat de istorici ca fiind în anul 1386, pe vremea domnitorului Petru Muşat.

Despre întemeierea Mitropoliei Ungrovlahiei

Izvoarele istorice oferă dovezi convingătoare asupra vieţii politice şi bisericeşti a românilor de la sud de Carpaţi.

Un document fundamental al istoriei poporului român este „Diploma cavalerilor ioaniţi", acordată la 2 iunie 1247 de regele Bela al IV-lea al Ungariei cavalerilor din ordinul Sfântului Ioan (numiţi şi ioaniţi sau ospitalieri), pe care-i chemase să apere hotarele Ungariei de incursiunile tătarilor. în schimbul acestor servicii, cavalerii primeau mai multe teritorii şi privilegii. În acest document, se aminteşte de existenţa unor formaţiuni politice, cnezate şi voievodate, în teritoriul cuprins între Carpaţii Meridionali şi Dunăre, precum şl de existenţa unor biserici, episcopi şi arhiepiscopi.

Pe temeiul acestor relatări, istoricii au ajuns la următoarele concluzii:

1. Pe lângă fiecare dintre voievozii şi cnezii pomeniţi în această diplomă (Litovoi, Ioan, Farcaş, Seneslau) a existat şi un Ierarh.

2. Paralel cu unificarea politică a vechilor formaţiuni cneziale şl voievodale a avut loc şi unificarea organizaţiei bisericeşti, adică, în locul mai multor episcopi existenţi pe lângă fiecare cneaz şi voievod, a fost ales un singur ierarh, cu titlul onorific de mitropolit.

Cronicile româneşti spun că, pe la anul 1290, un voievod pe nume Negru Vodă conducea teritoriul dintre Olt, Dunăre şi Carpaţi, însă domnitorul care a câştigat independenţa Ţării Româneşti de sub controlul (suzeranitatea) Ungariei a fost Basarab I, care l-a înfrânt pe regele Carol Robert la Posada, în anul 1330.

Basarab I a ctitorit Biserica Domnească de la Curtea de Argeş şi Biserica zisă a lui Negru Vodă din Câmpulung (unde este şi înmormântat).

Despre situaţia românilor din Transilvania în timpul stăpânirii maghiare

Izvoarele istorice confirmă că în Transilvania, la venirea ungurilor, voievodatele autohtone aveau strânse legături cu Biserica Răsăritului. Menumorut declara că stăpânul lui este împăratul bizantin (în jurul anului 900), iar Ahtum sprijinea mănăstirea de călugări greci de la Cenad. Aspiraţiile regilor maghiari de a-şi consolida stăpânirea în Transilvania şi de a se extinde peste munţi s-au însoţit de multe ori cu catolicizarea şi cu acţiuni de prigonire a Ortodoxiei. Spre exemplu, regii Ludovic (sec. al XIV-lea) şi Sigismund (sec. al XV-lea) au interzis existenţa în Banat a preoţilor ortodocşi, pe care i-a numit în chip disprefuitor „schismatici". Ei au luat ortodocşilor orice drept la proprietate şi la titluri nobiliare pentru a sili pe mulţi români slabi în credinţă să abdice de la Ortodoxie în favoarea catolicismului.

în ciuda tuturor măsurilor represive, credinţa ortodoxă a rămas neclintită în inima şi în conştiinţa credincioşilor transilvăneni. Acest lucru este dovedit de numărul impresionant de biserici şi mănăstiri care s-au construit în aceste grele perioade de încercare: cea mai veche clădire românească păstrată integral este biserica din Streisângeorgiu, ctitorită în sec. al XII-lea de cneazul Bâlea.

Din secolul al XIV-lea ne-a rămas frumoasa Biserică Sfântul Nicolae din Şcheii Braşovului, Biserica Zlatna. Tot în sec. XIV-XV s-au zidit binecunoscutele mănăstiri din Peri (Maramureş), Prislop (Haţeg), Râmeţ (Alba) şi multe altele.

În aceste biserici şi mănăstiri vieţuiau preoţi ortodocşi, călugări şi călugăriţe, după cum reiese din actele vremii. Numărul mare de biserici şi de preoţi transilvăneni duce la concluzia că trebuia să existe, din cele mai vechi timpuri, şi episcopi care să sfinţească lăcaşurile de închinare sau să hirotonească pe cei ce urmau să slujească în ele.

„Evlavia și statornicia slujitorilor și fiilor Bisericii părinților noștri i-au așezat pe frunte coroana cea mai prețioasă în Ortodoxie - rangul de Patriarhie..." (Teoctist Arăpașu, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române între anii 1986 - 2007)

Întemeierea Patriarhiei Române

Urmarea revoluției din anul 1848 a fost unirea Moldovei şi a Țării Româneşti într-un singur stat, România. Această unire a adus cu sine o seamă de reforme şi în interiorul Bisericii. Astfel, în anul 1864, la 3 decembrie, a fost promulgat *Decretul Organic pentru înființarea unei autorități sinodale centrale*, prin care se urmărea realizarea unificării bisericeşti a Bisericii din Moldova şi Țara Românească. Acest act a proclamat Biserica Ortodoxă Română ca Biserică *autocefală*, prevăzând totodată şi formarea unui *sinod general* al întregii Biserici Ortodoxe Române.

De asemenea, în anul 1865, domnitorul Alexandru Ioan Cuza a acordat mitropolitului Nifon al Munteniei titlul de „mitropolit primat al României", adică primul mitropolit al țării, ca importanță.

Ca urmare a declarării autocefaliei, la 25 martie 1882, s-a sfințit pentru prima oară în Biserica noastră Sfântul şi Marele Mir, act pe care doar o Biserică autocefală îl putea face.

Apoi, în anul 1885, pe 25 aprilie, Patriarhul Ecumenic Ioachim al IV-lea a semnat *tomosul de recunoaştere a autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române*. Imediat după aceea, s-a comunicat tuturor Bisericilor Ortodoxe recunoaşterea autocefaliei Bisericii noastre.

Actul unirii Transilvaniei, Basarabiei şi Bucovinei cu România din 1918, prin care s-a creat statul român unitar, a dus iarăşi la o serie de schimbări în viața Bisericii. Ierarhii din ținuturile alipite au intrat în componența *Sfântului Sinod* din Bucureşti, iar la 18 decembrie 1919, a fost ales ca mitropolit primat Miron Cristea, unul din marii luptători pentru Unire. Imediat după aceea, au început lucrările de unificare bisericească, când s-a promulgat *Legea şi Statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Române*.

La 4 februarie 1925, Sfântul Sinod a hotărât ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la grad de *Patriarhie*, iar *mitropolitul primat* să fie ridicat la treapta de *patriarh*. „Legea pentru înființarea Patriarhiei" a fost promulgată la 25 februarie 1925, iar la 1 noiembrie 1925 a avut loc înscăunarea primului patriarh, Miron Cristea (1925-1939).

Pe plan religios, acest act a apărut ca urmare a desăvârşirii unității statale de la 1 decembrie 1918.

Miron Cristea, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române între anii 1925 - 1939

Dicționar

autocefalie - conducere de sine stătătoare a Bisericii, independență.

mitropolit primat - titlu dat primului mitroplit al unei țări, patriarh.

tomos - act.

Sfântul şi Marele Mir - este un ulei curat de măsline, amestecat cu vin natural şi 36 de plante şi uleiuri aromate, care se sfințeşte după o rânduiala solemnă, în primele trei zile din Săptămâna Patimilor. El se foloseşte la sfințirea bisericilor, altarelor şi la Taina Mirungerii, care se administrează fiecărui credincios o singură dată, după Botez. După Sfințire, Sfântul şi Marele Mir se împarte episcopiilor şi tuturor bisericilor ortodoxe din fiecare țară, devenind un vehicol purtător al harului Duhului Sfânt.

Repere cronologice

- 1848 - unirea Moldovei şi a Ţării Româneşti;
- 1864 - promulgarea „Decretului Organic pentru înfiinţarea unei autorităţi sinodale centrale", prin care s-a consfinţit autocefalia Bisericii Ortodoxe Române;
- 1865 - numirea mitropolitului Munteniei ca „mitropolit primat";
- 1882 - sfinţirea Sfântul şi Marele Mir pentru prima dată în Biserica noastră;
- 1885 - recunoaşterea de către Patriarhia Ecumenică a autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române;
- 1925 - ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rang de Patriarhie.

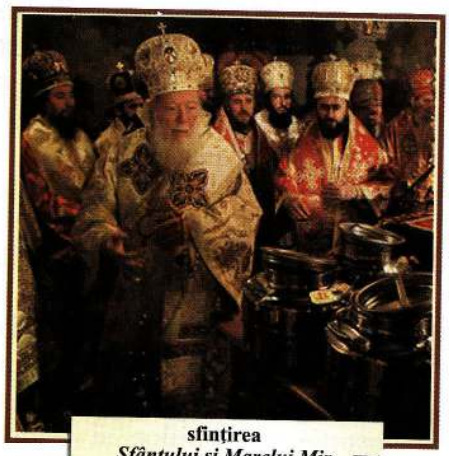

sfinţirea
Sfântului şi Marelui Mir

Aplicaţii

1. Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

După cucerirea Independenţei de Stat a României, a crescut şi prestigiul ei în afara graniţelor sale. A crescut însă şi autoritatea Bisericii noastre, încât era necesară acum recunoaşterea independenţei sau autocefaliei din partea Patriarhiei ecumenice.

La 9 martie 1882 s-a depus în Parlamentul României un proiect pentru reforma legii sinodale, prin care se exprima dorinţa ca mitropolitul primat să fie ridicat la treapta de patriarh al României, iar Episcopia Râmnicului să fie ridicată la rangul de Mitropolie, cu reşedinţa la Craiova, sub titlul de „Mitropolia Olteniei şi Noului Severin". La 25 martie 1882 s-a sfinţit pentru prima dată la noi Sfântul Mir, în catedrala Mitropoliei din Bucureşti.

În aprilie 1885, mitropolitul primat Calinic Miclescu a trimis o scrisoare patriarhului prin care îi aducea la cunoştinţă proclamarea autocefaliei Bisericii noastre, cerând doar recunoaşterea ei, potrivit rânduielilor canonice ale Bisericilor Răsăritului.

Patriarhul Ioachim a răspuns mitropolitului primat şi ministrului Cultelor, la 25 aprilie 1885, arătând că a luat în considerare, împreună cu membrii Sinodului său, cererea Bisericii Ortodoxe Române, prin care o recunoştea ca autocefală. S-a dat, în aceeaşi zi, Tomosul de autocefalie, semnat de patriarh şi de 10 membri ai Sinodului patriarhal. Tot atunci s-a comunicat tuturor Bisericilor Ortodoxe surori recunoaşterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române. În felul acesta, după lupte şi frământări care au durat aproape un sfert de veac, Biserica noastră a intrat în rândul Bisericilor autocefale, cu care păstra unitatea dogmatică şi canonică, aducându-şi contribuţia la ridicarea prestigiului întregii Ortodoxii.

Despre ce act important este vorba? Cui a fost adresat şi care a fost urmarea emiterii lui?

_____
_____
_____

2. La 25 aprilie 1885 s-a dat *Tomosul de autocefalie.*

Bazându-te pe fragmentul de mai sus, scrie ce reprezintă *autocefalia* pentru Biserica Ortodoxă Română.

_____
_____
_____

3. Organizaţi o discuţie privind legătura dintre unirea Ţărilor Române şi evoluţia structurii administrative a Bisericii Ortodoxe **şi** ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rang de Patriarhie, precum şi consecinţele acestor evenimente asupra vieţii religioase, culturale şi sociale a românilor. Folosiţi şi informaţiile primite la orele de istorie.

4. Ce raporturi există între Biserica noastră şi celelalte Patriarhii şi Biserici Ortodoxe?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

„Şi apostolii şi preoţii s-au adunat ca să cerceteze despre acest cuvânt." (Fapte 15, 6)

Organizarea actuală a Bisericii Ortodoxe Române

Prea Fericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Biserica Ortodoxă Română este una dintre bisericile autocefale ale creştinismului ortodox. Majoritatea românilor aparţin Bisericii Ortodoxe Române, dar biserica are şi credincioşi de alte naţionalităţi (romi, ucrainieni etc.). Ea păstrează unitatea dogmatică, canonică şi a cultului cu toate Bisericile Ortodoxe.

Biserica Ortodoxă Română este organizată ca Patriarhie, cu titulatura de Patriarhia Română.

Cea mai înaltă autoritate a ei pentru toate problemele dogmatice, canonice şi pentru cele bisericeşti este *Sfântul Sinod*. Acesta se compune din **patriarh**, care este preşedinte, şi **arhiereii** în funcţiune (mitropoliţi, arhiepiscopi, episcopi, episcopi vicari şi arhierei vicari). Între sesiunile *Sfântului Sino*d, problemele ivite sunt discutate şi rezolvate de **Sinodul Permanent**, alcătuit numai din Patriarh şi mitropoliţii în funcţiune.

Un alt organ al Bisericii Ortodoxe Române, care se ocupă cu problemele administrative şi economice, este **Adunarea Naţională Bisericească**, compusă din câte trei reprezentanţi ai fiecărei eparhii (un cleric şi doi mireni).

Organul suprem administrativ, atât al **Sfântului Sinod**, cât şi al **Adunării Naţionale Bisericeşti** este **Consiliul Naţional Bisericesc**, alcătuit din *doisprezece membri ai Adunării Naţionale Bisericeşti*, câte un cleric şi câte un mirean din fiecare mitropolie.

Alegerea patriarhului, a mitropoliţilor şi a episcopilor se face prin vot secret de către Sfântul Sinod, după consultarea clerului şi a mirenilor, prin organismele bisericeşti, în termen de cel mult 60 de zile de la vacantarea scaunului respectiv.

Părţile constitutive şi organele locale ale Bisericii Ortodoxe Române sunt:

Mitropolia, adică unitatea canonică şi administrativă formată din 2 sau 3 eparhii, condusă de un **mitropolit**. În prezent, în Biserica noastră sunt şase mitropolii.

Eparhia este o unitate teritorială bisericească condusă de un **episcop** sau **arhiepiscop**, ce cuprinde un număr de câteva sute de parohii, precum şi mănăstirile de pe teritoriul respectiv. Atunci când eparhia este condusă de un *episcop* ea se numeşte *episcopie*, iar când este condusă de un *arhiepiscop*, se numeşte *arhiepiscopie*. Până acum, în Biserica Ortodoxă sunt **cincisprezece arhiepiscopii** şi **douăzecişişase episcopii.**

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Protopopiatul este o circumscripţie administrativă bisericească formată din mai multe parohii, condus de un **protopop**. În România sunt 170 de protopopiate.

Parohia este comunitatea bisericească comdusă de un **preot paroh.** Numărul parohiilor se ridică la aproximativ 15.000.

Mănăstirea este o comunitate formată din *călugări* şi *cei ce se pregătesc de călugărie* (fraţi), condusă fiind de un **stareţ**, ajutat de un *consiliu duhovnicesc*.

Aflați mai mult!

◐ Mitropoliile din *Biserica Ortodoxă Română*:

- *Mitropolia Munteniei şi Dobrogei;*
- *Mitropolia Moldovei şi Bucovinei;*
- *Mitropolia Ardealului;*
- *Mitropolia Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului;*
- *Mitropolia Olteniei;*
- *Mitropolia Banatului.*

◐ Biserica noastră deține trei mitropolii în afara granițelor țării, patru arhiepiscopii şi şase episcopii, după cum urmează:

- *Mitropolia Basarabiei;*
- *Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale şi de Nord;*
- *Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale şi Meridionale;*
- *Arhiepiscopia Chişinăului;*
- *Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Europei Occidentale;*
- *Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Germaniei*
- *Arhiepiscopia Ortodoxă Română a celor două Americi;*
- *Episcopia Ortodoxă Română a Italiei;*
- *Episcopia Ortodoxă Română a Spaniei şi Portugaliei;*
- *Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord;*
- *Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria;*
- *Episcopia Ortodoxă Română din Serbia şi Muntenegru;*
- *Episcopia Ortodoxă Română a Australiei şi Noii Zeelande.*

◐ Patriarhii României:

- 1925 - 1939 → Miron Cristea;
- 1939 - 1948 → Nicodim Munteanu;
- 1948 - 1977 → Justinian Marina;
- 1977 - 1986 → Iustin Moisescu;
- 1986 - 2007 → Teoctist Arăpaşu;
- din anul 2007 → Daniel Ciobotea.

Aplicații

1. Enumeră cele trei organe de conducere ale *Bisericii Ortodoxe Române*.

_____

_____

_____

_____

2. Explică ceea ce în textul lecției este scris cu roşu.

_____

_____

_____

3. Specifică părțile constitutive ale *Bisericii Ortodoxe Române*, precum şi organele de conducere ale acestora.

_____

_____

_____

4. Identifică diferențele dintre *mitropolie* şi *eparhie*; *episcopie* şi *arhiepiscopie*.

_____

_____

_____

5. Indică pe hartă mitropoliile existente în Biserica Ortodoxă Română.

6. Completează spațiile punctate cu informația corespunzătoare:

Preotul parohiei din care fac parte este Preacucernicul Părinte .....

În fruntea mitropoliei noastre se află *Înalt Prea Sfințitul Părinte Mitropolit* ..... .

Patriarhul României este *Preafericitul Părinte* ..... .

Notițe

Lectură

STATUTUL
PENTRU ORGANIZAREA ŞI FUNCȚIONAREA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
DISPOZIȚII GENERALE

Art.1 Biserica Ortodoxă Română este comunitatea creştinilor ortodocşi, clerici, monahi şi mireni, constituiți canonic în parohii şi mânăstiri din eparhiile Patriarhiei Române aflate în interiorul şi în afara granițelor României, care mărturisesc pe Dumnezeu în Sfânta Treime, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, pe temeiul Sfintei Scripturi şi al Sfintei Tradiții, şi participă la viața Bisericii prin aceleaşi Sfinte Taine, slujbe liturgice şi rânduieli canonice.

Art.2 (1) Biserica Ortodoxă Română, de origine apostolică, este şi rămâne în comuniune şi unitate dogmatică, liturgică şi canonică cu Biserica Ortodoxă universală.

(2) Biserica Ortodoxă Română este autocefală şi unitară în organizarea şi în lucrarea sa pastorală, misionară şi administrativă.

Art.3 (1) Biserica Ortodoxă Română are conducere sinodală ierarhică, potrivit învățăturii şi canoanelor Bisericii Ortodoxe şi tradiției sale istorice.

(2) Biserica Ortodoxă Română se administrează în mod autonom prin organisme proprii reprezentative, constituite din clerici şi mireni, potrivit Sfintelor Canoane, dispozițiilor prezentului Statut şi altor dispoziții ale autorității bisericeşti competente.

Art.4 (1) Biserica Ortodoxă Română este autonomă față de Stat şi față de alte instituții.

(2) Biserica Ortodoxă Romana stabileşte relații de dialog şi cooperare cu Statul şi cu diferite instituții pentru împlinirea misiunii sale pastorale, spiritual-culturale, educaționale şi social-filantropice.

Art.5 (1) Biserica Ortodoxă Română cuprinde pe creştinii ortodocşi din țară şi pe creştinii ortodocşi români din afara granițelor țării, precum şi pe cei primiți canonic în comunitățile ei.

(2) Biserica Ortodoxă Română este națională şi majoritară potrivit vechimii apostolice, tradiției, numărului de credincioşi şi contribuției sale deosebite la viața şi cultura poporului român. Biserica Ortodoxă Română este Biserica neamului românesc.

Naşterea Domnului

1. Citind cu atenţie textul de mai jos, argumentează, în scris, de ce Biserica a rânduit ca înainte de sărbătoarea *Naşterii Domnului* (între 15 noiembrie şi 25 decembrie) să fie o perioadă de post.

Postul creştin este unul din mijloacele prin care credincioşii dobândesc treptat virtuți: cumpătare, răbdare, bunătate, curăție trupească şi sufletească. Postul presupune un exercițiu complex şi foarte eficient de educare a voinței. Cine posteşte trebuie să se abțină, să se înfrâneze de bunăvoie de la hrănirea trupului cu anumite mâncăruri şi băuturi, numite în limbaj popular „de frupt" sau „de dulce" şi de la întunecarea sufletului cu gânduri şi fapte rele. Scopul postului este curățirea de păcate şi viețuirea după poruncile dumnezeieşti.

Postul creştin nu este numai un simplu exercițiu de stăpânire a poftelor aducătoare de păcate. Acesta are în centrul său pe Domnul nostru Iisus Hristos, deoarece Lui Îi este închinat. Creştinul posteşte pentru Hristos, ca împreună cu Hristos să rămână şi în viața pământească şi în cea de dincolo de moarte. Postul creştin are menirea de a înălța spiritual pe tot omul care prin post aduce jertfă de laudă şi de mulțumire Mântuitorului. **Postul este arma creştinului împotriva ispitelor trupeşti şi sufleteşti, este mijlocul de întărire a credinței, de exersare a milosteniei şi de dobândire a smereniei creştine.**

El trebuie unit cu rugăciunea şi milostenia deoarece prin rugăciune şi milostenie hrănim şi întărim sufletul nostru cu iubirea față de Dumnezeu şi de aproapele. În timpul postului creştinul se roagă mai mult şi mai intens lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor, pentru dobândirea virtuților, pentru sănătate şi linişte sufletească. Din economiile rămase în post, creştinul face milostenie. Postul fără milostenie nu are valoare. Prin grija față de cei aflați în suferință, creştinul care posteşte dobândeşte altruism şi bunătate.

Însuşi Mântuitorul a practicat postul şi a subliniat valoarea şi puterea postului unită cu rugăciunea. Sfânta Scriptură ne spune că după scoaterea demonilor dintr-un bolnav, Domnul nostru Iisus Hristos a spus Apostolilor: Acest neam de demoni, cu nimic nu poate ieşi, decât numai cu rugăciune şi cu post (Marcu 9,29).

Urmând învățăturii Mântuitorului, au practicat postul şi rugăciunea şi Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți, călugării, creştinii cu o viețuire exemplară. Postul s-a menținut în Biserică până astăzi, fiind un principal mijloc de purificare sufletească şi trupească.

2. Pornind de la afirmaţia Sfântului Ioan Gură de Aur: *Sărbătoarea creştină este arătarea faptelor bune şi a evlaviei sufletului*, descrie viaţa religioasă a unui bun creştin în perioada sărbătorii Naşterii Domnului.

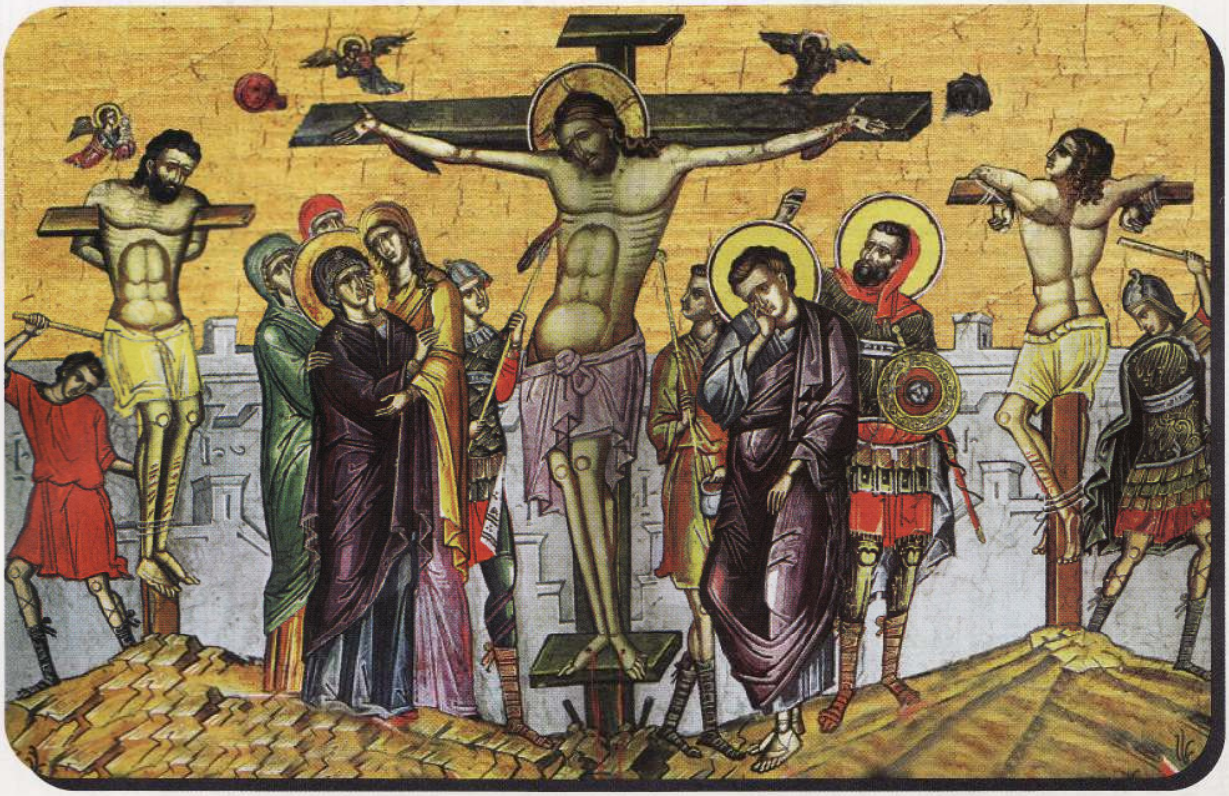

Săptămâna Patimilor - momente de meditaţie creştină

Motto:

Când un copil se află în sânul mamei, se simte bine. El nu cunoaşte alt univers. Bineînțeles, nu ştie prea bine pentru ce îi cresc ochi, mâini, picioare inutile...

Şi vine ziua în care este smuls cu brutalitate din ceea ce este pentru el lumea. Noi numim aceasta o naştere. Dar, pentru el, este o moarte. Urlă de groază.

Curând îşi dă seama că trăieşte în continuare. Admirabil adaptat la noua lume în care află. Ochii săi, brațele sale, picioarele sale inutile, iată că acum le înțelege: toate acestea, în mod irezistibil, îl pregăteau pentru noua viață. Iar cu ochii săi, în sfârşit, o priveşte pe mama sa, care nu-l părăsise niciodată, dar a cărei față abia acum o descoperă.

Aşa este lumea noastră. Aşa este viața noastră.

Universul este un sân uriaş. Pântecele vast în care omul prinde încetul cu încetul chip omenesc. Bineînțeles, ne simțim bine, ca la noi acasă. Dar suntem nedumeriți. Tragem cu noi, ca nişte picioare şi brațe inutile, dorințe de viață infinită, de iubire nebună şi de fraternitate obsolută. Şi, în ciuda a toate, această dorință imensă de fericire.

Într-o zi, universul îl va naşte în sfârşit pe omul ajuns la termen: noi numim aceasta moarte. Dar Dumnezeu o numeşte naştere.

Cu lacrimi, cu lacrimi de bucurie vom descoperi că totul, absolut totul în viața noastră omenească, iubirile noastre umile, eşecurile şi lacrimile noastre, marile noastre bucurii, marea şi inutila noastră suferință, toate ne-au pregătit admirabil pentru această viață nouă. Nimic nu va fi pierdut.

Şi vom descoperi chipul lui Dumnezeu, aşa cum descoperă un copil chipul mamei sale, care nu l-a părăsit niciodată.

Această mare naştere a început. Hristos a îndurat primele dureri ale ei. Moartea e moartă!

Acest lucru îl numim ***Paşte*** *sau* ***Înviere****.*

Trecerea de la moarte la viață.

(J.M. de Poncheville)

E ziua învierii
Şi clopotele trag
Bătrânii stau pe prispe
Iar unii stau în prag.

Cei tineri şi copiii
Ieşind gătiţi la drum
Se duc ca să ciocnească
La cimitir acum.

Mireasma cea de taină
A sfintei sărbători
Se simte din tămâie,
Din iarbă şi din flori.

Livezile se-mbracă
Într-un frumos veşmânt
Şi toate par acuma
Mai nouă pe pământ.

Aproape de altarul
Bisericii de lemn,
Un copilaş aduce
Făclii şi untdelemn.

Sărută sfânta cruce
La proaspătul mormânt,
Apoi îngenunchează
Şi plânge suspinând.

Când clopotele sună
Cu dangătul voios
Orfanul lângă cruce
Suspină dureros.

Fiind el în durere
Cu totul adâncit,
Din sunetul de clopot,
Un glas a auzit:

„Nu plânge azi, copile,
Şi nu fi supărat,
Că, iată, sunt cu tine,
Hristos a înviat!"

Era vorbirea dulce
A maicii din mormânt
Gonindu-i întristarea
Din pieptul lui înfrânt.

S-a ridicat îndată
Cu sufletul uimit
Şi căuta să vadă
Pe care i-a grăit.

Atuncea din altarul
Cu zidul afumat
Văzu zâmbind pe Domnul
Cu trupul înviat.

S-a luminat la suflet
De chipul Lui cel blând
Şi, lepădând durerea,
A zis aşa în gând:

„Atuncea dacă Domnul
Aici a înviat
Însemnă că şi mama
Cu Dânsul s-a sculat".

Zicând aşa cu gândul,
S-a închinat smerit
Şi sărutând mormântul
Spre casă a pornit!

La vatra părintească
Sta singur singurel,
Căci tatăl lui, sărmanul,
Murise în război.

Dormea la cei de-aproape
Iar ziua alerga
La casa cea pustie
Şi deseori plângea.

Acum, de înviere,
Venind acasă iar
A început orfanul
Să plângă cu amar.

Dar clopotul s-aude
La cimitir sunând
Şi iarăşi glasul maicii
S-aude iar zicând:

„Nu plânge azi, copile,
Şi nu fi supărat,
Eu sunt şi-aici cu tine,
Hristos a înviat!"

De-atunci orfanul nostru
A încetat cu plânsul
Şi orice clopot sună
Îl mângâie pe dânsul!

Lumina Sfântă de la Ierusalim

Locul unde se petrec faptele este mormântul Domnului, care se află în rotonda mare din partea de vest a Bisericii Sfântului Mormânt. În jurul Mormântului Domnului se află patru altare creştine, aşezate după ordinea lor istorică şi orientate spre cele patru puncte cardinale: La răsărit se află Biserica mare a învierii, aparţinând ortodocşilor; La sud se află altarul armenilor; La vest se află altarul copţilor; La nord se află altarul catolicilor.

Dovadă incontestabilă a dreptei credinţe, ***Sfânta Lumină*** *se aprinde în fiecare Sâmbătă Mare, între orele 12,30 13,30, numai la altarul ce aparţine ortodocşilor, fapt care, chiar dacă a fost contestat în trecut, astăzi se pare că este recunoscut de toată lumea.*

Încă din noaptea Vinerii Mari, după prohod, câţiva poliţişti necreştini (un turc, un arab, un reprezentant al statului Israel) verifică toate obiectele din interiorul Sfântului Mormânt, inclusiv lespedea, să nu aibă vreo sursă de foc. De asemenea, arhiereul grec care presară vată pe Mormântul Domnului este controlat corporal. Se sting toate luminile, se încuie şi se sigilează uşa Sfântului Mormânt, care va rămâne în paza gardienilor. A doua zi credincioşii se adună în Biserica Învierii, având în mâini mănunchiuri de câte 33 de lumânări, după numărul anilor pe care i-a trăit pe pământ Iisus Hristos. De la Bethleem vin câteva sute de arabi ortodocşi, care înconjoară Sfântul Mormânt, rugându-se cu voce tare. Cântă cu toată puterea, acompaniaţi de tobe. Toboşarii stau cocoţaţi pe umerii celorlalţi, care dansează nebuneşte în jurul Sfântului Mormânt. De la sediul Patriarhiei Ortodoxe a Ierusalimului începe o procesiune impresionantă, care îl are în frunte pe patriarhul însuşi. Se opresc în faţa Sfântului Mormânt pecetluit, apoi îl înconjoară de trei ori, după care patriarhul împreună cu cei care slujesc se retrag în altarul bisericii ortodoxe. în jurul orelor 12, patriarhul îşi scoate veşmintele cu care slujeşte, rămânând doar într-un veşmânt alb (stihar), cu mânecuţe, brâu şi patrafir (epitrahil). În faţa Sfântului Mormânt este

controlat, ca nu cumva să aibă vreo sursă de foc, de către poliţişti necreştini, în prezenţa reprezentanţilor oficiali ai armenilor, copţilor şi catolicilor. Apoi patriarhul rupe peceţile şi intră, însoţit de un arab musulman, în prima încăpere, numită Capela Îngerului. În vreme ce musulmanul rămâne în această încăpere, Patriarhul intră singur în cea de-a doua încăpere, îngenunchează în faţa lespedei Sfântului Mormânt şi începe să se roage. În timpul acestei rugăciuni vatra şi lespedea par să fie cuprinse de sclipiri ca de rouă. La un moment dat, după câteva minute, se poate observa o scânteie luminoasă ca de fulger rostogolindu-se în zig-zag prin cupola mare a bisericii. Coboară apoi ca un glob de lumină ce se sfarmă în mii de bucăţi, apoi intră înlăuntrul Mormântului ca o rază subţire, se coboară asupra lespedei şi aprinde vata presărată deasupra. Patriarhul adună cu mâinile goale vata aprinsă de o flacără galben-verzuie, o pune în două cupe de aur şi revine în Capela îngerului. în prezenţa musulmanului, aprinde două buchete mari de 33 de lumânări şi iese cu ele în faţa Sfântului Mormânt. Candelele de deasupra, ca şi o parte din lumânări şi sfeşnice, se aprind singure. Câţiva diaconi îl iau pe patriarh şi îl conduc către altar, prin îmbulzeala dezlănţuită a mulţimii. În câteva clipe lumânările tuturor sunt aprinse. Biserica e asemenea unei flăcări vii.

Dintre multele mărturii...

- *În anul 1580, în timpul Patriarhului Sofronie al Ierusalimului, s-a întâmplat următoarea minune: Lumina Sfântă a ieşit printr-un stâlp de piatră despicat, din următorul motiv: armenii erau în acel timp rău intenţionaţi faţă de ortodocşi. Ei au promis să dea guvernatorului Ierusalimului o sumă foarte mare de bani ca el să intervină şi să împiedice pe Patriarhul Ortodox să intre în Biserica Învierii în Sfânta şi Marea Sâmbătă. Din cauza lăcomiei, guvernatorul a ascultat şi a poruncit să se facă aşa. Astfel numai armenii, cu mare veselie, au intrat în Biserică nădăjduind să primească Lumina Sfântă, în timp ce ortodocşii stăteau cu Patriarhul afară în curte şi plini de mâhnire, lângă o coloană de piatră, rugau pe Dumnezeu cu inimile pline de căinţă să-şi arate mila îndurării Sale. În timpul rugăciunii lor, sus pomenita coloană s-a despicat şi Lumina Sfântă a ieşit prin ea. Văzând aceasta, Patriarhul s-a ridicat repede şi închinându-se cu evlavie a aprins lumânările pe care le avea în mâna sa şi a împărţit lumina ortodocşilor spre sfinţirea lor. Când au văzut minunea, portarii mahomedani au deschis imediat porţile Bisericii. Patriarhul şi mulţimea au intrat în Biserică cântând: **„Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru..."**, şi apoi a fost celebrată Sfânta Liturghie. Ca urmare a acestei minuni, unul dintre acei portari mahomedani ai Bisericii a mărturisit tare pe Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu şi a crezut în El. Dar când au auzit aceasta foştii săi coreligionari (mahomedanii) s-au umplut de mânie şi l-au ars în curtea sfântă şi, în acest fel, a primit o moarte de martir.*
- ***Diodorus I,** timp de 19 ani patriarh ortodox al Ierusalimului (1981-2000), mărturisea chiar înaintea Sfintelor Paşti din anul 1998: „Îmi găsesc cu greu drumul prin întuneric spre camera interioară, unde îngenunchez. Mă rog. Câteodată aştept câteva minute, dar de obicei minunea se întâmplă imediat după ce am terminat de spus rugăciunile. Din mijlocul pietrei pe care a fost culcat Iisus Hristos se revarsă o lumină nedefinită, de obicei de culoare albăstruie, dar culoarea se poate schimba în multe nuanţe. Oricât aş încerca, ea nu poate fi descrisă în cuvinte omeneşti. Lumina răsare din piatră ca şi ceaţa care se ridică deasupra unui lac. Pare a fi acoperită de un nor, dar de fapt este lumina. Se comportă diferit în fiecare an. Uneori acoperă piatra, alteori luminează tot Mormântul, astfel încât oamenii de afară văd tot Mormântul plin de lumină. Lumina nu arde! Niciodată nu mi-am ars barba în toţi cei 16 ani de când sunt patriarh al Ierusalimului şi am primit Lumina Sfântă! Are o altă consistenţă, diferită de flacăra lumânării. Minunea mă copleşeşte în fiecare an. Adeseori sunt icoane care plâng atunci când cerul vrea să arate că ne este aproape. Avem atâţia sfinţi pe care Dumnezeu i-a înzestrat cu multe daruri duhovniceşti. Dar nici una dintre minunile acestea nu este atât de pătrunzătoare ca Sfânta Lumină. E ca o Taină. Face Învierea lui Hristos atât de prezentă, atât de aproape de noi".*
- ***Vadjin Nuseibe**, musulman, paznicul Bisericii Sfântului Mormânt, în anul 2001: „Da, sunt musulman. Rădăcinile mele sunt în Medina, ne-am stabilit în Ierusalim prin sec. VII, venind din Arabia. Atunci când musulmanii au intrat în Ierusalim, califul Omar a primit, odată cu cheile oraşului, şi cheia Bisericii Sfântului Mormânt. Califul a dat-o strămoşilor familiei mele. De atunci la Biserica Sfântului Mormânt stau de pază numai cei din neamul nostru. De 1363 de ani! În fiecare zi deschid Biserica la ora 4. Cheia aceasta datează din anul 1524. Cântăreşte o jumătate de kilogram şi are 50 de cm lungime. Închid de fiecare dată Biserica la ora 19 fix. Asta e treaba mea. Curăţ încuietorile de 3 ori pe săptămână. E uşor. Sunt de meserie inginer în mecanisme electronice. Am lucrat în domeniul acesta 15 ani. Am multe griji când se apropie Paştile. Controlez totul. Eu însumi încui uşa mormântului cu mâinile mele! Înţelegeţi? Se întâmplă ca musulmanul Vadjih Nuseibe să fie martor adevărat al Miracolului Creştin al pogorârii Sfintei Lumini!... Aşadar, voiam să spun că lucrul cel mai important al muncii mele este să nu permit nimănui să intre în Biserică sau să rămână după ora 19. Uneori cer pentru asta ajutorul poliţiei".*

după Preot Ioan, *Cuvânt către creştinii ortodocşi despre Cele trei Mari Minuni din Biserica Ortodoxă*
(Bibliografia menţionată de autor: *Lumina sfântă de la Ierusalim*, Episcopul Auxentios al Foticeii; *Cele trei mari mistere vizibile şi incontestabile din Biserica Ortodoxă*, Protosinghelul Ioachim Pârvulescu, starețul Mănăstirii Lainici.)

1 EVALUARE

Credința creștină

Calificativ:

Citește cu atenție textul, scrie într-o frază mesajul pe care-l transmite și explică semnificația poziției mâinii și a degetelor în timp ce se face *semnul Sfintei Cruci.*

Pe lângă o biserică de trec, mă închin, mărturisindu-mi credința și Îl salut pe Dumnezeu. Cum poți să treci pe lângă Dumnezeu fără să-L saluți? E scris în vreo carte acest lucru? Nu. Dar de ce ar trebui să fie scris undeva că trebuie să-L salut pe Dumnezeu? Fac aceasta pentru că așa simt că e normal când trec pe lângă locul, pe lângă clădirea în care știu că locuiește Dumnezeu. Să nu credeți că nu știm că Dumnezeu e pretutindeni. Știm prea bine, căci dacă n-am ști, L-am localiza numai într-o singură biserică. Dar Dumnezeu fiind pretutindeni, există și în biserică. Și fiindcă e biserică, acolo mai ales trebuie să existe ca un loc în care așteaptă. Prin alte locuri, Dumnezeu lucrează, supraveghează, mângâie, pedepsește, dar în biserică, așteaptă. Așteaptă să fie căutat, să fie întrebat, să I se ceară, să fie chemat. N-avem timp să intrăm totdeauna înăuntru, dar fiindcă știm de ce stă Dumnezeu înăuntru, Îi trimitem în treacăt un salut și o cerere (rugăciune).

(după Antonie Plămădeală, Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă)

1

Mai întâi, ducem mâna la frunte mărturisind credința în _____ Cel _____ în ființă și _____ în Persoane, Care locuiește _____, și spunem _____

2

Apoi, ducem mâna la piept, mărturisind credința în _____ Care a venit din ceruri pe _____, S-a făcut _____, a pătimit și S-a _____ și a _____ pentru mântuirea lumii.

3

Apoi, ridicăm mâna la umărul drept, mărturisind prin aceasta că, după Înviere, Mântuitorul S-a _____ la ceruri și a stat de-a _____ Tatălui.

4

Apoi, în timp ce ducem mâna la umărul stâng, spunem _____

Atingând umerii și pomenind pe Sfântul Duh mărturisim că după Înălțarea la Cer a Domnului, _____ a fost trimis în lume ca să facă prezentă și să continue, prin Biserică și prin Sfintele _____, lucrarea mântuitoare a lui _____ și să _____ pe oameni și întreaga creație.

5

La sfârșit spunem _____ care înseamnă _____. Prin aceste cuvinte exprimăm cu tărie că tot ce am mărturisit când am făcut semnul Sfintei Cruci este credința și nădejdea după care ne conducem în fiecare zi.

Prin cele două degete lipite de podul palmei mărturisim că Iisus Hristos este _____ adevărat și _____ adevărat. El S-a făcut Om din _____ pentru oameni, unindu-Se cu lumea pentru ca să dea viață _____ lumii.

Prin cele trei degete unite într-un punct mărturisim credința în _____, Dumnezeu fiind _____ în Ființă și _____ în Persoană.

Astfel, creștinul ortodox se închină ***Tatălui,*** *Care* ***voiește*** *mântuirea lumii,* ***Fiului,*** *Care* ***săvârșește*** *mântuirea coborând în lume, făcându-Se om, ca să ridice lumea din păcat și din moarte, și* ***Duhului Sfânt,*** *Care* ***desăvârșește*** *mântuirea lumii, sfințind-o.*

2 EVALUARE

Trăirea învățăturii creștine

Calificativ:

Completează tabelul următor:

	Învățături	Concluzii personale / punerea în practică
Pilda viței şi a mlădiței		
Pilda semănătorului		
Pilda neghinei		

3 EVALUARE

Exprimarea învățăturii creștine

Calificativ:

1 Completează schemele:

a)

..... care este ca un .....
.....
.....
.....
.....

Biserica văzută din lateral

..... arată iubirea lui Hristos, care .....
.....
.....

Are formă de corabie, pentru că este corabia ..... care duce pe oameni spre Împărăția .....

Biserica are altarul spre Răsărit, pentru că .....
.....
.....

b)

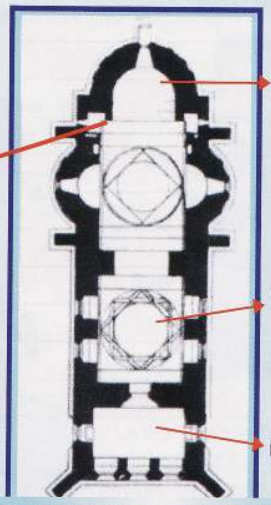

Biserica văzută de sus: secțiune

..... este peretele pe care se găsesc multe icoane și care desparte ..... de .....
.....

..... este cea mai importantă parte a unei biserici.

.....

..... unde se păstrează cristelnița

2 Comentează:

Dacă nu te închini icoanei, nu te închini nici Fiului lui Dumnezeu care este icoana cea vie a nevăzutului Dumnezeu. (Sfântul Ioan Damaschin)

4 EVALUARE

Sfânta Scriptură - izvor de înțelepciune și iubire

1 Studii de caz

A) *Roxana este o fată foarte neastâmpărată. Frumoasă și inteligentă, ea e mândră de calitățile ei și râde de cei din jur, care nu sunt, crede ea, pe măsura așteptărilor sale.*

Distractivă și amuzantă, nu ratează nici un eveniment ce presupune sărbătoriri cu muzică, dans și alte plăceri.

De câtva timp are un prieten, Ovidiu, care e „prințul" cartierului. El este înconjurat de băieți de „bani gata", cu mașini scumpe și multe relații. Când îi vezi urcându-se în mașini, parcă toată lumea e la picioarele lor. Majoritatea colegilor sunt invidioși pe felul de viață pe care-l duc Roxana și grupul ei...

Iarna a trecut și o veste de necrezut se răspândește prin toată școala: Roxana a născut un băiețel și, pentru că Ovidiu și toată familia ei s-au revoltat, ea l-a dus la un orfelinat. Oare ce viitor va avea micuțul?

Întrebări posibile:

a) Care sunt momentele în care a greșit Roxana?
b) Dacă un prieten de-al tău s-ar comporta ca Ovidiu, ce sfaturi i-ai da?
c) Dacă o prietenă bună s-ar comporta ca Roxana, tu cum te-ai comporta față de ea?
d) Dacă ai fi în locul părinților Roxanei, ce atitudine ai avea față de Roxana, față de Ovidiu, față de copil?

B) *Familia Sărăcuțu are zece copii, toți frumoși și cuminți. În casa lor e mereu mișcare. Mai tot timpul acolo cineva se joacă, își face temele, cântă sau face treabă.*

Peste agitația copiilor plutește însă o umbră de neliniște. Până mai ieri, domnul Ioan, lucra împreună cu doamna Maria, soția sa, la fabrica din apropiere. Acum fabrica s-a închis și amândoi au ajuns șomeri. Banii pentru cheltuieli sunt tot mai puțini, nu mai ajung de la o lună la alta. Datoriile la asociația de locatari, la curentul electric, la vecini, cresc de la o zi la alta încât... toți din familie simt cum amenințarea lipsurilor îi apasă tot mai mult.

Pentru moment, o soluție pe care au găsit-o pentru a ieși din această situație este să trimită trei dintre copiii lor, Ionel, Cristina și Felicia, la orfelinat. Acolo, gândesc ei, li se vor asigura cele de trebuință, hrană, îmbrăcăminte și educație, până ce această perioadă grea în care se află familia va trece.

Întrebări posibile

Crezi că familia Sărăcuțu ar fi putut găsi a altă soluție pentru a ieși din impas? Care ar fi?

C) *Florin a venit din nou cu vânătăi pe față la școală. E trist și își ține privirea mereu în pământ de parcă ar vrea să treacă neobservat de nimeni prin clasă.*

Îi știm cu toții povestea: tatăl său consumă alcool cu prietenii, cheltuind banii familiei, face mereu scandal în casă, îi bate și-i alungă pe Florin și pe mama sa, care e bolnavă, tot mai bolnavă...

Astăzi nu facem ore. Toți colegii din clasă, împreună cu doamna dirigintă, mergem la înmormântarea mamei lui Florin. Trebuie să fim alături de colegul nostru în aceste clipe grele. Am cumpărat o coroană de flori și, tăcuți, ne îndreptăm spre capela bisericii din cartier...

O dată cu trecerea timpului, tatăl lui Florin este din ce în ce mai des văzut în stare de ebrietate, însoțit de veșnicii săi prieteni. Deseori, dimineața, când traversăm parcul din apropierea școlii, îl vedem pe tatăl lui Florin dormind pe câte o bancă, având hainele șifonate și murdare. Eu cel puțin, ocolesc aleea cu banca unde doarme acesta mereu, pentru că am un sentiment de rușine și teamă, privindu-l...

Florin refuză orice discuție referitoare la tatăl său, care între timp a ajuns la închisoare. Doamna dirigintă s-a străduit timp de câteva săptămâni și a reușit să-i găsească lui Florin un loc în orfelinatul din apropiere.

De acum va fi mai bine, mai rău? Cine știe?

Întrebări posibile:

a) Dacă ai fi fost în locul lui Florin tu cum te-ai fi comportat față de părinți?
b) Dacă ai fi fost coleg cu Florin ce atitudine ai fi avut față de el?
c) Soluția găsită de dirigintă este unică? Motivează.
d) Ce părere ai despre părinții care interzic copiilor lor să consume alcool (inclusiv la petreceri)?
e) În ce situație te conformezi unor reguli de conduită: când îți sunt explicate sau când îți sunt impuse prin imperativul „Nu ai voie"?

D) *E duminică. După ce luăm parte la slujba Sfintei Liturghii și primim binecuvântarea preotului pentru ceea ce avem de gând să facem, împreună cu Bogdan, fratele meu, ne îndreptăm către spitalul județean.*

Odată ajunși aici, căutăm secția Chirurgie. Îndrumați de medicul de gardă ajungem la salonul unde se află prietenul nostru Teodor, într-o postură inedită: întins la orizontală, cu un picior ghipsat ridicat cu o sfoară trecută peste un scripete ce se află la capătul patului, imobilizat în așternuturile albe. Între două noptiere pline de medicamente, Teodor e într-un total contrast cu imaginea pe care o aveam noi despre el: dinamic, fără astâmpăr, așa cum îl știm dintotdeauna. Ce ghinion pe el cu acel conducător auto imprudent care l-a accidentat tocmai pe trecerea de pietoni!

- Ce faci, Teodor, e mai bine?

Teodor deschide ochii și, palid, zâmbește strengărește:

E mult mai bine. Încă vreo câteva zile și mă vor externa. De-abia aștept să primesc vizite la domiciliu, m-am săturat de atmosfera asta de spital.

- Uite, ți-am adus aici niște mere, o sticlă cu suc de fructe și prăjituri cu frișcă.

- Mulțumesc pentru tot ce mi-ați adus. Nu știu unde să le pun, căci uitați-vă am noptiera plină cu „bunătăți"!

- Dacă așa stau lucrurile, fă și tu milostenie; poate sunt și alți oameni din salon care și-ar dori câte ceva!

- Chiar așa o să fac. Bătrânul care stă pe patul de alături n-are pe nimeni, așa că am să-i dau și lui câte ceva, să-l mai îndulcesc puțin.

- Bună idee. Cum e cu piciorul tău?

- Durerile s-au mai micșorat. Când a început ieri să plouă m-au cam chinuit, în rest, slavă Domnului, e bine. Măi fraților, nici nu știți ce bucurie mi-ați făcut că ați venit să mă vedeți. O zi aici fără o vizită, e o veșnicie. Chiar dacă plecați, eu vă voi însoți cu gândul meu. Ce mare dar de la Dumnezeu e sănătatea! Altfel, stai aici între pansamente . . .

Întrebări posibile:

a) Ce gândeşte un bolnav despre vizitatori?
b) Ce gândeşte un vizitator despre bolnav?
c) Ce gândeşte vizitatorul despre sine după vizitarea unui bolnav?
d) L-a aflat pe Hristos suferind?
e) Îl simte pe Dumnezeu mai aproape?
f) Se simte el mai aproape de Dumnezeu?

E) *Unchiul Dumitru e un pensionar simpatic. În vacanța de vară, când merg să-l vizitez, îl găsesc tot mai bătrân, tot mai neputincios sub povara bolilor care nu prea l-au menajat: întâi „zona Zoster", apoi un Parkinson în continuă agravare l-au dărâmat.*

Rodica, mătușa mea, nu mai e la fel de bună și de binevoitoare ca altădată. I-a intrat în cap o idee care îngrijorează întreaga familie, dar la care ea nu vrea să renunțe: dorește cu tot dinadinsul să-l ducă pe unchiul Dumitru la un azil pentru bătrâni.

Doctorii i-au spus că peste puțin timp unchiul nu se va mai putea ridica din pat și acum numai ce o auzi pe „tușica" Rodica: „Da ce, asta-mi trebuie mie acum, să-l dădăcesc ca pe un copil mic? Să aibă grijă cei de la azil, că de aceea îi plătește statul!"

Degeaba i-am spus noi că familia creștină presupune sacrificiu plin de iubire pentru cei de lângă noi și că, așa cum el și-a îngrijit cu demnitate familia timp de o viață, acum familia are datoria de a-l îngriji; ea a rămas tot la hotărârea ei...

Întrebări posibile

1. Cum ar putea familia să schimbe hotărârea mătuşii Rodica?
2. Cine ar mai putea interveni pentru a schimba hotărârea?
3. Cunoşti alte cazuri asemănătoare? Povesteşte!
4. Cum ai proceda tu cu părinţii tăi care bătrâni şi bolnavi fiind ţi-ar cere ajutorul pentru a putea trăi?
5. Ce i-ai spune tu unui prieten care ar vrea să-şi abandoneze părinţii într-un azil?
6. Ce crezi că simte şi gândeşte un bătrân ajuns la azil?
7. Ce alte cauze i-ar determina pe bătrâni să trăiască într-un azil?
8. Discută cu profesorul, colegii şi părinţii tăi despre activitatea filantropică a diferitelor organizaţii cu acest profil.
9. Există în judeţele în care locuieşti asemenea instituţii de ocrotire? Cine crezi tu că ar trebui să contribuie la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale asistaţilor sociali?

SOFTWARE EDUCAȚIONAL

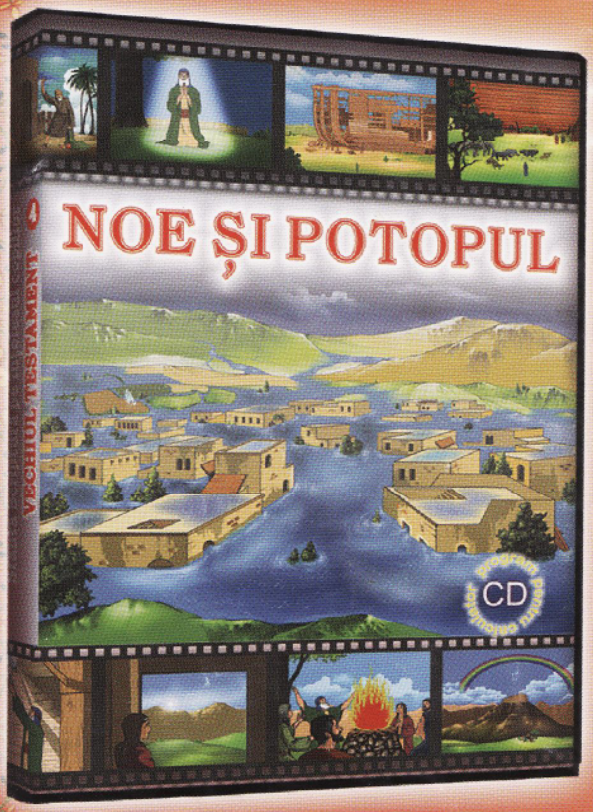

NOU!

- filme
- aplicații
- jocuri

CD multimedia interactiv

NOU!

DVD multimedia interactiv

PĂREREA TA CONTEAZĂ!

Te așteptăm pe forum:
www.editurasfmina.ro

ISBN 978-606-8078-08-3